

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

Gospodarska kretanja Zadarske županije

Zadar, prosinac 2019.

Izdavač:
Hrvatska gospodarska komora

Za izdavača:
dr. sc. Luka Burilović

Pripremila:
Županijska komora Zadar
Špire Brusine 16, 23 000 Zadar
tel.: 023 211 747
faks: 023 213 923
e-mail: hgkzd@hgk.hr
web: hgk.hr

Priprema i tisak:
Intergrafika TTŽ, Zaprešić

Naklada:
200 primjeraka

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovorna HGK. Iznesene informacije, mišljenja, analize i zaključci temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječe iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drugčije reproducirati bez navođenja njena izvora.

SADRŽAJ

- 5** OPĆA OCJENA GOSPODARSKIH KRETANJA U 2018.
- 10** POLOŽAJ ZADARSKE ŽUPANIJE U HRVATSKOM GOSPODARSTVU
- 17** FINANCIJSKI REZULTATI GOSPODARSTVA ZADARSKE ŽUPANIJE U 2018. GODINI
- 31** ZAPOSLENOST I PLAĆE U ZADARSKOJ ŽUPANIJI
- 42** VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA ZADARSKE ŽUPANIJE
- 47** POLJOPRIVREDA, RIBARSTVO I PREHRAMBENA INDUSTRIJA
- 53** INDUSTRIJA
- 60** GRADITELJSTVO
- 62** TURIZAM
- 70** TRGOVINA
- 71** ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI
- 73** STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI
- 74** PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE
- 79** DOGAĐANJA
- 101** SAŽETAK EKONOMSKIH POKAZATELJA ZADARSKE ŽUPANIJE

OPĆA OCJENA GOSPODARSKIH KRETANJA U 2018. GODINI

Analiza poslovanja gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini najvećim dijelom temelji se na podacima iz godišnjih finansijskih izvještaja predanih Financijskoj agenciji do kraja svibnja 2019. godine. Obuhvaćeno je poslovanje poduzetnika, obveznika poreza na dobit, čije je sjedište na području Zadarske županije. Podaci o poslovanju tvrtki koje posluju na području Županije, a sjedište im je izvan tog područja, u Financijskoj agenciji obrađeni su prema svome sjedištu i nisu obuhvaćeni ovom analizom. Godišnja finansijska izvješća obuhvaćaju samo tzv. realni sektor gospodarstva u što nije uključen sektor bankarstva i osiguranja.

Manji dio ovog pregleda gospodarskih kretanja podlogu ima i u drugim izvorima, pa su korišteni recentni podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područne službe Zadar, Državnog zavoda za statistiku, Turističke zajednice Zadarske županije i Trgovačkog suda u Zadru.

Godišnji finansijski izvještaji poduzetnika

U poslovnoj 2018. godini nastavljen je rast gotovo svih relevantnih pokazatelja uspješnosti gospodarstva. Godišnje izvještaje predao je rekordan broj obveznika poreza na dobit u Zadarskoj županiji, njih ukupno 4.755. Ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 14.995,6 milijuna kuna i u odnosu na prethodnu, dotad rekordnu 2017. godinu povećani su za 11,2 posto, dok su ukupni rashodi rasli nešto brže, bili su 13,4 posto viši nego prethodne godine. Zato je dobit, odnosno saldo dobiti i gubitka prije oporezivanja, bila manja nego prethodne godine; iznosila je 590 milijuna kuna, odnosno bila je za 23,7 posto manja nego u 2017. godini. Svejedno, to je jedna od najvećih godišnjih dobiti gospodarstva Zadarske županije u posljednjih dvadesetak godina. Tvrte koje su iskazale dobit (agregirana dobit prije oporezivanja iznosila je 1.247,8 mil. kuna) imale su povećanje dobiti za 13,5 posto u odnosu na ukupnu dobit tvrtki koje su u 2017. iskazale dobit, dok su tvrtke koje su iskazale

gubitak (agregirani gubitak prije oporezivanja iznosio je 657,8 mil. kuna) imale gubitak veći za čak 101,7 posto u odnosu na ukupni gubitak tvrtki koje su ga iskazale u 2017. U 2018. godini značajno su rasli i prihodi od prodaje u inozemstvu, i to za 23,4 posto. Na kraju godine vrijednost aktive gospodarstva Zadarske županije iznosila je 28,07 milijardi kuna ili 5,3 posto više negoli prethodne godine, a stavka Kapital i rezerve iznosila je 7,62 milijardi kuna ili 4,4 posto više negoli prethodne godine. Povećan je broj zaposlenih za 9,9 posto, na rekordnih 25.584 zaposlenika, također uz rast prosječne neto mjesecne isplaćene plaće od 2,5 posto. Značajno smanjenje zabilježeno je na stavci Bruto investicija u dugotrajanu materijalnu i nematerijalnu imovinu (AOP278), i to za 15,9 posto, a stavka Bruto investicija samo u novu dugotrajanu imovinu s iznosom od 559,8 mil. kuna investiranih u 2018. godini bila je za čak 50 posto manja od vrijednosti investiranja u novu dugotrajanu imovinu u 2017. godini.

Kratka usporedba s gospodarstvom na nacionalnoj razini u 2018. godini: 131.117 poduzetnika u RH ukupno je imalo 939.954 zaposlene osobe ili 5,2 posto više negoli godinu prije. Prihodi su povećani za 8,6 posto, a rashodi za 4,0 posto. Zato je saldo dobiti i gubitaka prije oporezivanja povećan čak za 865,2 posto. Prihodi od prodaje u inozemstvu povećani su za 8,6 posto, aktiva za 4,4 posto, a kapital i rezerve za 5,0 posto. Na državnoj razini zabilježen je i rast vrijednosti investicija samo u novu dugotrajanu imovinu, i to za 3,9 posto. U strukturi nacionalnoga gospodarstva, gospodarstvo Zadarske županije sudjeluje s 2,7 posto broja zaposlenih, 2,0 posto ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, 1,7 posto agregirane dobiti prije oporezivanja, 2,5 posto aktive/pasive, 1,9 posto vlastita kapitala, 2,5 posto prihoda od prodaje u inozemstvu, a prosječna mjesecna neto isplaćena plaća bila je na razini 90 posto plaće isplaćene na državnoj razini.

U apsolutnim iznosima najveći rast ukupnih prihoda pojedinih sektora gospodarstva Zadarske županije zabilježen je u području

Prerađivačke industrije (232,9 mil. kuna), Trgovine (230,5 mil. kuna), Prijevoza i skladištenje (224,8 mil. kuna) te Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (207,3 mil. kuna).

Smanjenje ukupnih prihoda zabilježeno je jedino u područjima Opskrba električnom energijom (-15,1 mil. kuna) i Javne uprave i obrane (-0,4 mil. kuna). Također, nekoliko odjeljaka Prerađivačke industrije imalo je smanjenje ukupnih prihoda (Proizvodnja strojeva i uređaja, Proizvodnja pića, Proizvodnja papira, Proizvodnja tekstila, Proizvodnja odjeće te Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa).

U strukturi vrijednosti aktive (28,07 milijardi kuna) gospodarstva Zadarske županije na kraju 2018. godine najviše sudjeluju područja Turizma (Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane) te Prijevoza i skladištenja sa po 15,2 posto. Ista područja prednjače i u strukturi vrijednosti vlastitih sredstava (Prijevoz i skladištenje s 28,9 posto, područje Turizma s 26,2 posto). U stavci koja je podbacila u 2018. godini, Bruto investicije u dugotrajnu imovinu, najveće smanjenje apsolutnog iznosa vrijednosti investicija u odnosu na prethodnu godinu imamo u Prijevozu i skladištenju (453,6 mil. kuna manje je investirano negoli u 2017.) i u Prerađivačkoj industriji (160,7 mil. kuna manje).

Broj zaposlenih u gospodarstvu Zadarske županije (4.755 poslodavaca) mjereno satima rada povećan je s 23.280 zaposlenih u 2017. na 25.584 u 2018. godini, odnosno zaposlenih je više za 2.304 osobe ili za 9,9 posto. U porastu apsolutnog broja zaposlenih prednjače Trgovina s 546, Građevinarstvo s 423 i Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s 310 zaposlenih osoba više. I u poslovnoj 2018. godini nije bilo smanjenja broja zaposlenih po pojedinim područjima; zabilježeno je tek u nekoliko odjeljaka. Nastavljen je kontinuitet održavanja i povećanja razine zaposlenosti gospodarstva Zadarske županije, a u 2018. godini zaposlenost je veća nego ikad. U ovoj godini povećana je i prosječna mjesečna isplaćena neto plaća, i to za 2,5 posto. S obzirom na dobre poslovne rezultate, povećanje plaća možda je moglo biti i veće. Prema područjima djelatnosti, najviša isplaćena prosječna mjesečna bruto plaća bila je u Finansijskim

djelatnostima i djelatnostima osiguranja (12.710 kuna), Umjetnosti, zabavi i rekreaciji (11.748 kuna), Prijevozu i skladištenju (11.049 kuna), sve do Ostalih uslužnih djelatnosti s 5.436 kuna prosječne mjesečne bruto isplaćene plaće. U pojedinim odjeljcima djelatnosti isplaćivane su i manje plaće.

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo gospodarstva Zadarske županije povećalo je broj zaposlenih za 9,6 posto. Ukupni prihodi povećani su za čak 19,4 posto, više nego rashodi, (povećani su za 18,6 posto), pa je i ostvarena bruto dobit (95,7 mil. kuna) za 30,3 posto veća od prošlogodišnje. Prihodi od prodaje u inozemstvu veći su za 30,8 posto, ali zabilježeno je smanjenje bruto investicija od 10,5 posto. Gotovo 90 posto ovog područja djelatnosti odnosi se na ribarstvo i marikulturu i to je tradicionalno dominantni segment ovog područja djelatnosti u Zadarskoj županiji.

Prerađivačka industrija, kao najvažniji segment industrijskog sektora, povećala je broj zaposlenih za 3,8 posto, ukupne prihode za 8,2 posto, a bruto dobit za 5,8 posto. Prihodi od prodaje u inozemstvu povećani su za 7,2 posto, dok su bruto investicije smanjene za 42 posto. Najveći broj zaposlenih je u odjelicima djelatnosti Proizvodnja metala (1.192 zaposlenika) i Proizvodnja prehrambenih proizvoda (1.148 zaposlenika). Proizvodnja metala prednjači i u ostvarenim ukupnim prihodima (1.345,2 mil. kuna), ostvarenoj bruto dobiti (85,2 mil. kuna), prihodima od prodaje u inozemstvu (1.023,1 mil. kuna) i bruto investicijama (143,8 mil. kuna). Većina drugih odjeljaka poslovala je s dobiti; značajniji gubitak zabilježen je u odjelicima Proizvodnja proizvoda od gume i plastike (-10,1 mil. kuna), Proizvodnja strojeva i uređaja (-7,7 mil. kuna) i Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa (-1,1 mil. kuna gubitka).

Drugi segment industrijskog sektora, Rudarstvo i vađenje, u 2018. godini djelomično je uspješno poslovalo: broj zaposlenih smanjen je za 2,6 posto, ukupni prihodi povećani su za 4,6 posto, dok su rashodi smanjeni za 3,2 posto, pa je ove godine ostvarena agregirana dobit u iznosu od 0,9 mil. kuna. Prihodi od prodaje u inozemstvu povećani su za 18,6 posto, a bruto investicije za 108,5 posto. Treći segment Sektora industrije – Opskrba

električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija povećala je zaposlenost za 10,0 posto, smanjenje ukupnih prihoda za 13,0 posto te bruto dobit za 30,1 posto, uz istu razinu bruto investicija od 407,0 mil. kuna. Oba ova područja djelatnosti predstavljaju vrlo mali udjel u strukturi zaposlenosti, ukupnih prihoda i drugih pokazatelja uspješnosti, pa njihovi pojedinačni rezultati ne utječu mnogo ni na uspješnost Sektora industrije niti gospodarstva u cjelini.

Građevinarstvo, nakon izlaska iz višegodišnje krize, još nema potpuno stabilizirano poslovanje. Broj zaposlenih povećan je za 17,2 posto u odnosu na prethodnu godinu, prihodi su povećani za 6,8 posto, ali uz veći rast rashoda, pa je godinu završilo s 92,4 mil. kuna negativne razlike između prihoda i rashoda. Međutim, povećani su prihodi od prodaje u inozemstvu za 8,9 posto i rast bruto investicija za 12,1 posto.

Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane nastavljaju svoj kontinuirani rast, i u fizičkom obujmu dolazaka te noćenja turista i u finansijskoj uspješnosti. Turistički promet, s 1,92 milijuna dolazaka i 14,49 milijuna noćenja, dosad je rekordan u Zadarskoj županiji. Ove brojke, naravno, ne odnose se samo na poslovanje poduzetnika obveznika poreza na dobit, obuhvaćenih ovom analizom, već na sve segmente turističke ponude Županije. Samo gospodarstvo ostvarilo je dosad najbolje rezultate poslovanja. U odnosu na prethodnu godinu, zaposlenih je bilo 9,5 posto više, prihodi su rasli 7,4 posto, rashodi su rasli brže, pa je agregirana dobit (još uvijek respektabilnih 146,4 mil. kuna) bila 35,8 posto manja od prošlogodišnje. U finansijskim izvješćima prikazano je 189,0 posto više prihoda od prodaje u inozemstvu, a više se i ulagalo, bruto investicije bile su za 16,8 posto više negoli u 2017. godini.

Trgovina na veliko i malo i dalje zadržava svoj vodeći položaj u broju zaposlenih i ostvarenim prihodima. Broj zaposlenih bio je za 12,6 posto veći, a prihodi su povećani za 7,1 posto. Međutim, zbog rasta rashoda od 12,4 posto iskazan je gubitak od 25,7 mil. kuna, prvi put od 2012. godine. Sektor bilježi i povećanje prihoda od prodaje u inozemstvu za 18,5 posto i bruto investicija za 9,3 posto.

Prijevoz i skladištenje u poslovnoj 2018. godini bilježi povećanje broja zaposlenih od 8,0 posto, ukupnih prihoda od 17,2 posto, prihoda od prodaje u inozemstvu za 21,4 posto i bruto dobiti od 28,8 posto. Znatno se manje investiralo negoli prethodne godine - bruto investicije smanjene su za 79,5 posto.

Dobri poslovni rezultati ostvareni su i u gotovo svim ostalim, manje zastupljenima područjima djelatnosti u gospodarstvu Zadarske županije. Cjelokupno gospodarstvo tako je u većini pokazatelja uspješnosti premašilo dosad najuspješniju, prethodnu 2017. poslovnu godinu.

Promatramo li gospodarstvo prema veličini poduzetnika, u 2018. godini poslovalo je osam velikih, 49 srednjih, 349 malih i 4.349 mikro poduzetnika. Od ukupno 25.584 zaposlenika njih najviše (9.074) zapošljavaju brojni mikro poduzetnici, čak 35,5 posto, a 27,5 posto zaposlenih je kod malih poduzetnika.

Isplaćene neto plaće i nadnice ne slijede ovaj omjer, što znači da su prosječne plaće niže kod mikro i malih poduzetnika, a više od prosjeka kod srednjih i osobito kod velikih poduzetnika. Mikro poduzetnici imaju 28,9 posto vrijednosti imovine (od ukupno 28,07 milijardi kuna aktive cjelokupnoga gospodarstva), ali u izvorima sredstava njima pripada tek 7,2 posto od ukupno 7,62 milijarde kuna vlastita kapitala i rezervi gospodarstva Zadarske županije, što svjedoči o velikoj zaduženosti ovog segmenta gospodarstva. Nešto je povoljnija situacija kod malih poduzetnika, koji drže 22,3 posto aktive uz 15,2 posto udjela u vlastitom kapitalu.

Srednji poduzetnici ovdje su u povoljnijem položaju s 27,1 posto udjela u aktivi i 39,6 posto udjela u kapitalu i rezervama.

Najstabilniji položaj u vezi s kvalitetom izvora sredstava bilježe veliki poduzetnici: na 21,7 posto udjela u aktivi gospodarstva imaju 38,0 posto udjela u ukupnom iznosu vlastitih sredstava. Prema omjeru sudjelovanja u ukupnim prihodima i ukupnim rashodima jasno je i koji je segment gospodarstva profitabilniji. Tako mikro i mali poduzetnici imaju veći udjel u rashodima nego u prihodima, srednji poduzetnici praktično imaju isti udjel, a veliki poduzetnici u strukturi prihoda imaju veći udjel nego u strukturi rashoda. Ostvarena neto dobit prije oporezivanja cjelokupnoga gospodarstva iznosila je 590,0 mil. kuna, a od

toga 48,4 posto odnosi se na velika poduzeća, njih ukupno osam, od kojih su svi poslovali s dobiti. U ukupnoj vrijednosti od 2,41 milijarde kuna bruto investicija u dugotrajnu imovinu sudjelovali su srednji poduzetnici s 42,1 posto, mikro s 23,7 posto, veliki s 18,2 posto, a mali poduzetnici sa 16,0 posto. Zamjetno je slab udjel mikro i malih poduzetnika u strukturi prihoda od prodaje u inozemstvu, odnosno u izravnom izvozu proizvoda i usluga - zajedno samo 12,7 posto. Mali poduzetnici nisu dovoljno kapacitirani za izravan nastup na stranim tržištima, što ne znači da njihove kooperantske komponente nisu ugrađene u izvozne proizvode i usluge većih gospodarskih subjekata.

S vrijednošću od 8.370,3 mil. kuna ukupnih prihoda tvrtke sa sjedištem na administrativnom području Grada Zadra održavaju svoj iznimno visoki udjel u prihodima cjelokupnoga gospodarstva. U odnosu na 2017. godinu ostvarile su rast od 11,1 posto, gotovo identičan rastu županijskoga gospodarstva. Prihode od 1.459,2 mil. kuna ima općina Poličnik uz godišnji rast od 14,5 posto. Većina ostalih administrativnih jedinica ima i veće relativno povećanje obujma gospodarske aktivnosti.

Podaci iz drugih izvora

Ukupna zaposlenost u Zadarskoj županiji (osiguranici HZMO-a) u kriznim se godinama zadržala na mnogo boljoj razini od državnog prosjeka, zahvaljujući i osjetnom povećanju sezonske zaposlenosti. Isto tako, broj nezaposlenih rastao je sporije od negativnog trenda u Republici Hrvatskoj. Prosječno je u 2018. godini bilo zaposleno 55.320 osoba (4,2 posto više nego u 2017.), a registriranih nezaposlenih osoba bilo je 5.792 (16,8 posto manje od prošlogodišnjeg prosjeka). Na kraju prosinca 2018. imamo 53.014 ukupno zaposlenih osoba (3,6 posto više nego na kraju 2017. godine), što je pokazatelj da rast

zaposlenosti nije rezultat samo sezonskog zapošljavanja. Na vrhuncu turističke sezone, krajem srpnja 2019., zaposlenih je bilo 62.028 (3,4 posto više), a nezaposlenih 3.077 (14,5 posto manje negoli u isto vrijeme 2017. godine). Očekuje se nastavak trenda iznimne sezonske zaposlenosti, zahvaljujući kojoj već pet godina zaredom bilježimo rekordnu zaposlenost u ljetnim mjesecima. Posljednji je podatak o broju zaposlenih u Zadarskoj županiji s kraja studenoga 2019. godine, kada je zaposlenih (osiguranika HZMO-a) bilo 55.506 (3,6 posto više nego na isti dan prethodne godine).

Podaci o registriranoj nezaposlenosti, koje prati Hrvatski zavod za zapošljavanje, također su povoljniji od nacionalnog prosjeka, osobito tijekom turističke sezone. Krajem lipnja 2019. godine broj registriranih nezaposlenih osoba u Zadarskoj županiji bio je 3.051 ili 35,0 posto broja nezaposlenih iz lipnja 2008. godine. Na nacionalnoj razini nezaposlenih je bilo 112.169 ili 50,5 posto njihovog broja iz lipnja 2008. godine.

Vanjskotrgovinsku razmjenu Zadarske županije karakteriziraju dvije stvari: visoki udjel nerobnog izvoza, odnosno izvoza usluga u ukupnom izvozu (vozarine brodarskih tvrtki na inozemnom tržištu i turističke usluge fakturirane stranim kupcima) te pozitivna bilanca robne razmjene u kriznom razdoblju od 2009. godine. Prihodi od prodaje u inozemstvu kumulativno iskazani u godišnjem finansijskom izvještaju poduzetnika predstavljaju ukupan robni i nerobni izvoz. Prema izvještajima poduzetnika za 2018. godinu oni iznose 3.720,0 mil. kuna ili 23,4 posto više nego u prethodnoj godini. Odbijemo li od tog iznosa 1.973,0 mil. kuna robnog izvoza Zadarske županije (podatak Državnog zavoda za statistiku), grubim izračunom dolazimo do vrijednosti od 1.747,0 mil. kuna izvoza usluga. Uz rast robnog izvoza od 7,6 posto u odnosu na prethodnu godinu, 2018. zaključena je i pozitivnom bilancom robne razmjene.

Osnovni ekonomski pokazatelji Zadarske županije u razdoblju 2013. – 2018. godine

Pokazatelj	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
1. Opći podaci						
Površina županije, u km ²	7.486	7.486	7.486	7.486	7.486	7.486
Ukupan broj stanovnika županije*	171.594	171.462	170.168	169.581	168.672	168.153
Ukupni prihodi gospodarstva, u milijunima kuna (GFI)	11.027	11.355	12.548	12.695	13.752	14.996
2. Zaposlenost i plaće						
Zaposleni u gospodarstvu, prosjek na temelju broja sati (GFI)	19.929	20.690	20.095	21.644	23.534	25.584
Ukupan broj zaposlenih (osiguranika HZMO) na dan 31.03.	46.861	46.231	46.702	47.893	49.731	52.422
Ukupan broj zaposlenih (osiguranika HZMO) na dan 30.06.	52.510	52.780	53.556	55.013	56.655	58.893
Ukupan broj zaposlenih (osiguranika HZMO) u pravnim osobama, na dan 31.03.	36.149	35.946	36.750	37.956	39.727	42.355
Ukupan broj zaposlenih (osiguranika HZMO) u pravnim osobama, na dan 30.06.	39.631	40.118	41.162	42.552	44.202	46.394
Ukupan broj nezaposlenih (registriranih) na dan 31.03.	12.633	12.682	9.514	8.356	6.998	5.780
Ukupan broj nezaposlenih (registriranih) na dan 30.06.	9.664	7.711	6.444	5.453	4.461	3.647
Aktivno stanovništvo (zaposleni + nezaposleni) na dan 31.03.	59.494	58.913	56.216	56.249	56.729	58.422
Aktivno stanovništvo (zaposleni + nezaposleni) na dan 30.06.	62.174	60.491	60.000	60.466	61.116	62.540
Stopa registrirane nezaposlenosti, u % aktivnog stanovništva, na dan 31.03.	21,2%	21,5%	16,9%	14,9%	12,3%	9,9%
Stopa registrirane nezaposlenosti, u % aktivnog stanovništva, na dan 30.06.	15,5%	12,7%	10,7%	9,0%	7,3%	5,8%
Prosječna isplaćena bruto plaća u gospodarstvu, u kunama (GFI)	6.748	6.925	7.125	7.303	7.143	7.587
Prosječna isplaćena bruto plaća, nominalna stopa rasta, u %	-1,1	2,6	2,9	2,5	-2,2	3,0
Prosječna isplaćena neto plaća u gospodarstvu, u kunama (GFI)	4.434	4.499	4.711	4.852	4.908	5.027
Prosječna isplaćena neto plaća, nominalna stopa rasta, u %	-2,1	1,5	4,7	3,0	1,2	2,5
3. Ekonomski odnosi s inozemstvom						
Prihodi od prodaje u inozemstvu u milijunima kuna (GFI – AOP257, od 2016. – AOP243)	2.416	2.547	3.159	2.933	2.993	3.720
Udjel prihoda od prodaje u inozem. u ukupnim prihodima (GFI-AOP146, od 2016. AOP177)	21,9%	22,4%	25,2%	23,1%	21,8%	24,8%
Uvoz u razdoblju u milijunima kuna (GFI – AOP292, od 2016. – AOP273)	954	943	1.193	683	1.310	1.669
Izvoz robe u milijunima kuna (DZS)	1.296	1.389	1.779	1.711	1.834	1.973
Uvoz robe u milijunima kuna (DZS)	1.210	1.370	1.755	1.693	1.866	1.913
Saldo robne razmjene u milijunima kuna	86,2	18,6	24,0	18,0	-32	60
Stopa rasta robnog izvoza, u %	2,5%	7,2%	28,1%	-3,8%	9,1%	7,6%
Stopa rasta robnog uvoza, u %	12,9%	13,3%	28,1%	-3,5%	10,3%	2,5%

Pokazatelj	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
4. Turistički promet						
Turistički dolasci (u 000)	1.377	1.468	1.550	1.624	1.810	1.917
Turistička noćenja (u 000)	9.6120	10.083	10.717	11.567	13.709	14.486
Stopa rasta turističkih dolazaka, u %	7,0%	6,6%	5,5%	4,8%	11,3%	6,0%
Stopa rasta turističkih noćenja, u %	4,5%	4,8%	6,3%	7,9%	18,4%	5,7%
5. Vodeća područja djelatnosti						
5.1 Trgovina na veliko i malo						
Udjel u ukupnom prihodu poduzetnika	25,6	24,3	22,5	23,4	24,2	23,3
Udjel u broju zaposlenih	21,5	20,2	19,6	19,6	18,6	19,1
5.2 Prerađivačka industrija						
Udjel u ukupnom prihodu poduzetnika	19,3	21,6	22,4	20,5	20,1	20,5
Udjel u broju zaposlenih	17,2	17,8	17,7	16,1	16,1	15,8
5.3 Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane						
Udjel u ukupnom prihodu poduzetnika	11,5	10,6	10,6	11,5	11,8	10,7
Udjel u broju zaposlenih	12,7	13,7	14,6	15,2	15,4	14,0
5.4 Prijevoz i skladištenje						
Udjel u ukupnom prihodu poduzetnika	11,2	10,3	13,0	10,5	9,4	10,2
Udjel u broju zaposlenih	8,3	7,9	8,1	8,4	8,2	8,2
5.5 Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo						
Udjel u ukupnom prihodu poduzetnika	8,6	9	9,2	9,6	8,5	8,5
Udjel u broju zaposlenih	6,7	6,9	6,9	7,2	7,3	6,8
5.6 Građevinarstvo						
Udjel u ukupnom prihodu poduzetnika	6,9	7,2	7,4	8,5	9,0	8,7
Udjel u broju zaposlenih	8,5	8,5	9,1	9,8	10,2	11,3

* procjena DZS

Izvor: DZS, FINA, HZZ, HZMO, Ministarstvo financija i HNB; Obrada HGK – ŽK Zadar

POLOŽAJ ZADARSKE ŽUPANIJE U HRVATSKOM GOSPODARSTVU

Hrvatska je administrativno podijeljena na 20 županija i Grad Zagreb, što je istodobno i statistička podjela na regije NUTS 3 razine. Te regije objedinjene su na višu statističku razinu, tj. u dvije regije na NUTS 2 razini – Kontinentalnu Hrvatsku te Jadransku Hrvatsku. Za Hrvatsku je karakteristična velika razlika među njenim županijama temeljena na zemljopisnim osobinama, prostornoj veličini, broju stanovnika, ali i gospodarskom razvoju. Prema većini pokazatelja gospodarskog razvoja Zadarska županija negdje je u 'zlatnoj sredini' ili u gornjoj polovici među svim županijama. Ovdje ćemo se kratko osvrnuti na

neke značajnije ekonomski pokazatelje kako bismo bolje sagledali položaj gospodarstva Zadarske županije u ukupnosti hrvatskoga gospodarstva.

Bruto domaći proizvod prikazuje vrijednost proizvodnje robe i usluga na nekom području tijekom jedne godine, odnosno kada se stavi u relaciju s brojem stanovnika, proizvodnu razinu razvijenosti tog područja. Posljednji najčešće korišteni podaci u vezi s BDP-om pokazuju da je BDP Hrvatske u 2018. godini iznosio 51,5 milijardi eura, BDP po stanovniku 12.640 eura, a realna stopa rasta u odnosu na prethodnu godinu 2,6 posto. Hrvatska je na 22. mjestu po

ukupnoj gospodarskoj snazi među članicama EU-a; BDP Hrvatske čini tek 0,3 posto ukupnog BDP-a Europske unije, pretposljednja je po razini razvijenosti (manji BDP per capita ima samo Bugarska), a u posljednjih pet godina po prosječnoj stopi ostvarenog rasta od 2,3 posto Hrvatska je bila na 17. mjestu među članicama EU-a.

Nakon što objavi privremene, pa naknadno i konačne podatke o bruto domaćem proizvodu (BDP) za područje cijele države, Državni zavod za statistiku sa znatnim vremenskim odmakom objavljuje i podatke o BDP-u za područje županija. Posljednji dostupni podaci su oni za 2016. godinu, a objavljeni su u veljači 2019. Ovdje smo dali pregled ostvarenog bruto domaćeg proizvoda za sve županije i ukupno za regije razine NUTS 2 i cijelu Hrvatsku, i to za 2008. i 2016. godinu. Kod većine županija nominalni BDP u 2016. godini i dalje je bio

manji negoli u 2008. godini. Vrijednost BDP-a očekivano pokazuje velike razlike među županijama. Više od trećine od ukupno 351,35 milijardi kuna, koliko je iznosio BDP u 2016. godini na razini Hrvatske, odnosi se na Grad Zagreb. Udjel prve tri županije prelazi polovicu ukupnog BDP-a Hrvatske, a prvih pet županija stvaraju nešto više od 62 posto BDP-a cijele države. Dakle, u 16 preostalih hrvatskih županija stvoreno je manje od 38 posto BDP-a. Jaz između razvijenih i nerazvijenih područja Republike Hrvatske kontinuirano se povećava.

Podaci o BDP-u per capita na razini županija Republike Hrvatske istodobno pokazuju da su samo četiri županije u 2016. godini imale BDP per capita viši od prosjeka na nacionalnoj razini. Dinamički promatrano, u razdoblju od 2008. do 2016. godine dogodile su se tek manje promjene u redoslijedu regionalne razine razvijenosti županija. Zadarska županija

Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku u tekućim cijenama (ESA 2010) po županijama

Statistička jedinica	Bruto domaći proizvod (000 kuna)			BDP po stanovniku (kune)		
	2008.	2016.	Promjena*	2008.	2016.	Promjena*
Republika Hrvatska	347.749.879	351.349.059	1,0	80.668	84.207	4,4
Kontinentalna Hrvatska	236.504.743	238.803.250	1,0	81.627	85.851	5,2
Grad Zagreb	111.615.595	118.100.429	5,8	142.489	147.166	3,3
Zagrebačka	19.440.143	20.339.602	4,6	61.869	64.714	4,6
Krapinsko-zagorska	7.076.981	7.165.068	1,2	52.658	56.080	6,5
Varaždinska	11.870.816	12.196.894	2,7	66.939	71.510	6,8
Koprivničko-križevačka	8.004.448	7.669.054	-4,2	68.210	69.118	1,3
Međimurska	7.499.019	8.044.168	7,3	65.897	71.810	9,0
Bjelovarsko-bilogorska	6.959.157	6.486.577	-6,8	56.653	57.996	2,4
Virovitičko-podravska	4.465.974	3.685.140	-17,5	51.194	46.610	-9,0
Požeško-slavonska	3.979.142	3.433.009	-13,7	49.560	47.778	-3,6
Brodsko-posavska	7.513.557	7.012.783	-6,7	46.494	47.375	1,9
Osječko-baranjska	20.587.805	19.277.598	-6,4	66.547	66.518	0,0
Vukovarsko-srijemska	9.180.775	8.179.655	-10,9	49.922	49.417	-1,0
Karlovačka	8.049.215	7.704.362	-4,3	60.667	64.010	5,5
Sisačko-moslavačka	10.262.115	9.508.909	-7,3	57.321	60.554	5,6
Jadranska Hrvatska	111.245.136	112.545.808	1,2	78.701	80.920	2,8
Primorsko-goranska	29.022.294	29.181.255	0,5	97.504	100.815	3,4
Ličko-senjska	3.576.021	3.009.569	-15,8	67.496	64.240	-4,8
Zadarska	11.758.690	11.634.977	-1,1	70.072	68.611	-2,1
Šibensko-kninska	6.714.856	6.798.005	1,2	60.135	66.049	9,8
Splitsko-dalmatinska	29.835.143	29.455.062	-1,3	65.681	65.161	-0,8
Istarska	20.615.870	22.115.676	7,3	99.305	106.313	7,1
Dubrovačko-neretvanska	9.722.262	10.351.266	6,5	79.978	84.871	6,1

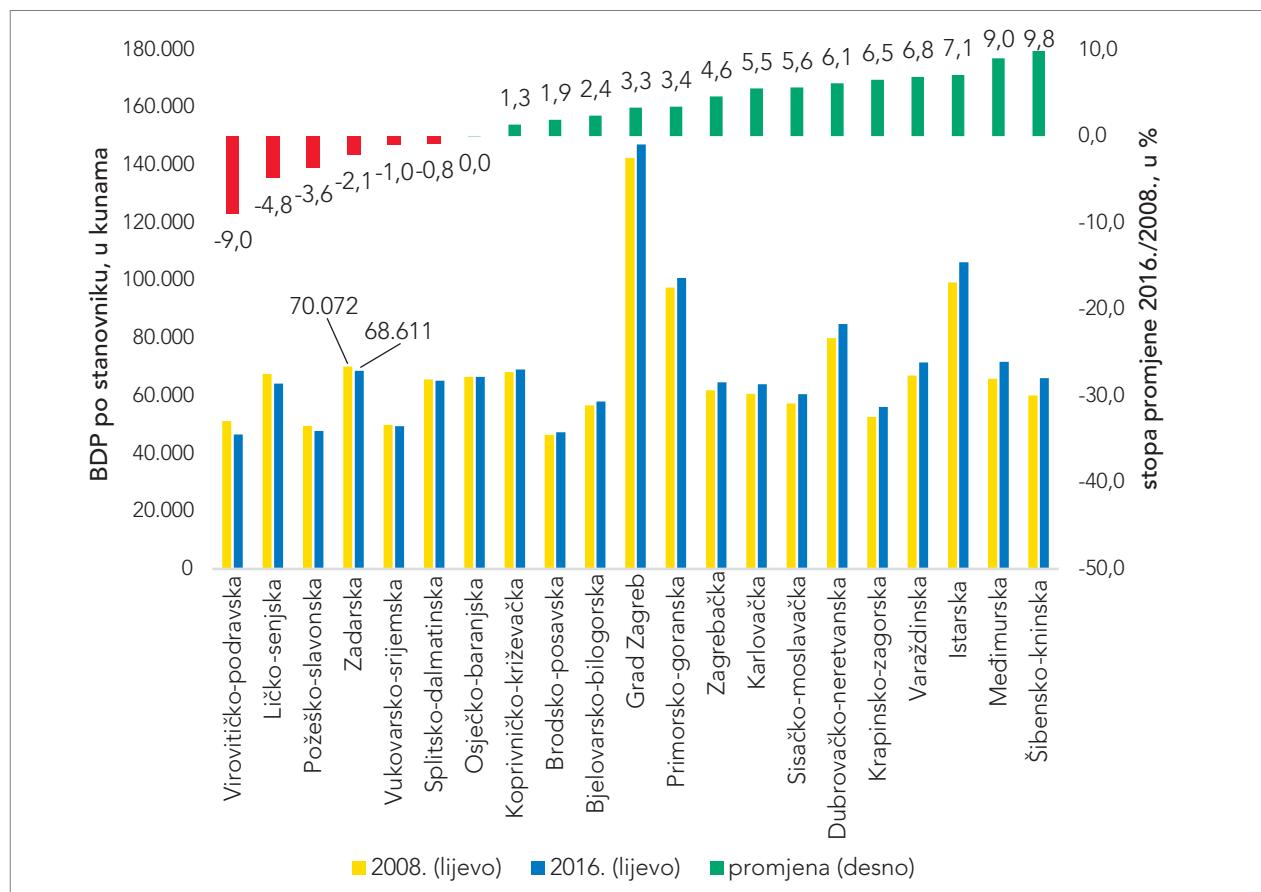
* Promjena je iskazana u postotku u odnosu na 2008.

Izvor: DZS; Obrada: HGK – ŽK Zadar

u promatranom razdoblju doživjela je pad BDP-a za 1,1 posto, odnosno pad BDP-a po stanovniku za 2,1 posto. Zadržala je 8. mjesto među županijama po visini BDP-a, ali je BDP po stanovniku u Zadarskoj županiji s 5. mjesta 2008. godine pao na 8. mjesto u 2016. Posljedica je to povećanja procijenjenog broja stanovnika Zadarske županije u promatranom

razdoblju, dok procjene DZS-a kazuju da je od 2008. do 2016. smanjen broj stanovnika Hrvatske za otprilike 135.000. Promjene visine BDP-a po stanovniku 2016. godine u odnosu na 2008. različite su po pojedinim županijama. U tom rasponu od -9,0 do 9,8 posto Zadarska županija smjestila se na nezavidno 4. mjesto s negativnim predznakom.

Bruto domaći proizvod po stanovniku za Republiku Hrvatsku u tekućim cijenama (ESA 2010) 2008. i 2016. godine prema županijama

Izvor: DZS; Obrada: HGK – ŽK Zadar

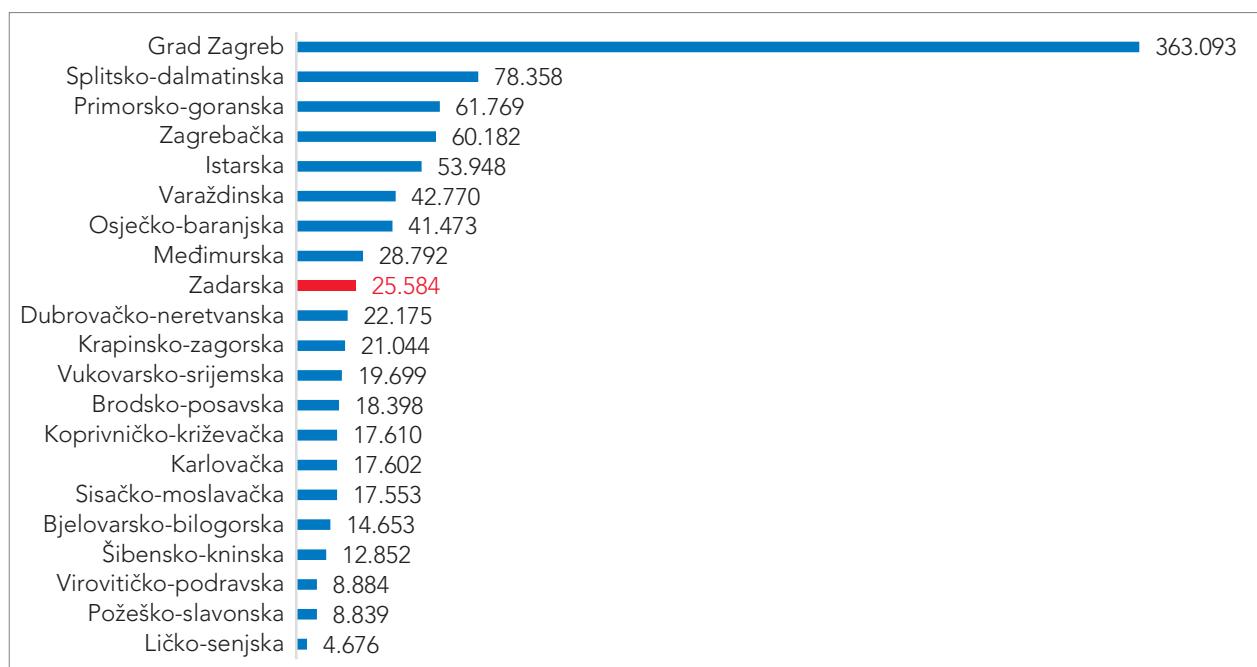
U nastavku dajemo i kratak osvrt na rezultate gospodarstva po županijama prikupljene iz godišnjih izvještaja za 2018. godinu, koje su FINA-i predali poduzetnici obveznici poreza na dobit.

Poslovanje gospodarstva Hrvatske u 2018. godini po županijama

Statistička jedinica	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih (sati rada)	Ukupan prihod, mil. kuna	Neto finansijski rezultat, mil. kuna
Republika Hrvatska	131.117	939.954	751.160	28.250
Kontinentalna Hrvatska	82.243	680.592	591.818	22.602
Grad Zagreb	43.927	363.093	374.962	15.927
Zagrebačka	8.589	60.182	54.048	1.867
Krapinsko-zagorska	2.267	21.044	13.011	586
Varaždinska	3.947	42.770	26.528	677
Koprivničko-križevačka	1.892	17.610	11.612	469
Međimurska	3.367	28.792	15.247	629
Bjelovarsko-bilogorska	2.074	14.653	7.681	204
Virovitičko-podravska	1.129	8.884	4.647	145
Požeško-slavonska	923	8.839	4.442	76
Brodsko-posavska	2.042	18.398	9.781	162
Osječko-baranjska	5.551	41.473	28.567	1.081
Vukovarsko-srijemska	2.104	19.699	20.702	467
Karlovačka	2.269	17.602	10.324	625
Sisačko-moslavačka	2.162	17.553	10.266	-314
Jadranska Hrvatska	48.874	259.362	159.342	5.648
Primorsko-goranska	10.974	61.769	39.220	1.226
Ličko-senjska	904	4.676	2.540	107
Zadarska	4.755	25.584	14.996	449
Šibensko-kninska	2.504	12.852	7.438	-287
Splitsko-dalmatinska	14.518	78.358	48.040	1.954
Istarska	11.006	53.948	34.818	1.520
Dubrovačko-neretvanska	4.213	22.175	12.289	679

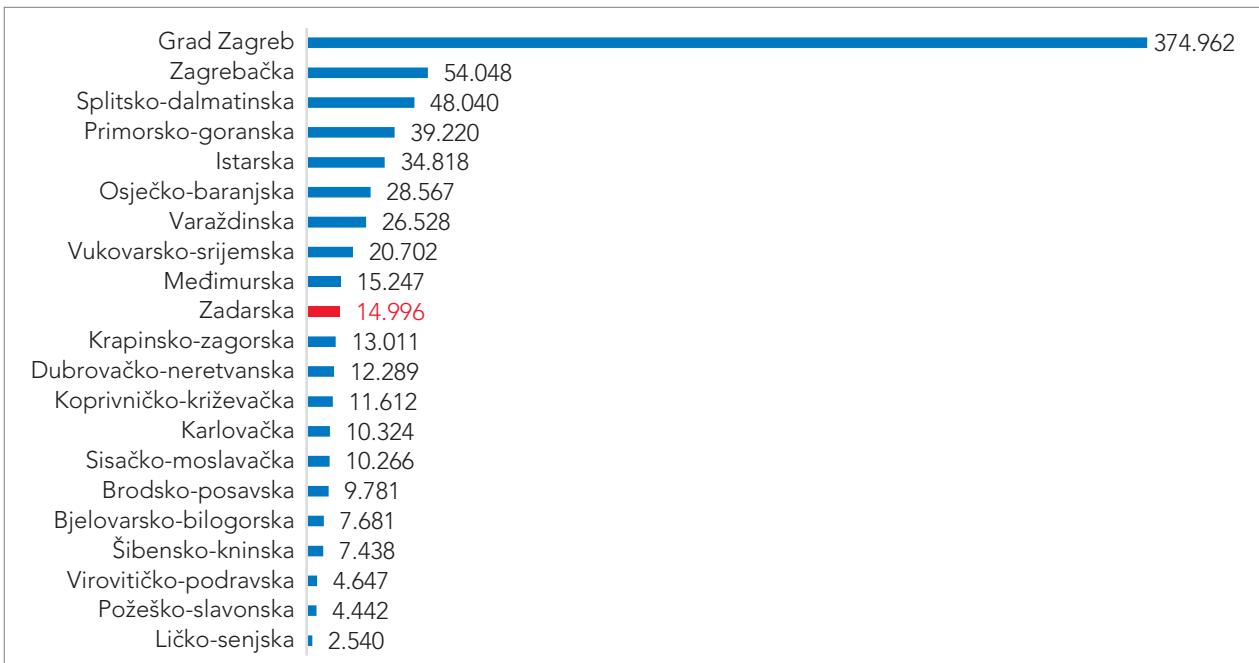
Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj zaposlenih (prema satima rada) u gospodarstvu Hrvatske u 2018. godini po županijama

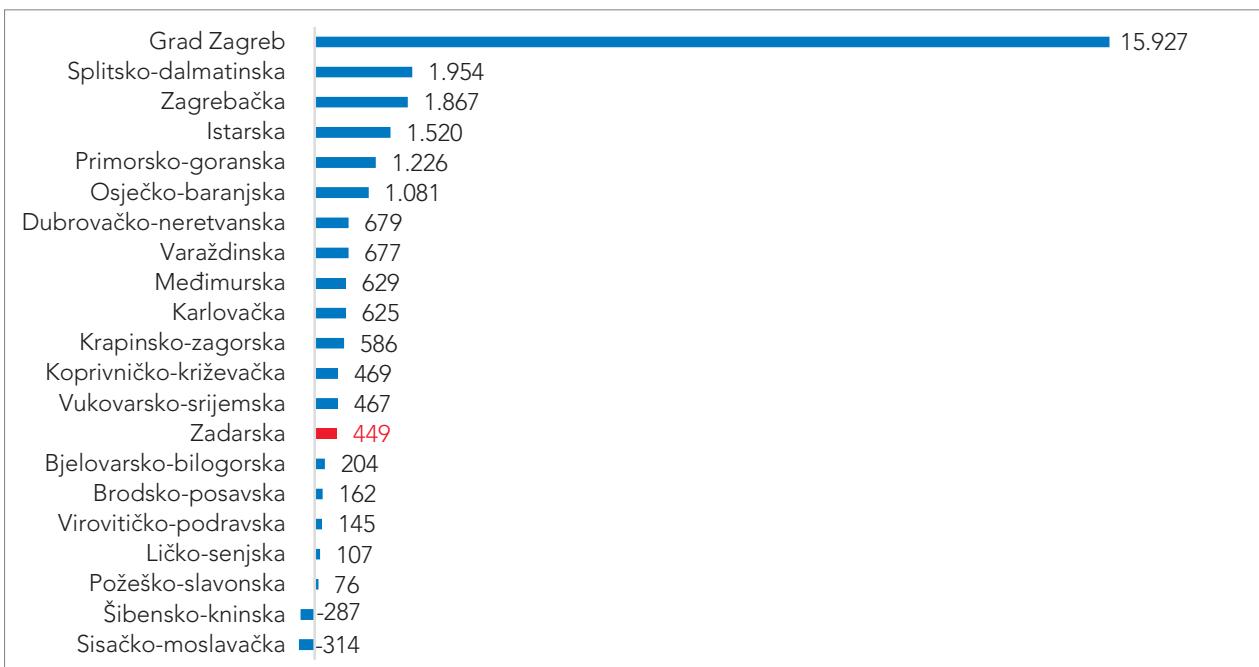
Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi u gospodarstvu Hrvatske u 2018. godini po županijama, mil. kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Neto financijski rezultat (dobit ili gubitak razdoblja) u gospodarstvu Hrvatske u 2018. godini po županijama, mil. kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U svim prikazanim kategorijama, broju poduzetnika, broju zaposlenih, ukupnim prihodima i financijskom rezultatu hrvatskoga gospodarstva u poslovnoj 2018. godini vidljiva je dominacija gospodarstva koncentriranog u glavnom gradu. Gospodarstvo Zadarske županije smjestilo

se negdje u "zlatnoj sredini", među ostalih 20 županija: 8. po broju zaposlenih, 9. po ostvarenim ukupnim prihodima i 13. po iskazanoj neto dobiti.

U strukturi svih zaposlenih u gospodarstvu Hrvatske u 2018. godini (939.954)

gospodarstvo Zadarske županije sudjeluje sa 2,7 posto, u ostvarenju ukupnih prihoda (751.159.626,036 kuna) sa 2,0 posto, a u ostvarenoj neto dobiti/gubitku (28.250.198,894 kune) sa 1,6 posto. GFI je predalo 3,6 posto od svih hrvatskih poduzetnika (131.117), a među 1.000 najvećih tvrtki po ukupnim prihodima našlo se njih 18 iz Zadarske županije. Zadarska županija vodeća je u rastu broja poduzetnika posljednjih godina; od 2013. godine do 2018. godine njihov broj povećan je za gotovo 50 posto. Mnogo je značajniji podatak da su u istom razdoblju ukupni prihodi povećani za 34 posto.

Podatke o plaćama u pravnim osobama DZS objavljuje u veljači, a posljednji podaci dani su za 2017. godinu. Podaci su dobiveni na temelju godišnjeg istraživanja koje se provodi sa stanjem 31. ožujka. Tim istraživanjem obuhvaćene su pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne samouprave na području RH. S prosječnom neto plaćom od 5.571 kune Zadarska županija je 7. u rangu svih županija. U razdoblju od 2007. do 2011. godine bila je 5., do 2016. godine 6., a ispodprosječni rast plaće u odnosu na 2016. godinu spustio se na dosad najniži rang u kategoriji plaća po zaposlenom u pravnim osobama.

Neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama, u kunama

Statistička jedinica	2016.	2017.	Rang 2017.	Indeksi 2017. / 2016.
Republika Hrvatska	5.696	5.971		104,8
Kontinentalna Hrvatska				
Grad Zagreb	6.740	6.990	1	103,7
Zagrebačka	5.444	5.876	5	107,9
Krapinsko-zagorska	4.803	5.082	17	105,8
Varaždinska	4.705	4.929	21	104,8
Koprivničko-križevačka	5.224	5.420	10	103,8
Međimurska	4.653	5.018	18	107,8
Bjelovarsko-bilogorska	4.814	4.971	19	103,3
Virovitičko-podravska	4.737	4.938	20	104,2
Požeško-slavonska	4.971	5.210	15	104,8
Brodsko-posavska	5.150	5.221	14	101,4
Osječko-baranjska	5.141	5.400	12	105,0
Vukovarsko-srijemska	4.853	5.085	16	104,8
Karlovačka	5.310	5.483	9	103,3
Sisačko-moslavačka	5.274	5.375	13	101,9
Jadranska Hrvatska				
Primorsko-goranska	5.690	5.979	3	105,1
Ličko-senjska	5.053	5.406	11	107,0
Zadarska	5.404	5.571	7	103,1
Šibensko-kninska	5.292	5.546	8	104,8
Splitsko-dalmatinska	5.354	5.595	6	104,5
Istarska	5.647	5.911	4	104,7
Dubrovačko-neretvanska	5.738	6.019	2	104,9

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Podaci Financijske agencije o neto plaći po zaposlenom na temelju godišnjih financijskih izvještaja tvrtki obveznika poreza na dobit užeg su obuhvata od podataka DZS-a, ali su bolji pokazatelj stanja u gospodarstvu. Ovi podaci dostupni su za 2018. godinu. Neto plaća po zaposlenom u gospodarstvu Hrvatske nastavila je svoj rast i povećana je za 4,1 posto. Manja nego godinu prije bila je samo u jednoj županiji, a u rasponu promjena od -0,3 do 9,1 posto po pojedinim županijama, u Zadarskoj je povećana za 2,5 posto, što je manje od rasta na nacionalnoj razini.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) vodi evidenciju o svojim osiguranicima i to je najpouzdaniji

pregled ukupne zaposlenosti u Hrvatskoj. U nastavku dan je pregled ukupno zaposlenih (osiguranika HZMO-a) u 2017. i 2018. po županijama. Dominacija Grada Zagreba ovdje nije tolika kao kod financijskih pokazatelja, ali s 29,3 posto ukupno zaposlenih glavni grad višestruko premašuje sva druga područja Hrvatske. Zanimljivo je da je povećanje zaposlenosti u Zagrebu posljednje godine usporeno te je s indeksom od 101,4 bilo manje nego na državnoj razini (102,2), međutim zaposlenost natprosječno raste u Zagrebačkoj županiji, svojevrsnomu gospodarskom prstenu oko Zagreba. Zadarska županija imala je, nakon Zagrebačke, najveći rast broja ukupno zaposlenih, a 3,6 posto dosad je njen najveći udjel u strukturi zaposlenosti u Hrvatskoj.

Osiguranici HZMO-a, prosjek godine*

Statistička jedinica	2017.	2018.	Struktura 2008.	Indeksi 2018. / 2017.
Republika Hrvatska	1.491.699	1.524.418	100,0 %	102,2
Kontinentalna Hrvatska	995.237	1.014.969	66,6 %	102,0
Grad Zagreb	441.031	447.154	29,3 %	101,4
Zagrebačka	76.102	79.541	5,2 %	104,5
Krapinsko-zagorska	36.664	37.204	2,4 %	101,5
Varaždinska	63.197	63.941	4,2 %	101,2
Koprivničko-križevačka	33.685	34.042	2,2 %	101,1
Međimurska	40.273	40.917	2,7 %	101,6
Bjelovarsko-bilogorska	30.343	31.121	2,0 %	102,6
Virovitičko-podravska	20.012	20.604	1,4 %	103,0
Požeško-slavonska	18.842	19.177	1,3 %	101,8
Brodsko-posavska	37.101	38.337	2,5 %	103,3
Osječko-baranjska	84.923	86.670	5,7 %	102,1
Vukovarsko-srijemska	39.984	41.386	2,7 %	103,5
Karlovačka	34.718	35.180	2,3 %	101,3
Sisačko-moslavačka	38.362	39.695	2,6 %	103,5
Jadranska Hrvatska	496.462	509.454	33,4 %	102,6
Primorsko-goranska	113.417	114.935	7,5 %	101,3
Ličko-senjska	14.899	15.461	1,0 %	103,8
Zadarska	53.095	55.320	3,6 %	104,2
Šibensko-kninska	31.241	32.132	2,1 %	102,9
Splitsko-dalmatinska	150.558	154.141	10,1 %	102,4
Istarska	88.455	91.015	6,0 %	102,9
Dubrovačko-neretvanska	44.797	46.450	3,0 %	103,7

* prosjek godine izračunan kao prosjek stanja krajem svakoga kvartala

Izvor: HZMO, Obrada: HGK – ŽK Zadar

Mnogo više informacija o specifičnostima gospodarskih kretanja pojedinih hrvatskih županija i njihova međusobna usporedba dostupni su u publikacijama koje objavljuje Sektor za finansijske institucije i ekonomske analize, Odjel za makroekonomske analize

HGK: Županije – razvojna raznolikost i gospodarski potencijali; Bruto domaći proizvod po županijama RH; Plaće po županijama; Tržište rada u hrvatskim županijama 2018. godine; Finansijski rezultati poslovanja poduzetnika po županijama.

FINANSIJSKI REZULTATI GOSPODARSTVA ZADARSKE ŽUPANIJE U 2018. GODINI

Bilanca gospodarstva Zadarske županije

BILANCA – AKTIVA	AOP	Prethodna godina 2017. (neto)	Tekuća godina 2018. (neto)	Indeks 2018. / 2017.
POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	341.255	450.373	132,0
DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002	17.045.012.997	17.670.238.645	103,7
NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003	252.854.118	276.325.834	109,3
Izdaci za razvoj	004	11.383.885	11.470.001	100,8
Koncesije, patentи, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	135.212.172	142.545.074	105,4
Goodwill	006	11.385.618	5.731.847	50,3
Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	458.503	431.526	94,1
Nematerijalna imovina u pripremi	008	24.087.391	27.299.732	113,3
Ostala nematerijalna imovina	009	70.326.549	88.847.654	126,3
MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010	15.521.912.145	16.214.297.442	104,5
Zemljiste	011	2.481.167.769	2.554.933.226	103,0
Gradjevinski objekti	012	5.500.429.046	5.838.187.713	106,1
Postrojenja i oprema	013	4.480.356.520	4.482.001.774	100,0
Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	1.139.803.733	1.377.989.796	120,9
Biološka imovina	015	106.155.044	112.453.394	105,9
Predujmovi za materijalnu imovinu	016	111.483.012	113.262.280	101,6
Materijalna imovina u pripremi	017	1.205.841.695	1.245.580.163	103,3
Ostala materijalna imovina	018	71.619.985	75.644.257	105,6
Ulaganje u nekretnine	019	425.055.341	414.244.839	97,5
DUGOTRAJNA FINANSIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020	1.045.652.737	956.457.262	91,5
Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021	575.881.351	585.686.902	101,7
Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022	10.000	7.392.200	>>100
Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023	90.385.667	29.612.800	32,8
Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024	40.382.076	38.885.541	96,3
Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025	17.512.300	17.512.300	100,0
Dani zajmovi, depoziti i slično društima povezanim sudjelujućim interesom	026	20.678.606	24.795.846	119,9
Ulaganja u vrijednosne papire	027	22.845.256	12.878.481	56,4
Dani zajmovi, depoziti i slično	028	179.407.438	183.628.383	102,4
Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029	9.703.482	11.356.949	117,0

Ostala dugotrajna finansijska imovina	030	88.846.561	44.707.860	50,3
POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031	142.667.036	138.680.393	97,2
Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032	5.925.531	7.170.606	121,0
Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033	237.987	877.661	368,8
Potraživanja od kupaca	034	24.168.024	26.618.164	110,1
Ostala potraživanja	035	112.335.494	104.013.962	92,6
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036	81.926.961	84.477.714	103,1
KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037	9.406.208.928	10.254.475.683	109,0
ZALIHE (AOP 039 do 045)	038	3.291.836.201	3.519.672.537	106,9
Sirovine i materijal	039	355.523.549	393.733.312	110,7
Proizvodnja u tijeku	040	1.117.367.623	1.260.611.459	112,8
Gotovi proizvodi	041	226.902.200	209.834.755	92,5
Trgovačka roba	042	602.503.661	650.245.775	107,9
Predujmovi za zalihe	043	26.260.048	18.001.811	68,6
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044	322.919.926	235.223.476	72,8
Biološka imovina	045	640.359.194	752.021.949	117,4
POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046	3.578.215.303	3.864.753.208	108,0
Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047	1.196.615.206	1.212.485.194	101,3
Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048	13.980.873	14.280.604	102,1
Potraživanja od kupaca	049	1.746.734.876	1.956.045.853	112,0
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050	46.702.003	63.920.158	136,9
Potraživanja od države i drugih institucija	051	186.132.282	216.509.208	116,3
Ostala potraživanja	052	388.050.063	401.512.191	103,5
KRATKOTRAJNA FINANSIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053	1.386.541.802	1.503.380.043	108,4
Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054	20.225.873	22.305	0,1
Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055	83.679	59.782	71,4
Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056	202.449.840	241.393.240	119,2
Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057	1.000.333	2.473.718	247,3
Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058	6.478.074	3.961.360	61,2
Dani zajmovi, depoziti i slično društвima povezanim sudjelujućim interesom	059	206.333.455	224.307.355	108,7
Ulaganja u vrijednosne papire	060	115.202.034	133.389.604	115,8
Dani zajmovi, depoziti i slično	061	779.691.135	837.725.510	107,4
Ostala finansijska imovina	062	55.077.379	60.047.169	109,0
NOVAC U BANCY I BLAGAJNI	063	1.149.615.621	1.366.669.895	118,9
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNANI PRIHODI	064	196.593.650	148.006.985	75,3
UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065	26.648.156.829	28.073.171.686	105,3
IZVANBILANČNI ZAPISI	066	39.899.752	39.273.666	98,4

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

BILANCA – PASIVA	AOP	Prethodna godina 2017. (neto)	Tekuća godina 2018. (neto)	Indeks 2018. / 2017.
KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067	7.298.692.610	7.616.438.053	104,4
TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068	5.300.035.631	5.417.378.958	102,2
KAPITALNE REZERVE	069	1.091.619.183	1.264.827.371	115,9
REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070	218.529.869	254.718.661	116,6
Zakonske rezerve	071	51.569.813	57.758.862	112,0
Rezerve za vlastite dionice	072	29.343.374	31.127.893	106,1
Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073	14.912.490	15.620.228	104,7
Statutarne rezerve	074	15.931.484	17.577.806	110,3
Ostale rezerve	075	136.597.688	163.874.328	120,0
REVALORIZACIJSKE REZERVE	076	1.155.110.076	1.166.630.932	101,0
REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077	3.896.290	3.871.153	99,4
Fer vrijednost finansijske imovine raspoložive za prodaju	078	3.847.583	3.822.446	99,3
Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079	0	0	–
Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080	48.707	48.707	100,0
ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESEN GUBITAK (AOP 082-083)	081	-1.127.718.089	-940.074.546	83,4
Zadržana dobit	082	2.923.719.199	3.508.843.514	120,0
Preneseni gubitak	083	4.051.437.288	4.448.918.060	109,8
DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084	657.219.650	449.085.524	68,3
Dobit poslovne godine	085	984.192.014	1.101.742.843	111,9
Gubitak poslovne godine	086	326.972.364	652.657.319	199,6
MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087	0	0	–
REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088	157.974.930	133.177.550	84,3
Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	089	9.053.458	8.623.855	95,3
Rezerviranja za porezne obveze	090	879.081	548.416	62,4
Rezerviranja za započete sudske sporove	091	39.311.011	17.146.989	43,6
Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	092	20.901.464	20.874.637	99,9
Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	093	44.697.124	48.570.945	108,7
Druga rezerviranja	094	43.132.792	37.412.708	86,7
DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095	9.237.491.790	9.463.050.052	102,4
Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	096	190.718.442	127.141.257	66,7
Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	097	2.151.186.839	2.022.499.457	94,0
Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	098	19.924.948	84.199.048	422,6
Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	099	38.639.212	189.493.335	490,4
Obveze za zajmove, depozite i slično	100	1.467.382.418	1.675.441.835	114,2
Obveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama	101	4.929.400.285	4.932.280.251	100,1
Obveze za predujmove	102	10.522.704	14.236.128	135,3
Obveze prema dobavljačima	103	53.534.073	57.543.685	107,5
Obveze po vrijednosnim papirima	104	778.680	747.375	96,0
Ostale dugoročne obveze	105	266.774.863	252.378.739	94,6
Odgodenja porezna obveza	106	108.629.326	107.088.942	98,6
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107	8.122.030.531	8.969.268.393	110,4
Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	108	287.350.686	656.787.704	228,6
Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	109	482.858.928	546.261.142	113,1
Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	110	33.484.523	136.501.484	407,7

Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	111	130.356.096	212.592.190	163,1
Obveze za zajmove, depozite i slično	112	1.378.867.059	1.344.559.961	97,5
Obveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama	113	2.001.671.845	2.259.067.290	112,9
Obveze za predujmove	114	259.026.474	228.831.211	88,3
Obveze prema dobavljačima	115	2.302.337.031	2.417.169.073	105,0
Obveze po vrijednosnim papirima	116	16.688.726	16.609.909	99,5
Obveze prema zaposlenicima	117	196.997.462	213.017.265	108,1
Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	118	403.636.796	467.470.771	115,8
Obveze s osnove udjela u rezultatu	119	44.263.751	42.123.411	95,2
Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	120	26.166.328	35.075.353	134,0
Ostale kratkoročne obveze	121	558.324.826	393.201.629	70,4
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122	1.831.966.962	1.891.237.639	103,2
UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123	26.648.156.823	28.073.171.687	105,3
IZVANBILANČNI ZAPISI	124	39.899.752	39.273.666	98,4

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Imovina i kapital gospodarstva Zadarske županije

Ukupno aktiva gospodarstva na kraju 2018. godine:

– **28.073,2** mil. kuna, 5,3 posto više nego 2017.; u RH 4,4 posto više (1.142.192,9 mil. kuna)

Dugotrajna imovina gospodarstva na kraju 2018. godine:

– **17.670,2** mil. kuna, 3,7 posto više nego 2017.; u RH 3,6 posto više (748.798,1 mil. kuna)

Kratkotrajna imovina gospodarstva na kraju 2018. godine:

– **10.254,5** mil. kuna, 9,0 posto više nego 2017.; u RH 5,9 posto više (381.698,2 mil. kuna)

Kapital i rezerve gospodarstva na kraju 2018. godine:

– **7.606,4** mil. kuna, 4,4 posto više nego 2017.; u RH 5,0 posto više (406.013,1 mil. kuna)

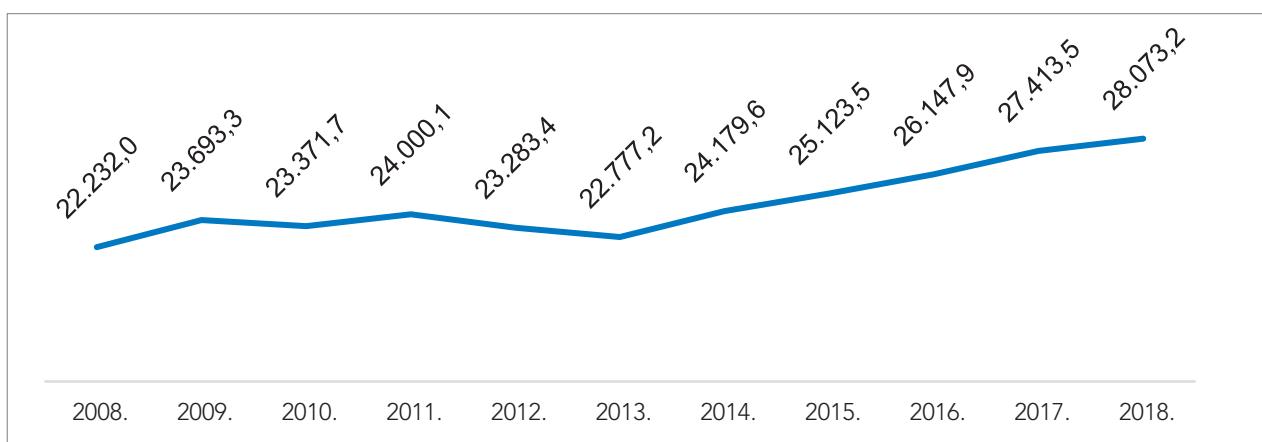
Dugoročne obveze gospodarstva na kraju 2018. godine:

– **9.463,1** mil. kuna, 2,4 posto više nego 2017.; u RH 1,4 posto više (274.167,2 mil. kuna)

Kratkoročne obveze gospodarstva na kraju 2018. godine:

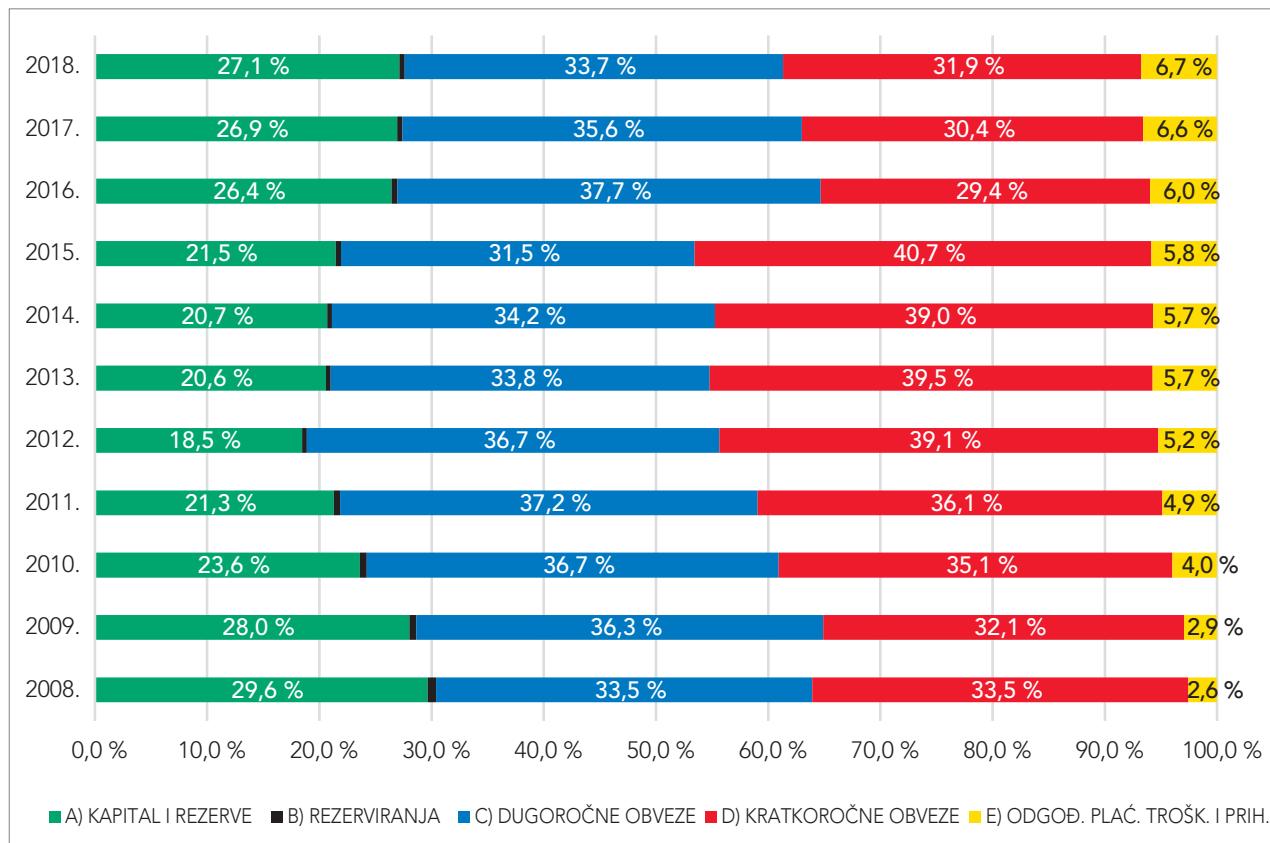
– **8.969,3** mil. kuna, 10,4 posto više nego 2017.; u RH 4,5 posto više (377.797,3 mil. kuna).

Aktiva/pasiva gospodarstva Zadarske županije, stanje na dan 31. prosinca, mil. kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

**Struktura izvora sredstava (pasive) gospodarstva Zadarske županije,
stanje na dan 31. prosinca**

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Aktiva gospodarstva Zadarske županije na kraju 2018. godine vrijedila je 28,07 milijardi kuna i bila je za 5,3 posto veća nego godinu prije. Od toga, dugotrajna imovina iznosila je 17,67 milijardi kuna, 3,7 posto više nego na kraju 2017. godine, a po nešto većoj stopi rasle su stavke kratkotrajne imovine i potraživanja. Vrijednost imovine gospodarstva kontinuirano raste u posljednjih desetak godina; iznimka je malo smanjenje 2012. i 2013. godine. Krizno razdoblje nije bitno utjecalo na smanjenje vrijednosti imovine, ali je značajno pogoršalo strukturu izvora sredstava. Udjel vlastita kapitala još 2005. godine činio je 34,8 posto ukupne pasive, do 2008. blago pada na 29,6 posto, da bi do kraja 2012. godine potonuo na 18,5 posto. Zaduženost gospodarstva i dalje je visoka, osobito u segmentu kratkoročnih obveza. Njihov udjel u pasivi 2015. godine dosegao je alarmantnih 40,7 posto, a ni 31,9 posto na kraju 2018. godine nije beznačajno. Udjel vlastita kapitala narastao je do 27,1 posto,

još uvijek nedovoljno za stabilno poslovanje gospodarstva Zadarske županije u cjelini.

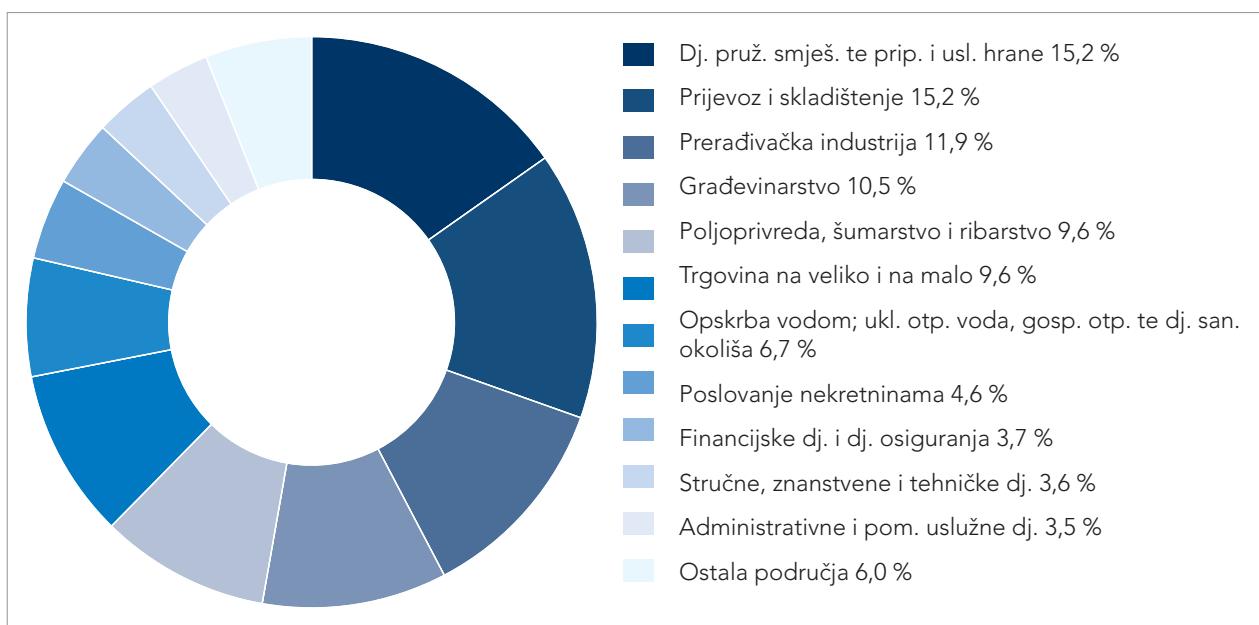
Najveći dio aktive cjelokupnoga gospodarstva pripada turističkom i brodarskom sektoru, odnosno tvrtkama iz područja Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i Prijevozu i skladištenju. Njihov udjel približno je isti - oko 15,2 posto ima svako od ova dva područja djelatnosti. Pritom je vrijednost imovine Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane povećana za 9,2 posto u odnosu na prethodnu godinu, a vrijednost imovine Prijevoza i skladištenja za 2,4 posto. Kod većih sektora, najveći rast aktive zabilježen je kod Poslovanja nekretninama, i to za 22,7 posto i kod Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, za 14,2 posto.

Od ukupno 28,07 milijardi kuna aktive odnosno pasive, vlastita sredstva gospodarstva vrijede 7,62 milijarde kuna. U strukturi vrijednosti vlastitih sredstava (stavka Kapital i rezerve, AOP067) najveći

udjel od 28,9 posto ima područje Transporta i skladištenja, nešto manje od 26,2 posto pripada Djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Ostala područja značajno su ispod tih udjela; Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo 10,7 posto, Prerađivačka

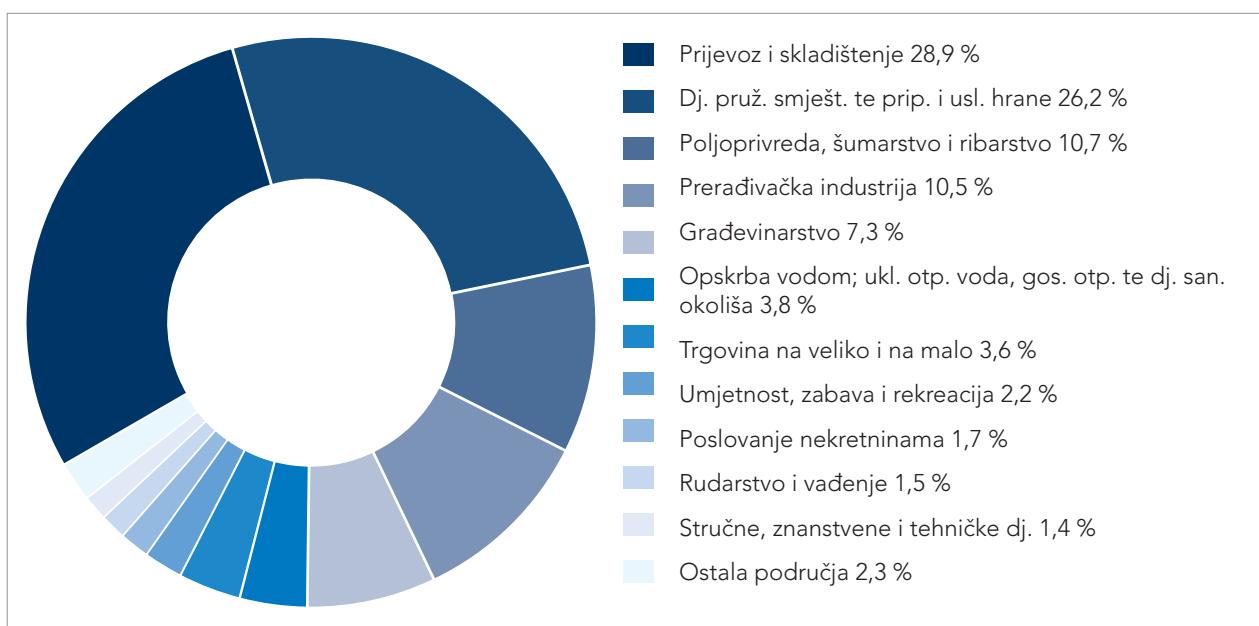
industrija 10,5 posto, ostala područja pojedinačno ispod 10 posto. Najveći porast vlastita kapitala u odnosu na godinu prije imale su Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, i to za 173,7 posto te Rudarstvo i vađenje za 62,7 posto.

Struktura vrijednosti aktive/pasive gospodarstva Zadarske županije na kraju 2018. godine, po područjima djelatnosti

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Struktura vrijednosti kapitala i rezervi (AOP067) gospodarstva Zadarske županije na kraju 2018. godine, po područjima djelatnosti

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Račun dobiti i gubitka (RDG) Zadarske županije

RAČUN DOBITI I GUBITKA	AOP	Prethodna godina 2017.	Tkuća godina 2018.	Indeks 2018. / 2017.
POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125	13.202.887.737	14.752.009.512	111,7
Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126	886.833.197	1.141.260.375	128,7
Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127	11.405.003.521	12.611.344.379	110,6
Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128	104.034.845	117.520.756	113,0
Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129	53.070.368	58.921.671	111,0
Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130	753.945.806	822.962.331	109,2
POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131	12.213.048.540	13.915.481.609	113,9
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132	-168.130.108	-259.225.127	154,2
Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133	8.341.164.686	9.358.722.594	112,2
Troškovi sirovina i materijala	134	2.978.990.146	3.534.009.667	118,6
Troškovi prodane robe	135	3.193.833.564	3.396.480.999	106,3
Ostali vanjski troškovi	136	2.168.340.976	2.428.231.928	112,0
Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137	2.057.189.573	2.329.350.371	113,2
Neto plaće i nadnice	138	1.369.481.928	1.543.285.642	112,7
Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139	415.181.560	482.304.966	116,2
Doprinosi na plaće	140	272.526.085	303.759.763	111,5
Amortizacija	141	932.396.244	1.033.794.827	110,9
Ostali troškovi	142	638.812.786	703.711.943	110,2
Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143	135.260.391	313.833.682	232,0
Dugotrajne imovine osim finansijske imovine	144	56.386.089	129.827.103	230,2
Kratkotrajne imovine osim finansijske imovine	145	78.874.302	184.006.579	233,3
Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146	57.347.930	40.484.624	70,6
Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147	5.699.008	5.288.513	92,8
Rezerviranja za porezne obveze	148	52.500	218.003	415,2
Rezerviranja za započete sudske sporove	149	1.576.409	1.553.172	98,5
Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150	1.529.403	124.641	8,1
Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151	24.101.858	27.873.844	115,7
Druga rezerviranja	152	24.388.752	5.426.451	22,2
Ostali poslovni rashodi	153	219.007.038	394.808.695	180,3
FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154	270.649.848	236.064.227	87,2
Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155	10.715.878	7.154.939	66,8
Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156	1.188.069	431.381	36,3
Prihodi od ostalih dugotrajnih finansijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157	486.114	528.097	108,6
Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158	24.191.113	13.786.604	57,0
Tečajne razlike i ostali finansijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159	39.742.747	26.281.196	66,1
Prihodi od ostalih dugotrajnih finansijskih ulaganja i zajmova	160	7.406.395	7.089.487	95,7
Ostali prihodi s osnove kamata	161	36.610.353	40.892.343	111,7
Tečajne razlike i ostali finansijski prihodi	162	68.393.740	76.486.086	111,8
Nerealizirani dobici (prihodi) od finansijske imovine	163	10.043.560	4.315.085	43,0
Ostali finansijski prihodi	164	71.871.879	59.099.009	82,2

FINANCIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165	493.047.654	490.113.981	99,4
Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166	46.238.539	38.663.315	83,6
Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167	13.570.808	20.030.145	147,6
Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168	308.144.581	303.645.164	98,5
Tečajne razlike i drugi rashodi	169	66.070.624	41.472.992	62,8
Nerealizirani gubici (rashodi) od finansijske imovine	170	7.017.039	3.055.338	43,5
Vrijednosna usklađenja finansijske imovine (neto)	171	4.578.911	23.389.793	510,8
Ostali finansijski rashodi	172	47.427.152	59.857.234	126,2
UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173	6.140.048	7.204.181	117,3
UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174	0	333.328	-
UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175	353.017	3.276	0,9
UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176	0	0	-
UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177	13.479.677.634	14.995.611.247	111,2
UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178	12.706.449.211	14.405.598.865	113,4
DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179	773.228.423	590.012.382	76,3
Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180	1.099.329.060	1.247.804.958	113,5
Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181	326.100.637	657.792.576	201,7
POREZ NA DOBIT	182	116.008.774	140.926.816	121,5
DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183	657.219.649	449.085.566	68,3
Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184	984.192.031	1.101.742.858	111,9
Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185	326.972.382	652.657.292	199,6

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Prihodi i rashodi gospodarstva Zadarske županije

Ukupni prihodi gospodarstva 2018. godine:

- **14.995,6** mil. kuna, 11,1 posto više nego 2017.; u RH 8,6 posto više (751.159,6 mil. kuna)

Prihodi od prodaje u inozemstvu 2018. godine:

- **3.720,0** mil. kuna, 23,4 posto više nego 2017.; u RH 8,6 posto više (147.181,7 mil. kuna)

Ukupni rashodi u gospodarstvu 2018. godine:

- **14.406,6** mil. kuna, 13,4 posto više nego 2017.; u RH 4,0 posto više (715.419,9 mil. kuna)

Dobit ili gubitak prije oporezivanja 2018. godine:

- **590,0** mil. kuna, 23,7 posto manje nego 2017.; u RH 865,2 posto više (35.739,8 mil. kuna)

Dobit ili gubitak razdoblja 2018. godine:

- **449,1** mil. kuna, 31,7 posto manje nego 2017.; u RH (28.250,2 mil. kuna)

Ukupni prihodi svih poduzetnika koji su predali finansijska izvješća za 2018. godinu iznosili su 14.995,6 milijuna kuna ili 11,2 posto više nego u 2017. godini. Rast ukupnih rashoda bio je nešto većeg intenziteta (13,4 posto), pa je i dobit manja nego prethodne godine. Međutim, agregirana dobit prije oporezivanja u iznosu od 590,0 mil. kuna jedna je od najvećih godišnjih dobiti gospodarstva Zadarske županije. Ostvareni ukupni prihodi najveći su dosad, kao i prihodi od prodaje u inozemstvu, koji su s iznosom od 3.720,0 mil. kuna za 23,4 posto bili veći nego prethodne godine.

U nastavku je analiza ostvarenih prihoda i rashoda po područjima djelatnosti, po veličini poduzetnika i po jedinicama lokalne samouprave u kojima su sjedišta poduzetnika.

Ukupni prihodi i rashodi gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini po područjima djelatnosti, u kunama

Područja djelatnosti	Ukupni prihodi				Ukupni rashodi	
	2017.		2018.		Indeks	2017.
	AOP177	AOP178				2018.
Fizičke osobe bez djelatnosti	1.599.913	1.607.916	100,5	1.566.004	1.590.378	101,6
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.070.756.523	1.278.084.625	119,4	997.310.178	1.182.415.049	118,6
Rudarstvo i vađenje	96.988.717	101.413.365	104,6	103.889.671	100.543.808	96,8
Prerađivačka industrija	2.844.487.360	3.077.419.639	108,2	2.707.324.204	2.932.249.801	108,3
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	11.977.1.020	104.698.854	87,4	86.013.991	82.187.985	95,6
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te dj. Sanacije okoliša	354.693.226	392.429.346	110,6	356.393.370	387.346.773	108,7
Gradjevinarstvo	1.220.107.301	1.303.156.358	106,8	1.195.474.874	1.395.510.775	116,7
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	3.259.367.483	3.489.837.820	107,1	3.128.164.496	3.515.547.102	112,4
Prijevoz i sklađištenje	1.306.335.884	1.531.155.512	117,2	1.225.278.538	1.426.737.048	116,4
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1.497.731.881	1.608.603.710	107,4	1.269.696.216	1.462.234.998	115,2
Informacije i komunikacije	65.327.418	81.625.464	124,9	56.616.391	73.437.608	129,7
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	56.401.590	78.728.597	139,6	51.177.285	41.153.052	80,4
Poslovanje nekretninama	184.774.975	318.364.560	172,3	192.506.375	245.619.013	127,6
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	420.086.908	504.843.488	120,2	368.076.691	452.974.861	123,1
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	727.268.561	818.761.718	112,6	722.255.626	818.390.615	113,3
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	2.858.440	2.472.609	86,5	2.067.158	1.725.854	83,5
Obrazovanje	36.453.435	43.071.573	118,2	36.632.681	40.969.395	111,8
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	48.599.754	61.858.361	127,3	42.528.420	56.050.506	131,8
Umjetnost, zabava i rekreacija	120.048.809	136.688.566	113,9	117.899.324	124.080.687	105,2
Ostale uslužne djelatnosti	46.018.436	60.789.166	132,1	45.577.718	64.833.557	142,2
Ukupno	13.479.677.634	14.995.611.247	111,2	12.706.449.211	14.405.598.865	113,4

* pod oznakom Fizičke osobe bez djelatnosti u izvješćima FINA-e prikazani su agregirani podaci za fizičke osobe obveznike poreza na dobit, njih četiri u Zadarskoj županiji, od kojih samo jedan ima jednog zapostenika i za koje ne znamo kojem području djelatnosti pojedinačno pripadaju.

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

**Ukupni prihodi i rashodi gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini
po veličini poduzetnika (u kunama)**

Veličina poduzetnika	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
	2017.	2018.	Indeks	2017.	2018.	Indeks
	AOP177			AOP178		
Veliki	2.846.987.178	3.222.341.652	113,2	2.608.766.647	2.936.812.195	112,6
Srednji	3.799.157.152	3.906.208.628	102,8	3.518.804.198	3.886.605.641	110,5
Mali	4.126.066.553	4.434.645.124	107,5	3.947.973.148	4.201.923.660	106,4
Mikro	2.707.466.751	3.432.415.843	126,8	2.630.905.218	3.380.257.369	128,5
Ukupno	13.479.677.634	14.995.611.247	111,2	12.706.449.211	14.405.598.865	113,4

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

**Ukupni prihodi i rashodi gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini
po sjedištu poduzetnika (u kunama)**

Grad / općina	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
	2017.	2018.	Indeks	2017.	2018.	Indeks
	AOP177			AOP178		
Zadar	7.535.487.617	8.370.296.854	111,1	7.146.122.649	8.176.112.532	114,4
Poličnik	1.274.852.887	1.459.209.845	114,5	1.245.185.650	1.424.033.970	114,4
Biograd na Moru	1.040.814.124	1.110.367.382	106,7	947.704.715	1.011.938.274	106,8
Benkovac	756.284.423	815.374.157	107,8	665.555.727	728.378.307	109,4
Kali	253.971.472	358.175.412	141,0	245.120.447	325.103.203	132,6
Sukošan	301.629.613	349.281.521	115,8	290.148.023	325.348.560	112,1
Pag	276.579.191	298.827.946	108,0	278.877.569	298.963.512	107,2
Zemunik Donji	139.738.359	207.108.479	148,2	130.704.706	194.468.825	148,8
Pakoštane	183.870.697	198.091.322	107,7	162.242.083	169.440.971	104,4
Tkon	138.318.119	168.603.033	121,9	132.002.361	158.598.440	120,1
Stankovci	183.616.493	147.801.040	80,5	169.791.702	135.027.209	79,5
Vrsi	122.570.050	138.930.183	113,3	118.885.927	133.266.336	112,1
Bibinje	77.951.808	132.889.750	170,5	74.663.966	129.576.297	173,5
Preko	70.343.114	116.620.304	165,8	73.203.936	100.398.077	137,1
Sali	81.323.376	110.100.726	135,4	80.363.037	105.549.840	131,3
Vir	107.228.176	103.444.441	96,5	102.179.510	98.287.820	96,2
Kolan	63.753.580	96.244.785	151,0	61.466.985	95.264.214	155,0
Ostale jedinice lokalne samouprave	871.344.535	814.244.067	93,4	782.230.218	795.842.478	101,7
Ukupno	13.479.677.634	14.995.611.247	111,2	12.706.449.211	14.405.598.865	113,4

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Kako je u uvodnom dijelu rečeno, povećanje ukupnih prihoda ostvareno je u gotovo svim područjima djelatnosti. Povećanje prihoda praćeno je nešto većim povećanjem rashoda, ali ipak nedovoljnim da rashodi eventualno nadmaše prihode. Negativan omjer ukupnih prihoda i ukupnih rashoda imala su samo područja djelatnosti Opskrba vodom... (-15,0 mil. kuna) i Javna uprava i obrana... (-386 tisuća kuna), kao i neki odjeljci Prerađivačke industrije: Proizvodnja strojeva i uređaja (-38,8 mil. kuna), Proizvodnja pića (-16,3 mil. kuna), Proizvodnja papira... (-2,8 mil. kuna). Gotovo sva područja djelatnosti povećala su obujam poslovanja, relativno najviše Ostale uslužne djelatnosti (42,2 posto u odnosu na prethodnu godinu), Djelatnosti zdravstvene zaštite... (31,8 posto), Informacije i komunikacije (27,9 posto), Poslovanje nekretninama (27,6 posto). U apsolutnom iznosu najveći rast ukupnih prihoda bilježimo u području Prerađivačka industrija gdje od ukupno 232,9 mil. kuna rasta ovog područja djelatnosti prednjači odjeljak Proizvodnja metala s rastom ukupnih prihoda od 157,4 mil. kuna u odnosu na ostvarene prihode u 2017. godini. Visoki rast ukupnih prihoda ostvarili su i Trgovina (230,5 mil. kuna), Prijevoz i skladištenje (224,8 mil. kuna), Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (207,3 mil. kuna), od čega samo Ribarstvo i akvakultura 182,9 mil. kuna.

U strukturi ostvarenih ukupnih prihoda najveći je udjel Trgovine, i to 23,3 posto ukupnih prihoda gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini. To je nešto više negoli u prethodnoj godini, ali daleko od udjela Trgovine u 2007. godini, kada je ovo područje djelatnosti dominiralo u gospodarstvu Županije s 34,8 posto udjela u tada ostvarenim ukupnim prihodima.

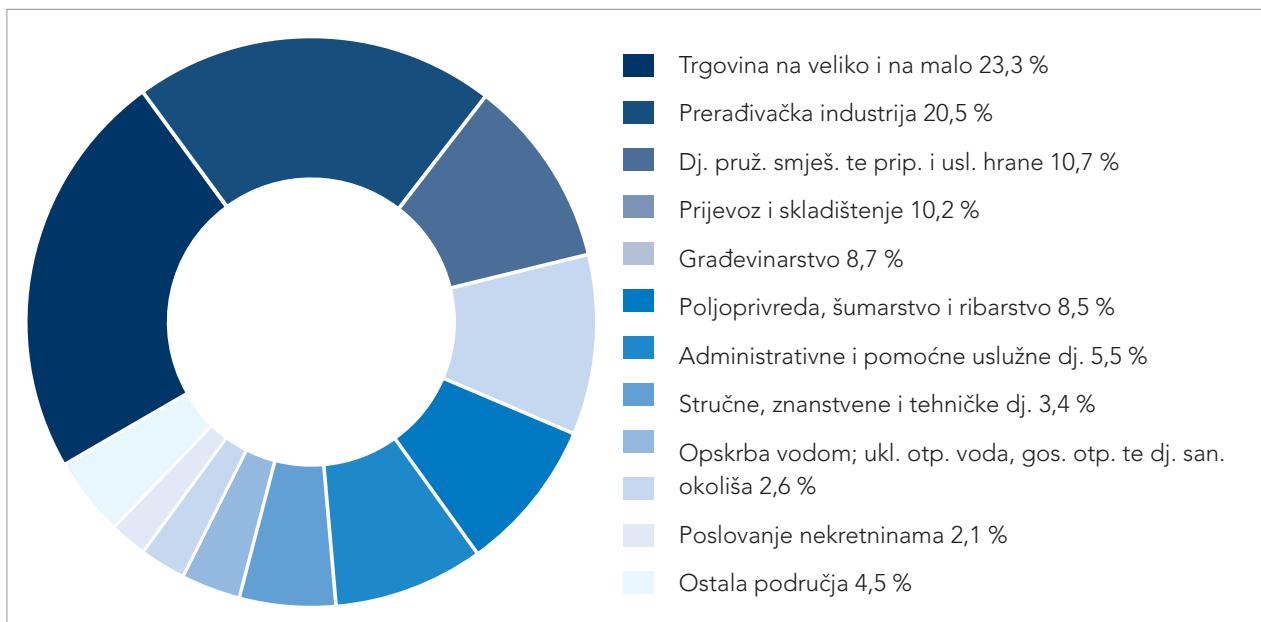
Sljedeće područje djelatnosti u strukturi ukupnih prihoda tradicionalno je Prerađivačka industrija s udjelom od 20,5 posto. Slijede Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s 10,7 posto, Prijevoz i skladištenje s 10,2 posto, Građevinarstvo s 8,7 posto, Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 8,5 posto te Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti s 5,5 posto.

U 2018. godini u Zadarskoj županiji bilo je osam velikih, 49 srednjih, 349 malih i 4.349 mikro poduzetnika. Iako najbrojniji i s ukupno najviše zaposlenika, mikro poduzetnici (poduzetnici s manje od 10 zaposlenika) nisu ostvarili najviše prihoda. Ali njihovi ukupni prihodi (3.432,4 mil. kuna) za 26,8 posto bili su veći nego prethodne godine, mnogo više od prosječnog rasta ukupnih prihoda Zadarske županije. Veliki poduzetnici povećali su prihode za 13,2 posto, mali za 7,5 posto, a srednji za 2,8 posto. Svi segmenti gospodarstva (glezano po veličini gospodarskih subjekata) ostvarili su agregiranu dobit.

Tvrte sa sjedištem na administrativnom području Grada Zadra godinama dominiraju svojom brojnošću, brojem zaposlenih i vrijednošću ostvarenih ukupnih prihoda. Ni 2018. poslovna godina nije iznimka.

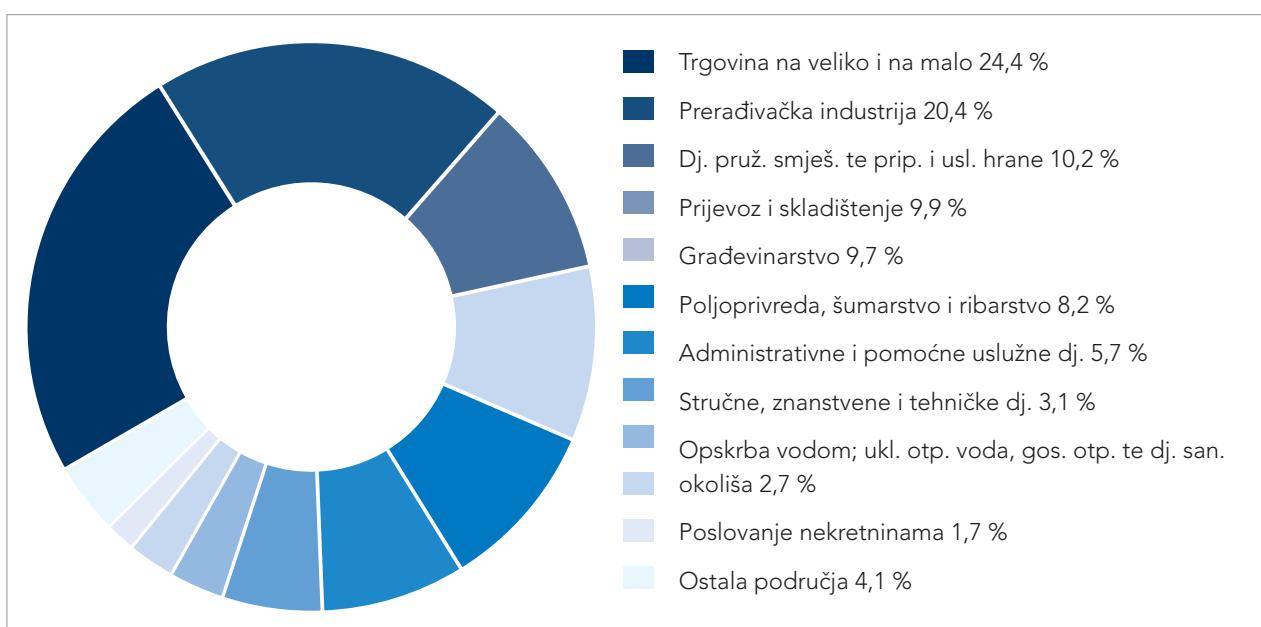
Poduzetnici sa sjedištem na administrativnom području Grada Zadra, njih 2.755, ostvarilo je 8.370,3 mil. kuna ukupnih prihoda ili 11,1 posto više nego u 2017. godini. Slijede Poličnik (1.459,2 mil. kuna), Biograd na Moru (1.110,4 mil. kuna) itd. Samo u nekoliko jedinica lokalne samouprave zabilježeno je smanjenje ukupnih prihoda, dok je u nekim općinama ostvaren iznimno visok relativan rast prihoda, i to u Bibinjama, Preku, Kolanu, Kalima, Salima...

Struktura ukupnih prihoda gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Struktura ukupnih rashoda gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Rashodi nisu jednolično pratili prihode u svim područjima djelatnosti, pa su i finansijski učinci različiti. Sljedeći grafikon prikazuje ostvarenu dobit ili gubitak prije oporezivanja po područjima djelatnosti. Zamjetna dobit ostvarena je u području turizma, odnosno Djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, i to u iznosu od 146,4 mil. kuna. Ne zaostaje niti Prerađivačka industrija sa 145,2 mil. kuna ostvarene dobiti prije

oporezivanja. Slijede Prijevoz i skladištenje (104,4 mil. kuna), Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (95,7 mil. kuna) i Poslovanje nekretninama (72,7 mil. kuna). Iako je većina ostalih područja poslovala pozitivno, nažalost, negativan omjer ostvarenih prihoda i rashoda imali su gospodarstvenici u području Građevinarstva (-92,4 mil. kuna), Trgovine (-25,7 mil. kuna) te u Ostalim uslužnim djelatnostima (-4,0 mil. kuna).

**Dobit ili gubitak prije oporezivanja (AOP179) u 2018. godini
u gospodarstvu Zadarske županije, po područjima djelatnosti, u kunama**

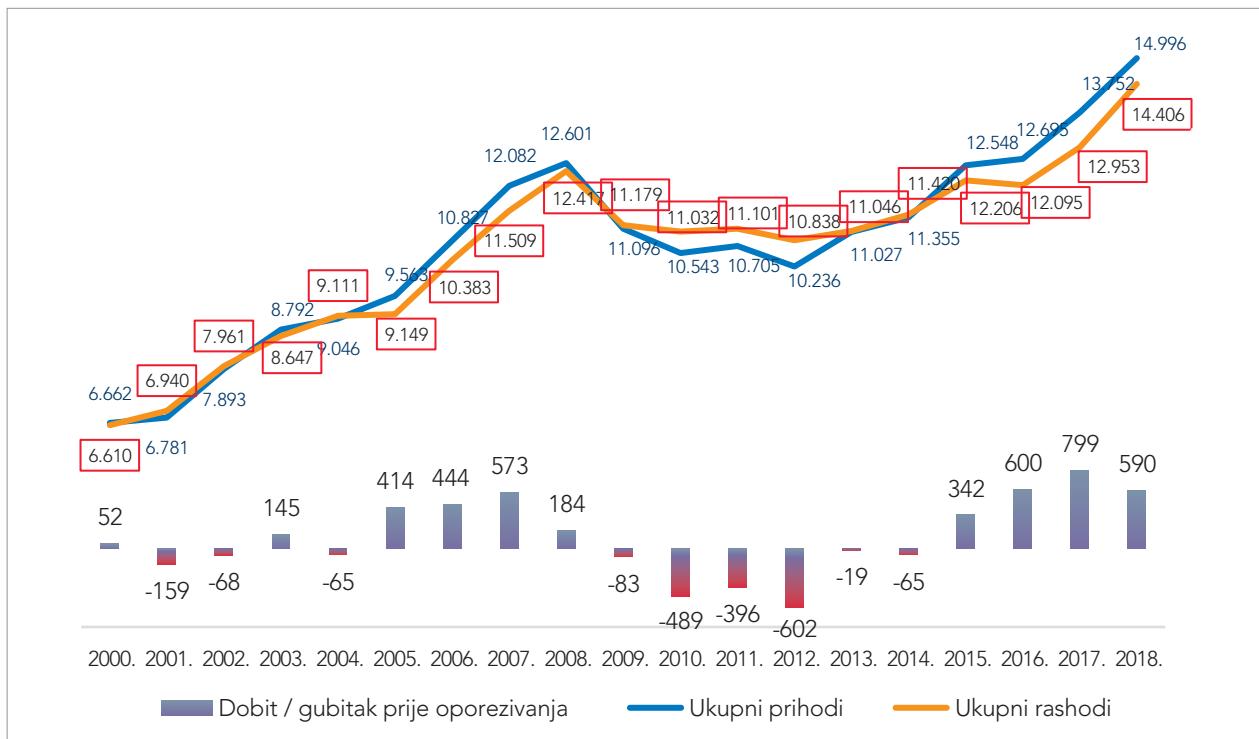

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Dajemo prikaz kretanja prihoda i rashoda gospodarstva u dužem razdoblju od 2000. do 2018. godine i s time povezano godišnje ostvarenje dobiti ili gubitka prije oporezivanja. Vidljiv je kontinuiran rast prihoda u razdoblju 2000. – 2008. godine. Krivulja rashoda od 2005. zaostaje za krivuljom prihoda i u tom razdoblju, od 2005. do 2008. godine, gospodarstvo Zadarske županije uživa u strelovitom rastu prihoda i dobiti. Tijekom četiri godine iskazana je ukupna dobit od više od milijardu i pol kuna. Sljedeće godine su godine krize i velikog pada prihoda. Veći dio gospodarstva nije uspio rashode prilagoditi novonastaloj

situaciji pada konjunkture, pa se gomilaju veliki gubici, praktički sljedećih šest godina „pojelo je“ dobit iz prethodnog razdoblja. Došlo je, također, i do promjene strukture gospodarstva prema područjima djelatnosti, ali i do promjene strukture izvora sredstava, odnosno veće ovisnosti o kreditnim institucijama. Od 2015. poslovne godine opet imamo četiri nove godine s rastućim prihodima i visokom dobiti. Agregirana dobit prije oporezivanja cijelokupnoga gospodarstva Zadarske županije bila je najveća 2017. godine; iznosila je gotovo 800 milijuna kuna, a dobit od 590 milijuna kuna iz 2018. godine također je respektabilna.

Ukupni prihodi i rashodi te dobit/gubitak prije oporezivanja gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ovdje je važno napomenuti da svi kronološki sljedovi (poput gornjega grafikona) sadrže podatke za pojedinu godinu prema godišnjem izvještaju za tu godinu. U kronološkom slijedu koriste se podaci iz godišnjih izvještaja koji se odnose samo na tekuću godinu. U takvom kronološkom slijedu:

- podatak za 2018. godinu jest podatak iz izvještaja za 2018. godinu – stavka tekuća godina
- podatak za 2017. godine nije podatak iz izvještaja za 2018. godinu – stavka prethodna godina, već podatak iz prošlogodišnjeg izvještaja za 2017. godinu – stavka tekuća godina.

Za razliku od ovakvih prikaza, kod usporedbe podataka iz tekuće samo s prethodnom godinom koriste se podaci iz izvještaja za tekuću godinu. Ti su podaci za dvije uzastopne godine iz istog izvještaja za prethodnu godinu i za tekuću godinu, eventualno i s indeksom promjene. Sve analize i usporedbe podataka iz 2018. u odnosu na podatke iz prethodne 2017. godine odnose se na isti obuhvat poduzetnika, onih koji su predali izvješće

za 2018. godinu. Stavke u izvještaju imaju vrijednosti za prethodnu godinu, za tekuću godinu i indeks promjene vrijednosti tekuće u odnosu na prethodnu godinu, npr.:

Stavka	Prethodna godina	Tekuća godina	Indeks
Broj zaposlenih prema satima rada	20.363	21.644	106,3

Vrijednosti za prethodnu i za tekuću godinu odnose se na identičnu skupinu poduzetnika – onih koji su predali izvještaje za tekuću godinu. Ovdje podatke i za tekuću 2018. godinu i za prethodnu 2017. godinu preuzimamo iz izvještaja za 2018. godinu. Zato su i indeksi promjena vrijednosti realni jer se odnose na pokazatelje za prethodnu i tekuću godinu onih istih poduzetnika koji su predali izvještaje za tekuću godinu. S druge strane, usporedba skupnih pokazatelja u rasponu od više godina nikad ne može biti tako precizna. Nikad nemamo isti broj izvještaja poduzetnika u različitim godinama: neki su prestali posloвати, novi su se registrirali, neki su promijenili sjedište u drugu županiju, a

neki doselili, neki naprsto izvještaj nisu u zakonskom roku predali FINA-i. Označavanje indeksa promjena u takvim višegodišnjim nizovima podataka bilo bi manje precizno jer bi se uspoređivali poslovni rezultati više različitih skupina poduzetnika. Konkretno, u Zadarskoj županiji za 2018. godinu izvještaje je predalo 4.755 poduzetnika, za 2017. godinu 4.273 poduzetnika, za 2016. godinu 3.918 poduzetnika, za 2015. godinu 3.597 poduzetnika, za 2014. godinu 3.512 poduzetnika, za 2013. godinu 3.239 poduzetnika itd.

S druge strane, ako želimo prikazati promjene vrijednosti pojedine stavke tijekom dužeg razdoblja, jedini je način da koristimo vrijednosti za tekuću godinu iz svih godišnjih izvještaja u promatranom razdoblju, svojevrsni kronološki slijed. Kako se obuhvat podataka u svakoj godini odnosi na različitu skupinu poduzetnika, verižni indeksi ne mogu biti precizni i realni. U dužem promatranom razdoblju te greške su zanemarive i ne iskrivljuju prikaz višegodišnjih promjena promatranih vrijednosti.

Zaposlenost i plaće u Zadarskoj županiji

Zaposlenost i nezaposlenost

Zaposleni u gospodarstvu (prema satima rada) 2018. godine:

– **25.584**; 9,9 posto više nego 2017. godine; na državnoj razini 5,2 posto više

Ukupno zaposleni (osiguranici HZMO) 2019. godine:

– krajem siječnja **52.835**; 3,7 posto više nego u siječnju 2018. (50.930)
– krajem srpnja **62.028**; 3,4 posto više nego u srpnju 2018. (60.000)

Ukupno zaposleni u pravnim osobama (DZS) na dan 31. ožujka 2018. godine:

– **48.253**; 6,2 posto više nego godinu prije; na državnoj razini 1.430.273; 3,4 posto više

Aktivno stanovništvo, prema administrativnim izvorima (DZS) na dan 31. ožujka 2018. godine:

– **54.033**; 3,0 posto više nego godinu prije; na državnoj razini 1.608.246; 0,1 posto više

Registrirane nezaposlene osobe u 2018. godini:

– godišnji prosjek (HZZ) **4.826**; 16,8 posto manje od prosjeka 2017. (5.792)
– stopa registrirane nezaposlenosti 31. ožujka (DZS) **10,7**, manja nego 2017. (13,3) na državnoj razini **11,1**, manja nego 2017. (13,9).

Podatke o zaposlenosti dobivamo iz više izvora i ovisno o izvoru obuhvat podataka je različit. Prilikom usporedbe ovih podataka najtočnije

rezultate imamo ako uspoređujemo podatke istog obuhvata i iz istog izvora. Ponekad je ipak potrebno usporediti i podatke iz različitih izvora; obuhvat nije u tom slučaju identičan, ali i ovakvi rezultati mogu biti indikativni i pomoći sagledavanju problematike zaposlenosti, iako nisu potpuno u skladu s pravilima statističke obrade podataka. Zaposlenost, kao i nezaposlenost stanovništva u Hrvatskoj, prate četiri institucije:

– nama su najvažniji podaci iz finansijskih izvještaja poduzetnika obveznika plaćanja poreza na dobit, predanih FINA-i. Kretanje broja zaposlenih u gospodarskim subjektima ovisno je o poslovnim rezultatima i indikator je poslovne uspješnosti tog istoga gospodarstva. Nedostatak je ovih podataka taj da su njime obuhvaćeni podaci samo onih poduzetnika koji su izvješća predali, a ne predaju ih svi. Ovi podaci odnose se samo na zaposlene u pravnim osobama iz područja gospodarstva, bez sektora bankarstva i osiguranja. Kriterij je sjedište pravne osobe, a ne prebivalište zaposlenika. Najčešće se koriste podaci o prosječnom broju zaposlenih mjerivo satima rada. Precizno su usporedivi samo podaci izvještajnog razdoblja (godine) s podacima iz prethodnog razdoblja iz tih istih izvještaja. Vremenski sljedovi ne donose preciznu usporedbu jer niti u jednom izvještajnom razdoblju izvještaje ne predaju svi poduzetnici

– evidencija broja osiguranika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) najbolje oslikava područje ukupne

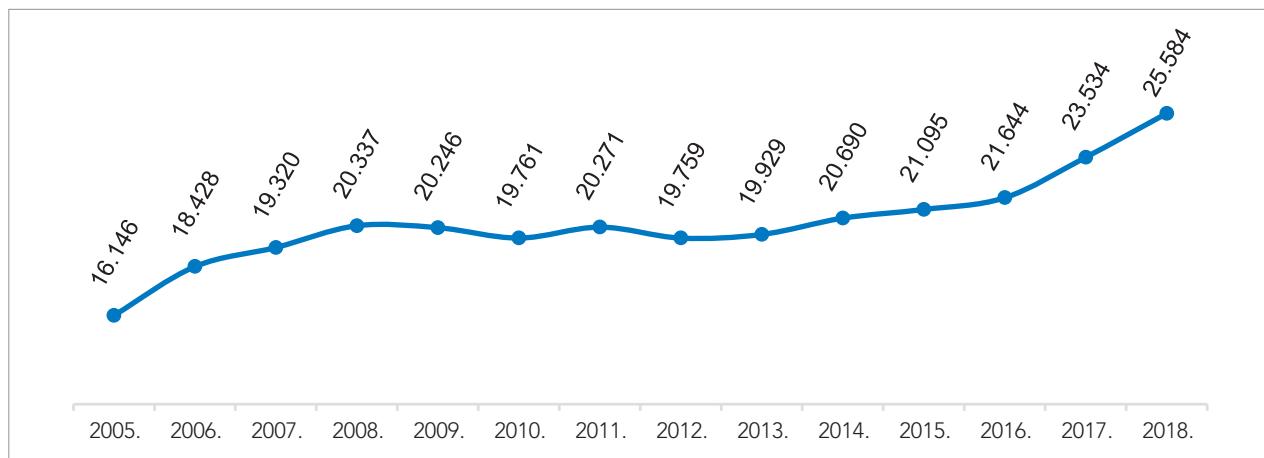
- zaposlenosti (s obzirom na to da je dominantna većina osiguranika zaposlena) iako je ne poistovjećujemo s brojem zaposlenih. Evidencija se vodi za kategorije osiguranika: radnike kod pravnih osoba, radnike kod fizičkih osoba, obrtnike, poljoprivrednike, samostalne profesionalne djelatnosti, zaposlene kod međunarodnih organizacija, s produženim osiguranjem i ostale. Iz kategorije radnika kod pravnih osoba nisu izdvojeni radnici u gospodarstvu kao posebna kategorija, pa su ovi podaci teško usporedivi s podacima FINA-e
- Državni zavod za statistiku (DZS) pruža informaciju o stanju zaposlenosti prema pojedinim županijama samo jednom godišnje, i to na dan 31. ožujka, što malo iskriviljuje sliku o županijama koje imaju izražene sezonske oscilacije na tržištu rada zbog velike važnosti turističke djelatnosti. Obuhvaćeni su podaci o zaposlenima samo u pravnim osobama prikupljeni izvještajem RAD-1G i procjenom broja zaposlenih u pravnim osobama koje imaju manje od 10 zaposlenih. Vremenski sljedovi ovih podataka statistički su ispravni, a usporedba ovih s podacima iz druga dva izvora može biti samo indikativna. DZS je revidirao svoju statistiku administrativnog broja zaposlenih od 2016. godine nadalje, čime je smanjena nerealno visoka razlika broja osiguranika HZMO-a i administrativnog broja zaposlenih
 - Hrvatski zavod za zapošljavanje registrira nezaposlene osobe koje su prijavljene na Zavodu. Evidencija se vodi na mjesечноj bazi i vrlo je detaljna: prema prebivalištu, prema spolu, prema stručnoj spremi, prema godinama starosti itd. Jedina mana jest to što evidencijom nisu obuhvaćane nezaposlene osobe koje su se propustile registrirati na Zavodu ili su to pravo izgubile a da se nisu zaposlike.

Održavanje visokog stupnja zaposlenosti u kriznim vremenima odlika je gospodarstva Zadarske županije i to smo u našim analizama više puta naglasili. Unatoč velikim

poslovnim problemima u kriznom razdoblju, gospodarstvenici poslodavci zadržali su približno isti broj zaposlenika. Relativno male oscilacije broja zaposlenih manje su nego na državnoj razini i značajno manje nego u sektoru obrnjištva, na što poslodavci u gospodarstvu mogu biti ponosni. Povećanjem gospodarske aktivnosti u posljednjim godinama povećava se i broj zaposlenih; razina zaposlenosti iz 2008. godine nadmašena je u 2014. godini, kontinuirano raste, a u 2018. došli smo do sada najvećeg broja zaposlenika u gospodarstvu Zadarske županije, 25.584 ili 9,9 posto više nego prethodne 2017. poslovne godine (23.534). Taj broj je za 28,4 posto veći od broja zaposlenih u 2013. godini. Za usporedbu, na državnoj razini broj od 939.954 zaposlena u gospodarstvu 2018. za 13,1 posto veći je od broja zaposlenih u 2013. godini.

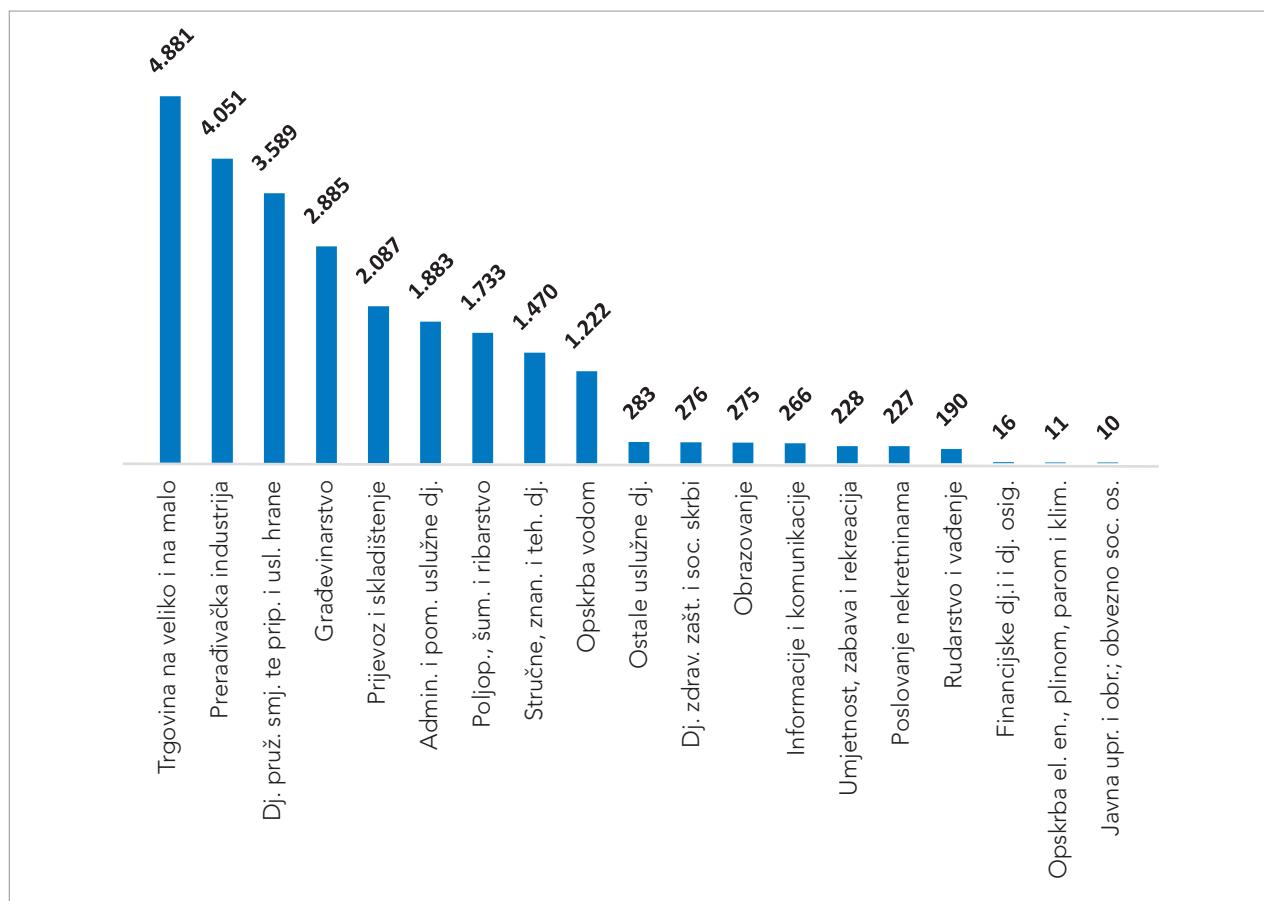
U nastavku dan je i pregled broja zaposlenih prema područjima djelatnosti u gospodarstvu Zadarske županije. Redoslijed udjela pojedinih područja malo se mijenja proteklih godina, međutim, velike su razlike u postotku zastupljenosti područja djelatnosti. Za razliku od 2008. godine, vodeća Trgovina više ne zapošjava 26,1 posto ukupno zaposlenih u gospodarstvu, nego 19,1 posto; udjel Preradivačke industrije smanjen je sa 19,8 na 15,8 posto; Građevinarstvo se sa 13,5 posto udjela iz 2008. godine, nakon velikog smanjenja broja zaposlenih u kriznim godinama (udjel od 8,5 posto u 2013. i 2014.), oporavilo na 11,3 posto u 2018. godini. S druge strane, Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, u istom razdoblju blago je povećala svoj udjel sa 6,4 na 6,8 posto, a najveći je skok ostvarila zaposlenost u području Turizma, sa 4,7 na udjel od 8,2 posto. Značajan je rast zaposlenosti u nekad slabo zastupljenim područjima: Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti u 2018. godini imaju 1.883 zaposlene osobe ili 7,4 posto u strukturi ukupnoga gospodarstva, a Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti 1.470 zaposlenih ili 5,7 posto u strukturi.

Prosječan broj zaposlenih u gospodarstvu Zadarske županije (mjereno satima rada)

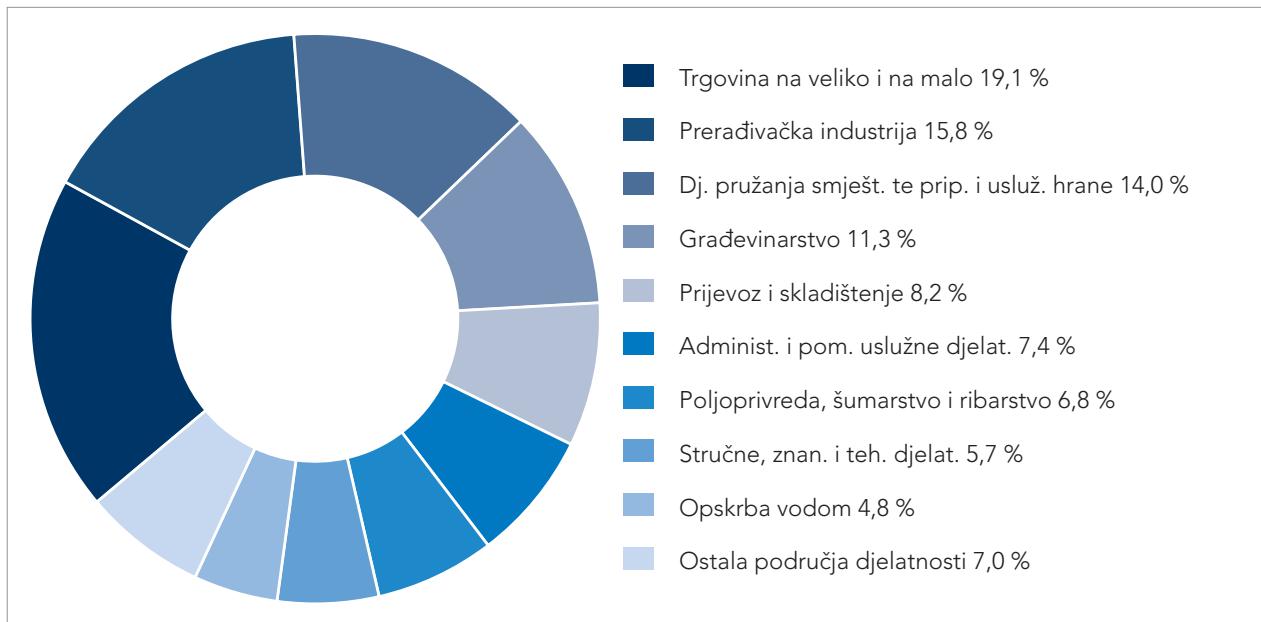
Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj zaposlenih (mjereno satima rada) u gospodarstvu Zadarske županije u 2018. godini, po područjima djelatnosti

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Struktura broja zaposlenih u gospodarstvu Zadarske županije u 2018. godini

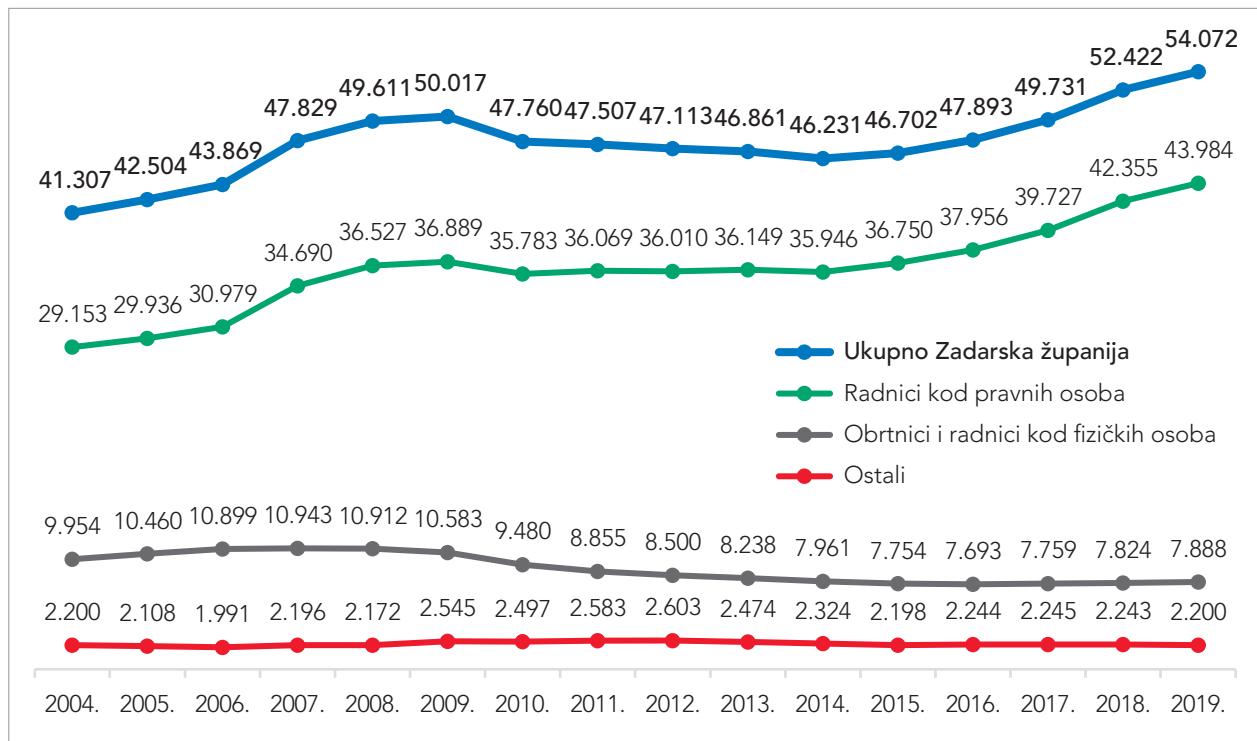
Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Sve dosad predstavljene podatke o broju zaposlenih, samo u gospodarstvu (i to prema sjedištu poslodavca, a ne prema prebivalištu zaposlenika), nalazimo u izvješćima Financijske agencije. Podatke o ukupnoj zaposlenosti rezidenata nekog područja, u ovom slučaju stanovnika Zadarske županije, crpimo iz Statističkih informacija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) o broju njihovih osiguranika. Na sljedećim grafovima pratimo promjene u razini zaposlenosti na području Zadarske županije prema osnovama osiguranja. Uvažavajući sezonske oscilacije u Županiji, ovdje donosimo prikaz stanja broja zaposlenih krajem prvog i drugog tromjesečja. Nažalost, ne možemo izdvojeno pratiti promjene u broju zaposlenih u gospodarstvu jer se radnici kod svih pravnih osoba (u javnoj upravi i u gospodarstvu) evidentiraju u jedinstvenoj stavci. Kao zajednička kategorija prikazani su obrtnici i radnici kod fizičkih osoba. Posljednja skupna kategorija – Ostali (Poljoprivrednici, Samostalne profesionalne djelatnosti, Zaposleni kod međunarodnih

organizacija i u inozemstvu te Produceno osiguranje) relativno je malobrojna i nije podložna velikim sezonskim oscilacijama niti se značajno mijenjala tijekom promatranog razdoblja.

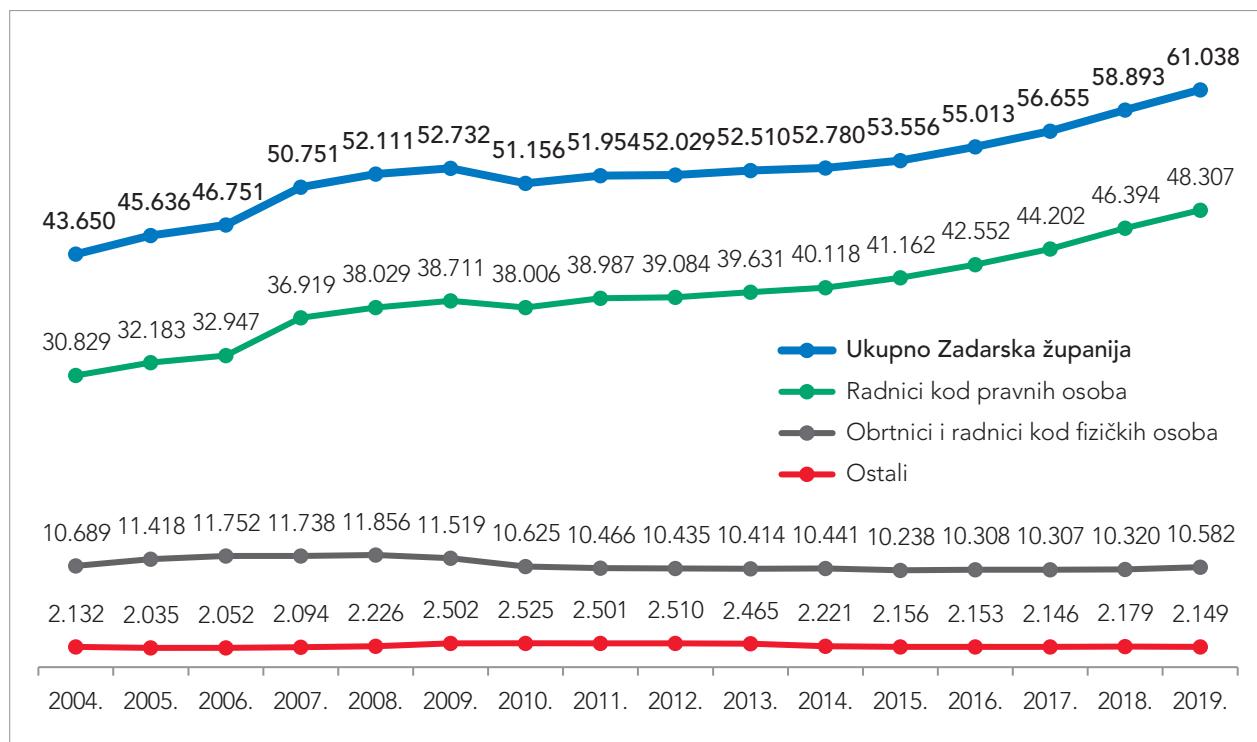
Radnici kod pravnih osoba, dakle u gospodarstvu i javnom sektoru, svoj su broj uspjeli održati na relativno visokoj razini tijekom krznog razdoblja. Posljednjih pet godina zaposlenost kod pravnih osoba značajno raste, krajem ožujka 2019. godine (izvan turističke sezone) dostiže broj od 43.984 osiguranika. Krajem lipnja 2019. godine (zahvaljujući sezonskom zapošljavanju) broj zaposlenih u pravnim osobama jest rekordnih 48.307. Zanimljivo je da se broj obrtnika i radnika kod fizičkih osoba nije ni približio stanju iz 2008. godine. Sezonske oscilacije i ovdje su prisutne jer je najveći broj obrtnika povezan s ugostiteljskom i turističkom djelatnosti, međutim, brojke od gotovo 11.000 izvan sezone i gotovo 12.000 u sezoni kod osiguranika iz ove kategorije još nisu dostignute.

Broj zaposlenih (osiguranika HZMO prema osnovama osiguranja) u Zadarskoj županiji,
stanje 31. ožujka

Izvor: HZMO; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj zaposlenih (osiguranika HZMO prema osnovama osiguranja) u Zadarskoj županiji,
stanje 30. lipnja

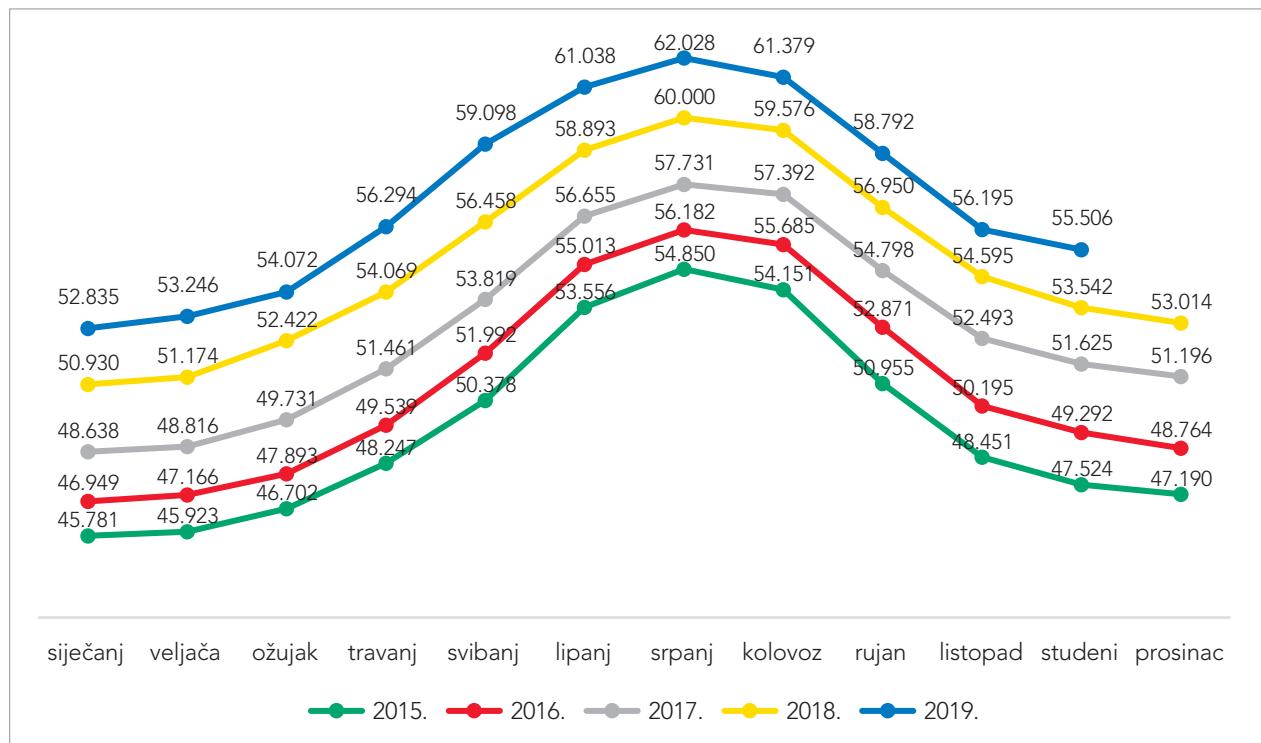

Izvor: HZMO; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Sezonsko zapošljavanje bitna je karakteristika turističke destinacije kakva je Zadarska županija. Podaci prikupljeni na mjesecnoj razini o broju ukupno zaposlenih (osiguranika HZMO-a) kazuju nam da su sezonske oscilacije posljednjih godina ublažene, odnosno da se broj zaposlenih povećava i u zimskim mjesecima, i to bržim tempom od rasta u ljetnoj sezonu. Razlog je tome prethodno prikazan porast zaposlenosti i u područjima djelatnosti koja nisu izravno povezana s turizmom, a osiguravaju stalni radni odnos zaposlenika. Pratimo promjene u broju zaposlenih u Zadarskoj županiji u posljednjih pet godina na mjesecnoj razini. U tom razdoblju niti jedan mjesec nije bila manja zaposlenost u odnosu na isti mjesec prethodnih godina, pa se krivulje nigdje ne sijeku. Veliki "trbu", odnosno vidljiv je i zamjetan rast zaposlenosti izvan sezone.

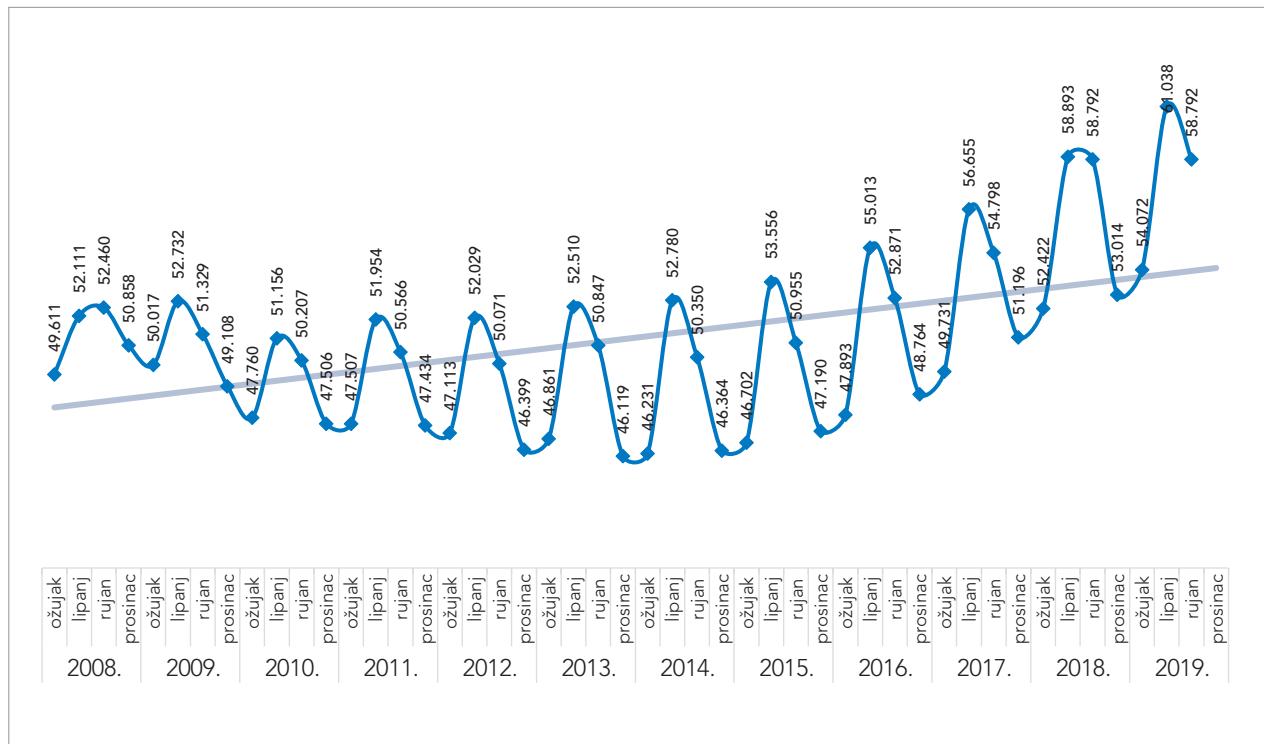
Usporedba s kretanjem zaposlenosti na državnoj razini predstavljena je na idućim grafikonima. Sinusoida sezonskih oscilacija izraženija je na županijskoj razini negoli na državnoj. Na nacionalnoj razini sezonske oscilacije nisu toliko izražene jer turizam u cijelokupnom gospodarstvu Hrvatske ni nema toliki utjecaj kao u gospodarstvu Zadarske županije. Na županijskoj razini vidljiv je pomak nabolje (u usporedbi s prethodnom godinom) u svakom tromjesečju, ljeti od 2010. godine, a zimi od 2013. godine. Broj zaposlenih iz lipnja 2009. godine premašen je već u lipnju 2014. godine, a u ožujku 2018. godine premašen je broj zaposlenih iz dotad najbolje 2009. godine. Na nacionalnoj razini, ni u 2019. godini broj zaposlenih se na kraju niti jednog tromjesečja nije vratio na razine iz 2008. godine. Zato je i linija trenda promjene broja zaposlenih u promatranom razdoblju u Zadarskoj županiji uzlazna, dok je na nacionalnoj razini silazna.

Kretanje broja zaposlenih (osiguranika HZMO) u Zadarskoj županiji, po mjesecima

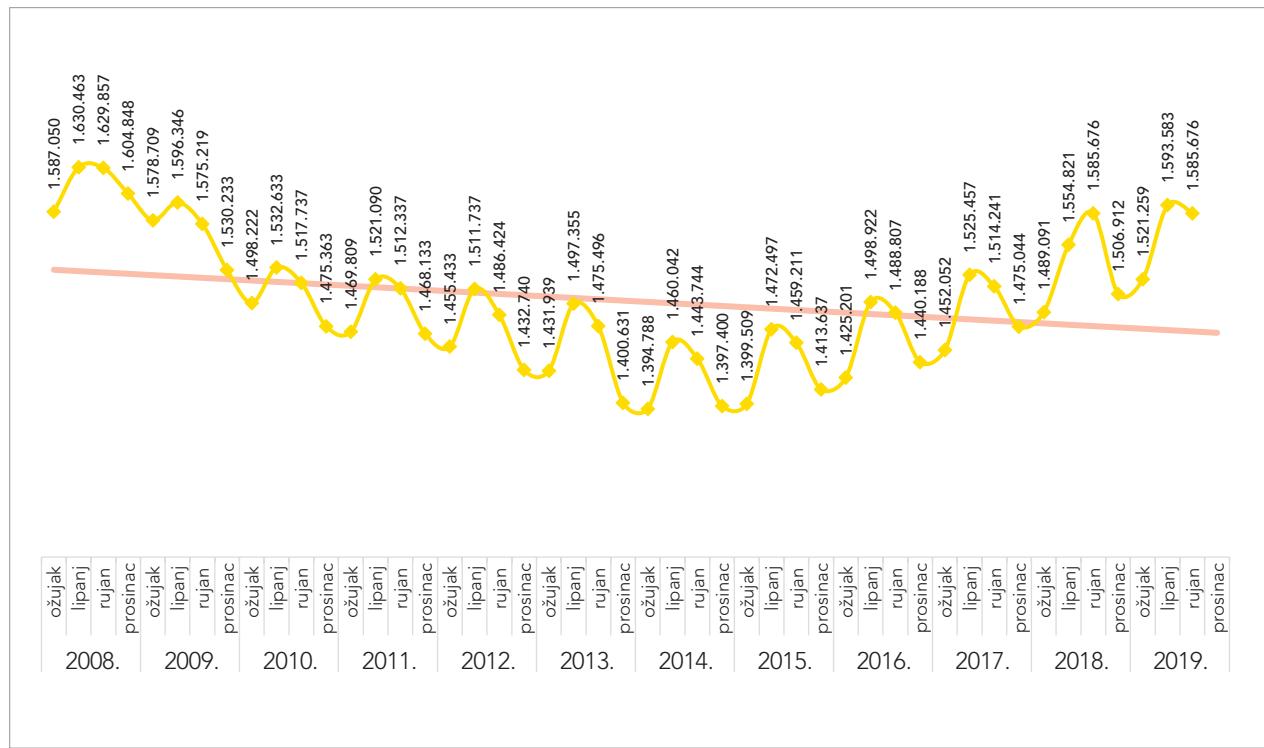
Izvor: HZMO; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Kretanje broja zaposlenih (osiguranika HZMO) na području Zadarske županije

Izvor: HZMO; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Kretanje broja zaposlenih (osiguranika HZMO) na području Hrvatske

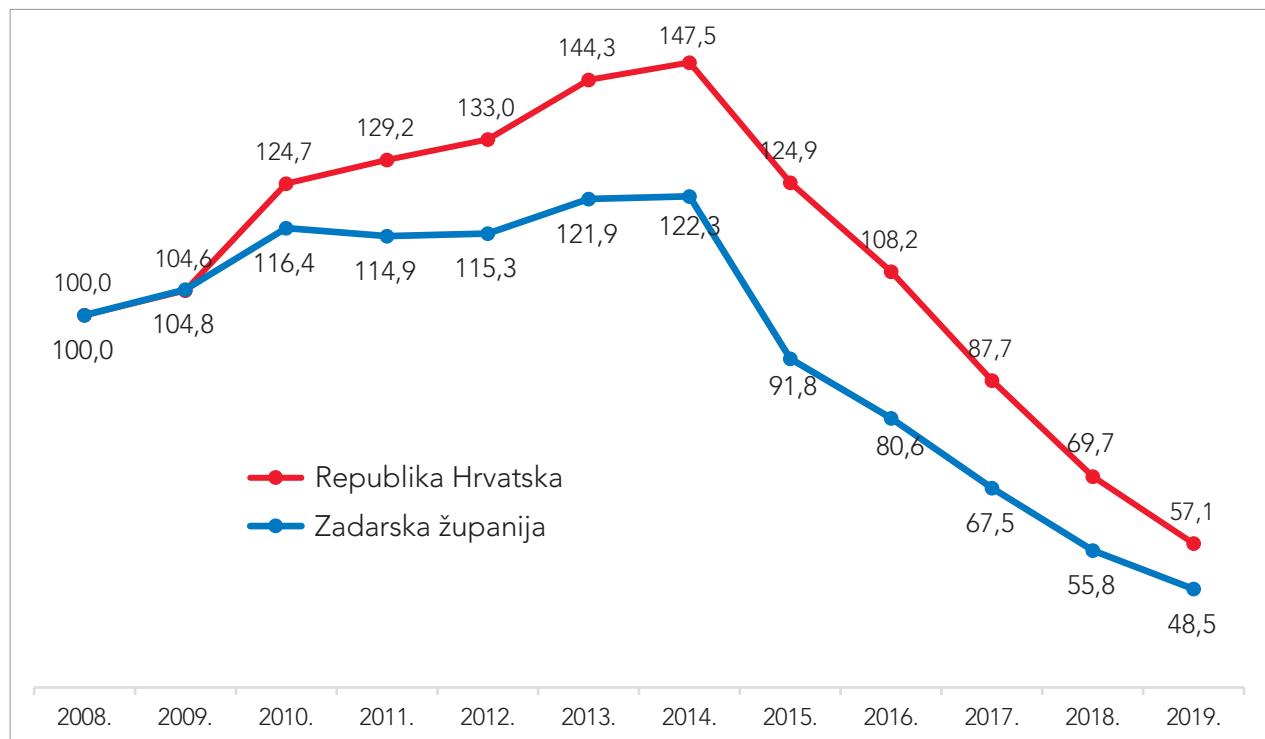

Izvor: HZMO; Obrada: HGK – ŽK Zadar

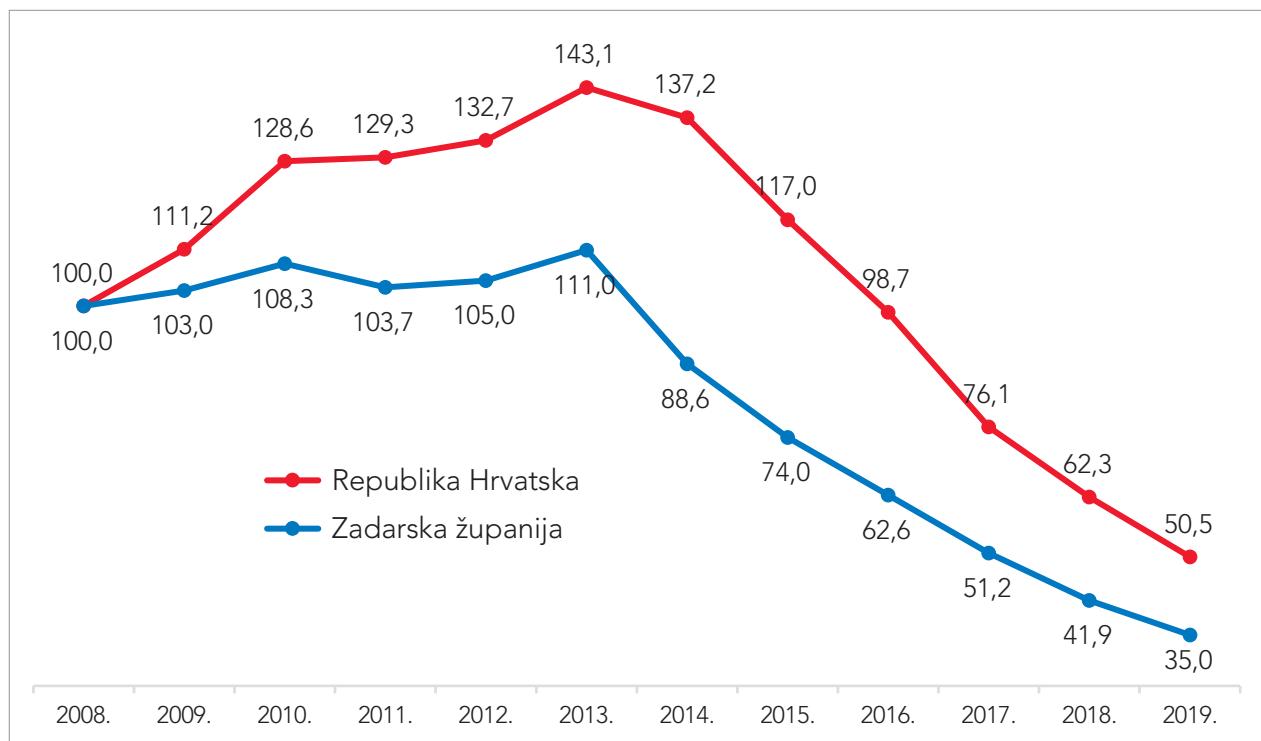
Za usporedbu odmah su prikazani i indeksi promjena broja nezaposlenih osoba na području Zadarske županije i na području cijele države, i to na iste dane, 31. ožujka i 30. lipnja. Broj registriranih nezaposlenih osoba detaljno prati te mjesecno objavljuje njihovo stanje Hrvatski zavod za zapošljavanje. Zahvaljujući relativno stabilnoj zaposlenosti u gospodarstvu Zadarske županije u kriznim godinama, povećanje broja nezaposlenih na županijskoj razini nije slijedilo iznimno nepovoljne trendove na državnoj razini. Broj registriranih nezaposlenih osoba u Zadarskoj županiji od 10.366 na kraju ožujka 2008. povećan je na 12.682 na kraju ožujka 2014. godine i od tada stalno pada. Na veliki pad broja nezaposlenih, pored povećanog zapošljavanja, utječe i drugi čimbenici, poglavito postroženi uvjeti HZZ-a za zadržavanje statusa registrirane nezaposlene osobe, ali i migracije iz Županije, odnosno iz države. Kako bilo, kod usporedbe promjena stanja nezaposlenosti na razini Zadarske županije i cijele Hrvatske opet je vidljiv veliki

rast nezaposlenosti nakon 2008. godine na nacionalnoj razini, a mnogo blaži na razini Zadarske županije. Na kraju ožujka 2014. godine u cijeloj Hrvatskoj nezaposlenost je dosegnula 147,5 posto stanja s kraja ožujka 2008. godine, dok je u Zadarskoj županiji došla na 122,3 posto. Od tada nezaposlenost pada; u ožujku 2019. registrirana nezaposlenost u državi je na 57,1 posto stanja iz istog mjeseca 2008. godine, a u Zadarskoj županiji na 48,5 posto stanja iz ožujka 2008. godine. Još veće razlike zabilježene su krajem lipnja; u 2019. godini broj nezaposlenih smanjen je na 50,5 posto broja nezaposlenih iz 2008. na razini države, odnosno na 35,0 posto broja nezaposlenih na razini Zadarske županije. Promjene broja registriranih nezaposlenih osoba krajem lipnja još jednom potvrđuju zaključke donesene na temelju podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a to je da je sezonsko zapošljavanje u Zadarskoj županiji bitno ublažilo posljedice izazvane smanjenjem konjunkture gospodarstva i gubitaka radnih mesta.

**Registrirane nezaposlene osobe u Zadarskoj županiji i ukupno u Hrvatskoj,
indeksi 2008.=100, stanje 31. ožujka**

**Registrirane nezaposlene osobe u Zadarskoj županiji i ukupno u Hrvatskoj,
indeksi 2008.=100, stanje 30. lipnja**

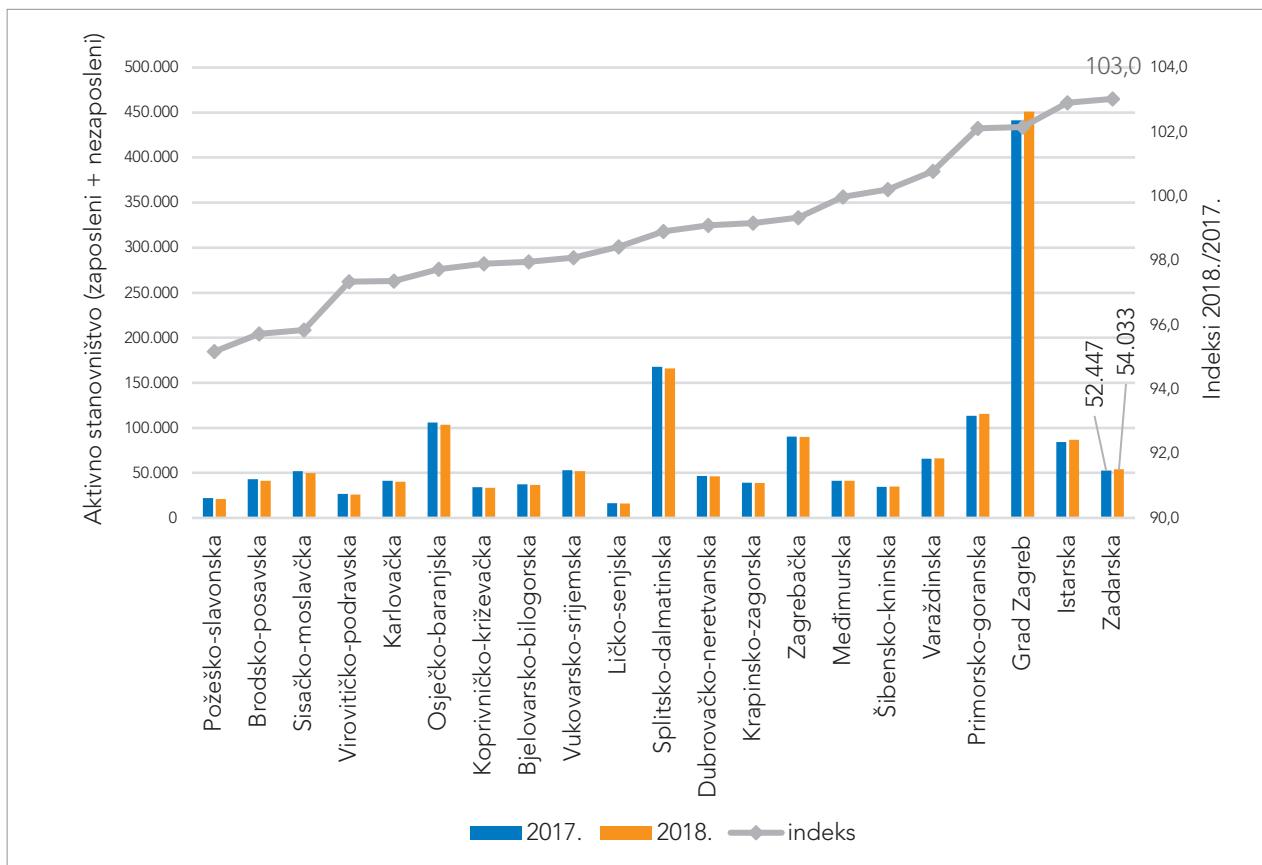
Izvor: HZZ, Obrada: HGK – ŽK Zadar

Državni zavod za statistiku ima svoje metode za praćenje broja zaposlenih, i to u pravnim osobama (iz kojeg skupa ne možemo izdvojiti gospodarstvo kao pojedinačni skup). Podaci o broju zaposlenih dobiveni su na temelju godišnjeg istraživanja koje se provodi jednom godišnje, sa stanjem 31. ožujka. Tim istraživanjem obuhvaćene su pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske. Podaci su prikupljeni izvještajem RAD-1G, koji se u pravnim osobama ispunjava na temelju evidencija o zaposlenima. U podatke je uključena procjena broja zaposlenih u pravnim osobama koje imaju manje od 10 zaposlenih, a za koje nisu primljeni izvještaji. Podacima nisu obuhvaćeni ni zaposleni u

obrtu i djelatnostima slobodnih profesija niti zaposleni osiguranici poljoprivrednici.

Ovom metodom dobiven je broj od 48.253 ukupno zaposlene osobe u Zadarskoj županiji u 2018. godini, što je za 6,2 posto više nego u 2017. godini (45.449). Ukupno zaposlenih u Hrvatskoj bilo je 1.430.273 ili 3,4 posto više nego u 2017. godini (1.382.839). Zanimljivo je da je broj aktivnog stanovništva (zbroj zaposlenih i nezaposlenih) dobiven istom metodom u Zadarskoj županiji u 2018. godini povećan za 3,0 posto u odnosu na 2017. godinu. To je najveće povećanje aktivnog stanovništva među svim županijama. U cijeloj Hrvatskoj aktivno stanovništvo povećano je za 0,1 posto, a u većini županija smanjio se broj aktivnog stanovništva, osobito u nekim slavonskim županijama gdje je smanjenje bilo veće od četiri posto.

Aktivno stanovništvo prema administrativnim izvorima, stanje 31. ožujka

Izvor: DZS, Obrada: HGK – ŽK Zadar

Plaće

Prosječna mjeseca isplaćena plaća u gospodarstvu Zadarske županije u 2018. (FINA):

- bruto **7.587** kuna, 3,0 posto veća nego u 2017.; na državnoj razini 8.834 kune, 3,9 posto veća
- neto **5.027** kuna, 2,5 posto veća nego u 2017.; na državnoj razini 5.584 kune, 4,1 posto veća

Prosječna mjeseca isplaćena plaća u pravnim osobama Zadarske županije u 2017. (DZS):

- bruto **7.586** kuna, 1,8 posto veća nego u 2016.; na državnoj razini 8.304 kune, 3,3 posto veća
- neto **5.571** kuna, 3,1 posto veća nego u 2016.; na državnoj razini 5.971 kuna, 4,8 posto veća.

Na temelju podataka iz godišnjih finansijskih izvještaja o prosječnom broju zaposlenih i o troškovima za neto plaće i nadnice (AOP138) došli smo i do izračuna prosječne mjesecne

neto isplaćene plaće u gospodarstvu Zadarske županije. Ona je u 2018. godini iznosila 5.027 kuna i bila je veća za 2,5 posto u odnosu na prosječnu plaću isplaćenu u 2017. godini. Velike su razlike u visini isplaćene neto plaće po pojedinim područjima djelatnosti i kreću se od 3.601 kune u Ostalim uslužnim djelatnostima do 8.843 kune u Prijevozu i skladištenju. Za izračun prosječne mjesecne bruto isplaćene plaće dijeli se stavka Troškovi osoblja (AOP137) s brojem zaposlenih i ona je u 2018. godini iznosila 7.587 kuna, odnosno 3,0 posto više nego u prethodnoj godini. Raznolikost obveznih izdvajanja, doprinosa, poreza i prikeza uzrok je različitom rastu neto i bruto plaća.

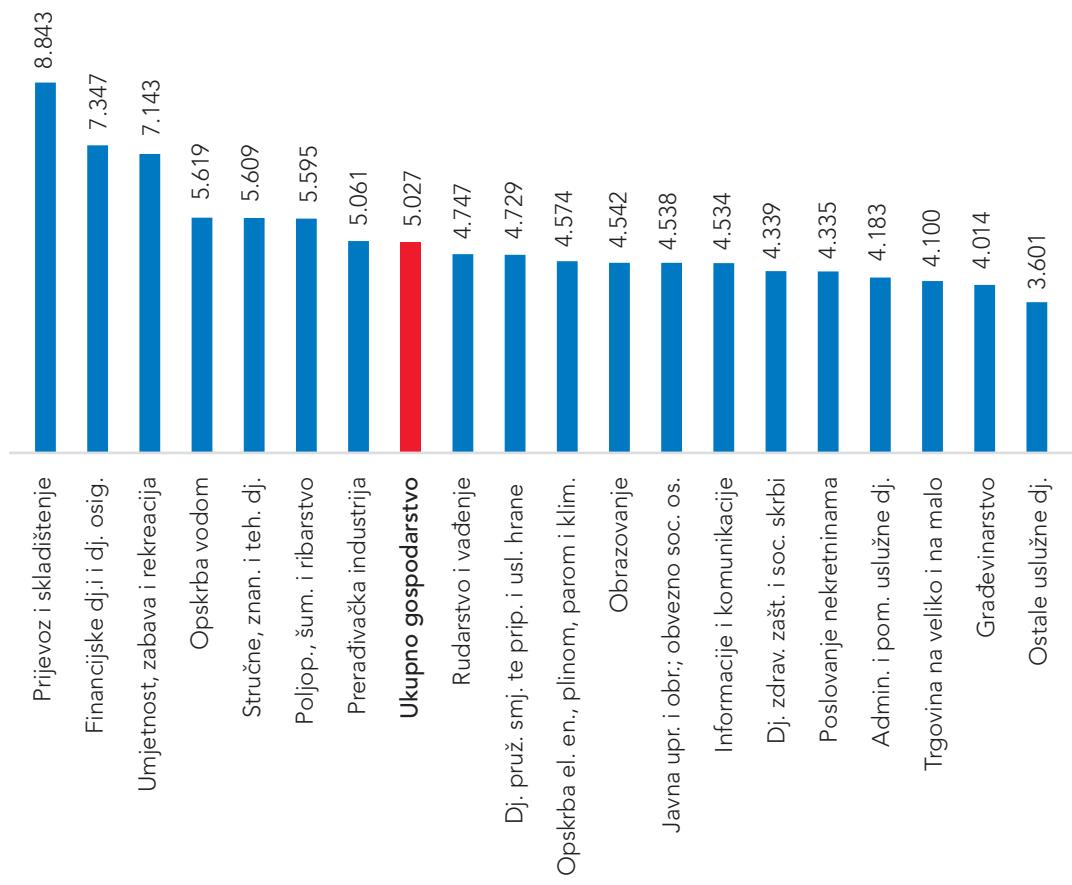
Plaće su rasle u većini područja djelatnosti. Relativno najviše u Stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, i to 12,9 posto, zatim u Prerađivačkoj industriji 8,1 posto itd. Blago smanjenje imamo u nekoliko područja, a plaća je najviše smanjena u Javnoj upravi i obrani te Opskrbi električnom energijom.

U nastavku dani su i podaci o plaćama kako ih statistički obrađuje Državni zavod za statistiku.

Podaci o prosječnim mjesecnim neto i bruto plaćama dobiveni su na temelju istraživanja koje se provodi jednom godišnje sa stanjem 31. ožujka. Tim istraživanjem obuhvaćene su pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske. Gospodarstvo nije posebno obrađeno, dio je većeg skupa pravnih osoba. Posljednji objavljeni podaci odnose se na 2017. godinu. Pravne osobe u Zadarskoj županiji svojim su zaposlenicima u toj godini isplatile prosječnu mjesecnu bruto plaću u iznosu od 7.586 kuna (1,8 posto veću

nego u 2016. godini), odnosno prosječnu mjesecnu neto plaću u iznosu od 5.571 kune (3,1 posto veću nego godinu prije). Na državnoj razini prosječne su plaće bile veće i imale su veći rast u odnosu na prethodnu 2016. godinu. Kao i u brojnim drugim pokazateljima gospodarske razvijenosti hrvatskih regija, Grad Zagreb dominira s najvećom prosječnom neto plaćom od 6.990 kuna (10.050 kuna bruto). Slijede ga županije Primorske Hrvatske i Zagrebačka županija (Zadarska je sedma u nizu), dok se najmanje plaće isplaćuju u županijama Kontinentalne Hrvatske.

Prosječna mjesecna neto isplaćena plaća* u gospodarstvu Zadarske županije u 2018. godini, po područjima djelatnosti, u kunama

* prosječna mjesecna isplaćena plaća dobivena je dijeljenjem isplaćenih neto plaća i nadnica (AOP138) s prosječnim brojem zaposlenih i s 12 mjeseci

Prosječne mjesecne neto i bruto plaće u pravnim osobama u 2016. i 2017. godini

Županija	Neto plaće			Bruto plaće		
	2016.	2017.	Indeksi	2016.	2017.	Indeksi
Republika Hrvatska	5.696	5.971	104,8	8.037	8.304	103,3
Grad Zagreb	6.740	6.990	103,7	9.896	10.050	101,6
Dubrovačko-neretvanska	5.738	6.019	104,9	8.022	8.309	103,6
Primorsko-goranska	5.690	5.979	105,1	7.971	8.272	103,8
Istarska	5.647	5.911	104,7	7.908	8.194	103,6
Zagrebačka	5.444	5.876	107,9	7.658	8.188	106,9
Splitsko-dalmatinska	5.354	5.595	104,5	7.418	7.662	103,3
Zadarska	5.404	5.571	103,1	7.449	7.586	101,8
Šibensko-kninska	5.292	5.546	104,8	7.224	7.489	103,7
Karlovačka	5.310	5.483	103,3	7.311	7.444	101,8
Koprivničko-križevačka	5.224	5.420	103,8	7.159	7.326	102,3
Ličko-senjska	5.053	5.406	107,0	6.864	7.305	106,4
Osječko-baranjska	5.141	5.400	105,0	7.034	7.300	103,8
Sisačko-moslavačka	5.274	5.375	101,9	7.210	7.265	100,8
Brodsko-posavska	5.150	5.221	101,4	7.066	7.032	99,5
Požeško-slavonska	4.971	5.210	104,8	6.732	6.966	103,5
Vukovarsko-srijemska	4.853	5.085	104,8	6.529	6.739	103,2
Krapinsko-zagorska	4.803	5.082	105,8	6.543	6.854	104,8
Međimurska	4.653	5.018	107,8	6.317	6.764	107,1
Bjelovarsko-bilogorska	4.814	4.971	103,3	6.537	6.664	101,9
Virovitičko-podravska	4.737	4.938	104,2	6.373	6.566	103,0
Varaždinska	4.705	4.929	104,8	6.407	6.634	103,5

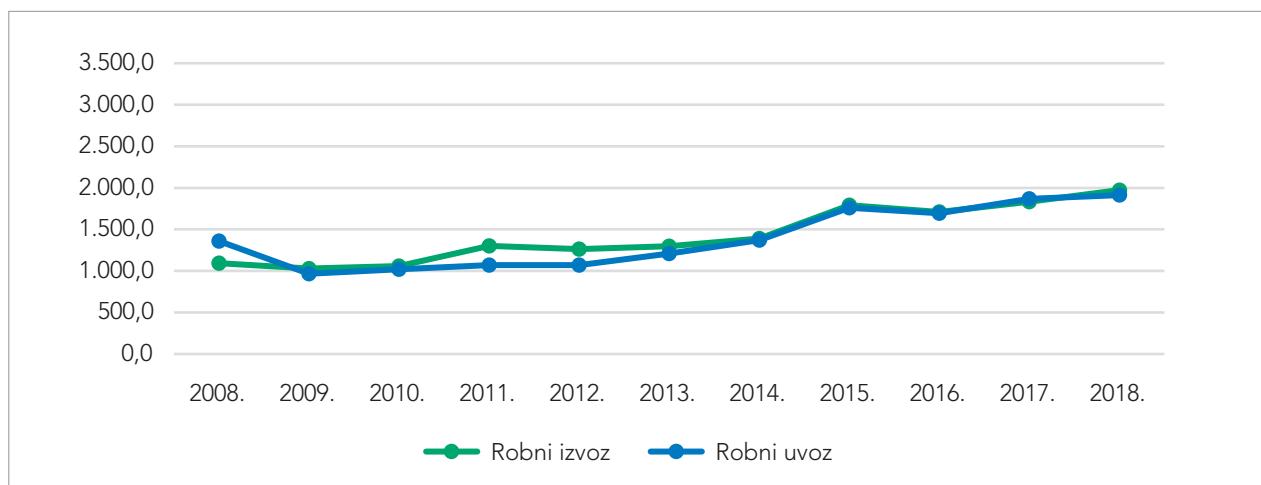
Izvor: DZS, Obrada: HGK – ŽK Zadar

VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA ZADARSKE ŽUPANIJE

Vanjskotrgovinsku razmjenu gospodarstva, odnosno robni i nerobni izvoz i uvoz poduzetnika obveznika poreza na dobit, bez banaka i osiguravajućih društava, pratimo iz njihovih godišnjih finansijskih izvještaja. Poduzetnici u obrascu POD-DOP Finansijskoj agenciji dostavljaju pored ostalog i podatke o vrijednosti godišnjeg prihoda od prodaje u inozemstvu – AOP oznaka 243 (za 2008. i 2009. – oznaka 233, od 2010. do 2015. – oznaka 257)

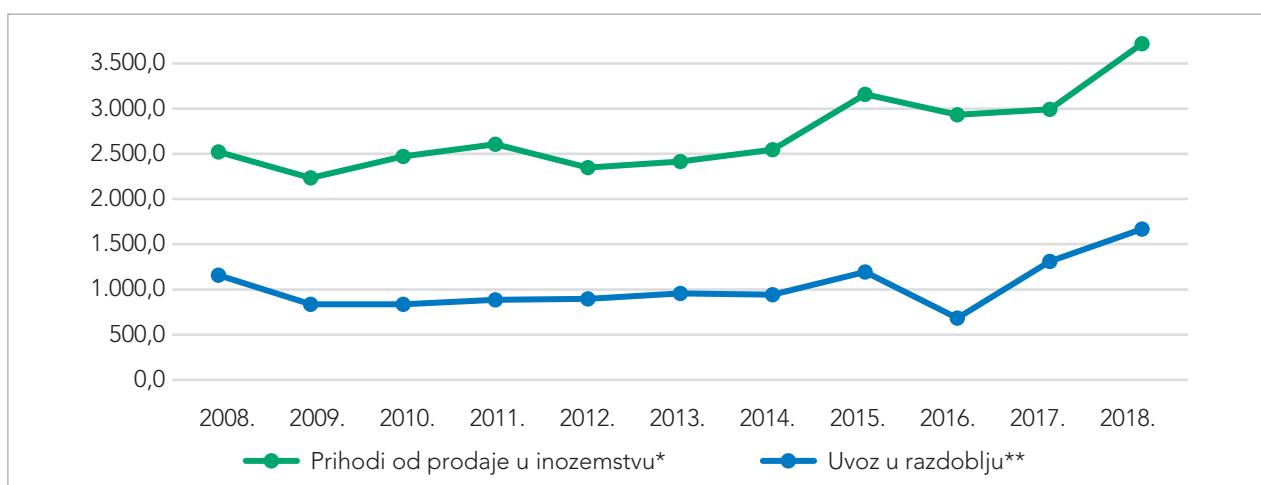
i vrijednosti godišnjeg uvoza – AOP oznaka 273 (za 2008. i 2009. – oznaka 267, od 2010. do 2015. – oznaka 292). Državni zavod za statistiku prati samo robni izvoz i robni uvoz na temelju podataka Carinske uprave o stvarnom prometu roba preko državne granice. Evidencija DZS-a ne uključuje uvoz i izvoz usluga, dok je izvoz usluga osobito zastavljen u gospodarstvu Zadarske županije, a u nekim godinama nadmašivao je robni izvoz.

Robni izvoz i uvoz u Zadarskoj županiji, milijuni kuna

Izvor: DZS; Obrada HGK – ŽK Zadar

Vanjskotrgovinska razmjena gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

* GFI, stavka AOP243 (od 2016. godine); ** GFI, stavka AOP273 (od 2016. godine)

Izvor: FINA; Obrada HGK – ŽK Zadar

Prema godišnjim finansijskim izvještajima poduzetnika u 2018. godini, gospodarstvo Zadarske županije ostvarilo je prihode od prodaje u inozemstvu u visini od 3.720,0 mil. kuna ili 23,4 posto više negoli u 2017. godini. Istodobno, gospodarstvo je izravno uvezlo robe i usluga u vrijednosti 1.668,5 mil. kuna ili 10,3 posto više nego godinu prije. S druge pak strane, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, robni izvoz poduzeća registriranih u Zadarskoj županiji (prema Statističkome poslovnom registru) u 2018. godini iznosio je 1.973,0 mil. kuna ili 7,6 posto više nego u 2017. godini, dok je robni uvoz iznosio 1.912,6 mil. kuna ili 2,5 posto više nego godinu prije.

Razlike iz ovih dvaju izvora daju podatak o približnoj visini izvoza usluga gospodarstva Zadarske županije, ostvarenom uglavnom na turističkom tržištu i tržištu brodarskih usluga. Tako je u 2018. godini izvoz usluga iznosio 1.746,9 mil. kuna ili 47,0 posto ukupno ostvarenih prihoda od prodaje u inozemstvu. U pojedinim godinama udjel izvoza usluga ili nerobni izvoz iznosio je i više od polovice ukupnih prihoda od prodaje u inozemstvu. Naravno da ovakvi podaci dobiveni iz dvaju metodološki različitih izvora mogu biti samo indikativni, ali i takvi daju uvid u značaj izvoza usluga u ukupnom gospodarstvu Zadarske županije.

Robna razmjena

Službeni podaci o robnoj razmjeni Hrvatske i pojedinih županija, ujedno usporedivi s istim podacima svih zemalja Europske unije, podaci su koje objavljuje Državni zavod za statistiku. Pridruživanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji, 1. srpnja 2013. godine, statistički podaci o robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom dobivaju se iz dvaju različitih izvora: Intrastatova obrasca za statistiku robne razmjene između država članica EU-a i Jedinstvene carinske deklaracije za statistiku robne razmjene s državama nečlanicama EU-a (Extrastat). Izvor podataka za statistiku robne razmjene s državama članicama EU-a jest Intrastatov obrazac kojim izvještajne jedinice izvješćuju o primicima i/ili otpremama na mjesечноj osnovi, tj. u mjesecu u kojem roba fizički ulazi ili napušta teritorij Republike Hrvatske. Izvještajne jedinice jesu svi poslovni subjekti, obveznici poreza na dodanu vrijednost, čija vrijednost robne razmjene s državama članicama EU-a prelazi prag uključivanja određenoga za izvještajnu godinu. Radi potpunog uskladivanja s metodologijom i zakonodavstvom EU-a u podatke od 2013. uključena je vrijednost trgovine ispod praga uključivanja, procijenjena na osnovi podataka o isporukama i stjecanjima dobara u države članice / iz država članica EU-a, dobivenih od Porezne uprave Republike Hrvatske. Izvor podataka za statistiku robne razmjene s trećim zemljama, odnosno državama

nečlanicama EU-a, jesu Jedinstvene carinske deklaracije o izvozu i uvozu robe. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske dobiva od Carinske uprave Republike Hrvatske kontrolirane Jedinstvene carinske deklaracije u obliku sloganova. Poštjući osnovne metodološke preporuke Statističkog ureda UN-a i Eurostata, Državni zavod za statistiku statistički obrađuje i objavljuje prikupljene podatke Intrastata i Extrastata kao jedinstveni podatak robne razmjene Republike Hrvatske s inozemstvom.

Statistika robne razmjene s inozemstvom obuhvaća svu robu koja se izvozi iz zemlje, odnosno uvozi u nju. U podatke o robnoj razmjeni s inozemstvom uključeni su i izvoz i uvoz prema osnovi unutarnje i vanjske proizvodnje na bruto osnovi. Statistička vrijednost robe jest vrijednost robe na hrvatskoj granici. Kod izvoza, odnosno otpreme, vrijednosti su prikazane prema paritetu fob, a kod uvoza, odnosno primitaka, vrijednosti su prikazane prema paritetu cif. Iznosi u stranim valutama preračunani su u kune i eure primjenom tekućih dnevnih tečajnih lista koje vrijede na dan carinjenja robe, a od 1. srpnja 2013. primjenom mjesечnih tečajnih lista određenih za izvještajni mjesec. Primjenjuje se srednji valutni tečaj Hrvatske narodne banke. Podaci prema županijama dobiveni su na osnovi razvrstavanja poduzeća, koja su realizirala izvoz i uvoz, u županiju u kojoj su registrirana prema Statističkom poslovnom registru.

Robna razmjena Zadarske županije s inozemstvom u 2018. godini, prema zemljama partnerima, u 000 kuna

Zemlja partner	Robni uvoz	Udjel	Zemlja partner	Robni izvoz	Udjel
Italija	376.260	19,1 %	Italija	526.651	27,5 %
Slovenija	337.397	17,1 %	Njemačka	371.385	19,4 %
Njemačka	279.414	14,2 %	Slovenija	184.303	9,6 %
Japan	205.296	10,4 %	Francuska	177.842	9,3 %
Francuska	172.394	8,7 %	Španjolska	87.446	4,6 %
Češka	70.897	3,6 %	Belgija	59.900	3,1 %
Poljska	68.732	3,5 %	Austrija	53.158	2,8 %
Austrija	62.630	3,2 %	Nizozemska	48.440	2,5 %
Španjolska	62.248	3,2 %	Grčka	41.186	2,2 %
Srbija	49.838	2,5 %	Bosna i Hercegovina	38.008	2,0 %
Bosna i Hercegovina	37.146	1,9 %	Poljska	37.752	2,0 %
Kanada	28.171	1,4 %	Mađarska	35.904	1,9 %

Mađarska	24.545	1,2 %	Švedska	33.615	1,8 %
Ujedinjena Kraljevina	23.817	1,2 %	Srbija	33.115	1,7 %
Švicarska	21.473	1,1 %	Češka	29.435	1,5 %
Belgija	19.116	1,0 %	Tunis	20.042	1,0 %
Grčka	18.488	0,9 %	Slovačka	16.456	0,9 %
Albanija	12.106	0,6 %	Kina	15.967	0,8 %
Kina	11.755	0,6 %	Sjeverna Makedonija	10.619	0,6 %
Danska	10.846	0,5 %	Ujedinjena Kraljevina	10.614	0,6 %
Rusija	9.883	0,5 %	Turska	10.367	0,5 %
Ostali	70.596	3,6 %	Ostali	70.368	3,7 %
Ukupno	1.973.047	100,0 %	Ukupno	1.912.573	100,0 %

Izvor: DZS; Obrada HGK – ŽK Zadar

Italija, Njemačka i Slovenija tradicionalno su najveći vanjskotrgovinski partneri gospodarstva Zadarske županije, a s tim zemljama obavi se više od polovice robne razmjene. U izvozu na četvrtome mjestu u 2018. godini, a ranijih godina još bolje pozicioniran, bio je Japan, najveći svjetski uvoznik uzgojene tune. Slovenija i Njemačka glavna su izvozna tržišta prerađivačke industrije, dok je Italija najveći uvoznik proizvoda ribarstva i akvakulture gospodarstva Zadarske županije.

Raspoređeno prema područjima djelatnosti (NKD 2007), odnosno poduzetnicima iz pojedinih područja djelatnosti, robnu razmjenu Zadarske županije predvodi Prerađivačka industrija, i to sa 62,7 posto robnog izvoza i 44,1 posto robnog uvoza u 2018. godini. U izvozu, najvećim dijelom to su proizvodi metalske industrije (aluminijski odljevi, aluminijske folije), manjim dijelom proizvodi prehrambene industrije, a u uvozu uglavnom repromaterijal za potrebe istih industrija. Najvećim se dijelom 32,9 posto vrijednosti

izvoza, što otpada na područje Poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, odnosi na uzgojenu tunu i bijelu ribu. Na uzbudljivačke ribe veže se i najveći dio robnog uvoza ovog područja djelatnosti, a odnosi se na opremu i hranu za uzgoj ribe. Područje Trgovine na veliko i na malo tek je treće u strukturi robnog uvoza s 18,3 posto udjela, a treće je i u strukturi robnog izvoza, ali tek s 2,1 posto udjela. Udjel ostalih područja djelatnosti manje je značajan u robnom uvozu, a osobitu u robnom izvozu.

Međutim, nerobni izvoz, odnosno izvoz usluga značajno je prisutan u području Prijjevoza i skladištenja (putem naplate brodarskih usluga) i u području Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (putem naplate svojih usluga inozemnim partnerima). Podatke o ovom obliku izvoza DZS ne prati u svojim statistikama; dostupni su iz godišnjih finansijskih izvještaja (GFI) koje poduzetnici dostavljaju Finansijskoj agenciji, a sadržani u stavci Prihodi od prodaje u inozemstvu (AOP243).

Robni izvoz Zadarske županije u 2018. godini, po područjima djelatnosti, u 000 kuna

NKD 2007. područje	Izvoz	Udjel
C Prerađivačka industrija	1.237.420	62,7 %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	649.349	32,9 %
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	41.612	2,1 %
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	22.131	1,1 %
B Rudarstvo i vađenje	7.916	0,4 %
F Građevinarstvo	5.809	0,3 %
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	4.686	0,2 %
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1.823	0,1 %
H Prijevoz i skladištenje	907	0,0 %
L Poslovanje nekretninama	698	0,0 %
J Informacije i komunikacije	479	0,0 %
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	212	0,0 %
S Ostale uslužne djelatnosti	5	0,0 %
UKUPNO ZADARSKA ŽUPANIJA	1.973.047	100,0 %

Izvor: DZS; Obrada HGK – ŽK Zadar

Robni uvoz Zadarske županije u 2018. godini, po područjima djelatnosti, u 000 kuna

NKD 2007. područje	Uvoz	Udjel
C Prerađivačka industrija	843.593	44,1%
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	502.685	26,3%
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	350.521	18,3%
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	82.684	4,3%
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	43.925	2,3%
H Prijevoz i skladištenje	42.751	2,2%
F Građevinarstvo	16.619	0,9%
B Rudarstvo i vađenje	11.801	0,6%
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	7.941	0,4%
L Poslovanje nekretninama	3.609	0,2%
R Umjetnost, zabava i rekreacija	2.920	0,2%
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.845	0,1%
J Informacije i komunikacije	1.211	0,1%
S Ostale uslužne djelatnosti	424	0,0%
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	31	0,0%
X Neraspoređeno	12	0,0%
P Obrazovanje	2	0,0%
UKUPNO ZADARSKA ŽUPANIJA	1.912.573	100,0%

Izvor: DZS; Obrada HGK – ŽK Zadar

Najveći izvoznici iz Zadarske županije u 2018. godini*

1. ALUFLEXPACK NOVI d.o.o.	Poličnik	17. MARINA DALMACIJA d.o.o.	Sukošan
2. TANKERSKA PLOVIDBA d.d.	Zadar	18. INTERMOD d.o.o.	Zadar
3. LTH METALNI LIJEV d.o.o.	Benkovac	19. HOTEL ALAN d.d.	Starigrad Pakl.
4. CROMARIS d.d.	Zadar	20. MARASKA d.d.	Zadar
5. TANKERSKA NEXT GENERATION d.d.	Zadar	21. PITTER PUTNIČKA AGENCIJA d.o.o.	Tkon
6. TURISTHOTEL d.d.	Zadar	22. THOME CROATIA d.o.o.	Zadar
7. KALI TUNA d.o.o.	Kali	23. TVORNICA MREŽA I AMBALAŽE d.o.o.	Tkon
8. CESTE ZADARSKE ŽUPANIJE d.o.o.	Zadar	24. EZ ENGINEERING d.o.o.	Bibinje
9. ANGELINA TOURS d.o.o.	Biograd n/m	25. HOTELI ZADAR d.d.	Zadar
10. HSTEC d.d.	Zadar	26. ARBACOMMERCE d.o.o.	Zadar
11. JADRAN-TUNA d.o.o.	Biograd n/m	27. MIŠLOV d.o.o.	Poličnik
12. KORNAT ITTICA d.o.o.	Pakoštane	28. MARDEŠIĆ d.o.o.	Sali
13. RIBARSKA ZADRUGA OMEGA 3	Kali	29. OLIMP d.o.o.	Benkovac
14. PELAGOS NET FARMA d.o.o.	Zadar	30. BAVARIA YACHTING SERVIS d.o.o.	Tkon
15. ILIRIJA d.d.	Biograd n/m	31. ADRIA MORE d.o.o.	Pakoštane
16. ZRAČNA LUKA ZADAR d.o.o.	Zemunik Donji	32. NOCLERIUS d.o.o.	Gračac

* prema iznosima u GFI

Izvor: FINA; Obrada HGK – ŽK Zadar

POLJOPRIVREDA, RIBARSTVO I PREHRAMBENA INDUSTRIJA

Ribarstvo u 2019. u Zadarskoj županiji bit će pod dalnjim ograničenjima kao posljedica sve strožih prostorno-vremenskih mjera upravljanja stokom sitne plave ribe i novih restriktivnih mjera u ribolovu.

Potrebno je spomenuti da je Republika Hrvatska već smanjila količinu ulova za više od 30 posto u posljednje četiri godine te su gotovo sve unutrašnje ribolovne zone zatvorene za velike brodove. Isto tako, prema Mediteranskoj uredbi na snazi su ograničenja

o maksimalnom broju ulovnih dana za srdelu i inčuna te odredba o obveznom zatvaranju 30 posto unutrašnjeg mora.

U 2019. povećana je kvota za izlov tune čime se nastavlja trend povećanja kvote. U 2019. ukupna kvota iznosi 862,79 tona, od čega 750 tona otpada na gospodarski ribolov i 80 tona na udičarske alate. Maksimalni dozvoljeni prilov je 12,29 tona. I u 2019. kvota je povećana za više od 100 tona što je posljedica oporavka stoka plavoperajne tune i novih procjena ICCAT-a o stanju stoka.

Veličina, karakteristike i struktura ribolovne flote u 2019. u usporedbi s 2018. godinom

Godina	Područje	Broj plovila	GT	KW
2018.	RH	3.149	34.004	266.421
	Zadarska županija	460	10.137	55.037
2019.	RH	3.107	33.649	262.751
	Zadarska županija	448	9770,65	53.553

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Iz gornje tablice usporedbom podataka za 2018. i 2019. vidljivo je smanjenje broja plovila koja sudjeluju u ribolovu, smanjenje ukupnog GT-a te smanjenje ukupnih kW 2019. godine u odnosu na 2018. Smanjenje pokazatelja

ribolovne flote nastavak je trenda u posljednje četiri godine. Naime, sve restriktivnije mјere upravljanja ribolovom dovele su do smanjenja svih pokazatelja ribolovnog napora.

Struktura ribarskih plovila u Republici Hrvatskoj i Zadarskoj županiji po duljini u 2018. i 2019. godini

Godina	Područje	dužine (m)				
		do 12	12 – 18	18 – 24	više od 24	Ukupno
2018.	Republika Hrvatska	2.685	287	84	93	3.149
	Zadarska županija	361	33	27	39	460
2019.	Republika Hrvatska	2657	273	87	90	3107
	Zadarska županija	356	28	26	38	448

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U Zadarskoj županiji ukupni broj ribarskih brodova u 2019. smanjen je u odnosu na 2018. U 2019. broj plovila u svim kategorijama smanjen je, osim u kategoriji 18 – 24 metara.

Nakon velikog pada broja brodova u 2015. i 2016. sadašnji broj mijenja se polako, a sve zbog novih mјera upravljanja koje su propisali GFCM i EU.

Broj plovila prema vrsti ribolovnog alata u Republici Hrvatskoj i Zadarskoj županiji u 2018. i 2019. godini

Plovila prema vrsti ribolovnog alata	Republika Hrvatska		Zadarska županija		Udio (%) ZŽ u RH	
	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
Plivaričari	176	169	63	60	35,8	35,5
Koćari	376	351	45	41	12	11,6
Ukupno	552	520	108	101	19,5	19,4

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U 2019. u Zadarskoj županiji smanjio se broj plivarica i koća. Udjeli Zadarske županije u alatima plivarica i koća praktički su nepromijenjeni (u odnosu na 2018.), što indicira stabilnost i adekvatnost postojećeg

broja plovila. Daljnji lagani pad ovih ribolovnih alata može se povezati i s postupkom autorizacije što je dodatno ograničilo rad pojedinih brodova i uzrokovalo izlazak iz ribolova.

Izabrane stavke bilance djelatnosti A 01 (Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima) za 2018. godinu, kune

Bilanca	AOP	2017.	2018.	Indeks
Ukupno aktiva	065	327.699.506	436.690.853	133
Kapital i rezerve	067	143.069.752	180.527.346	126
Dugoročne obveze	095	103.645.733	104.159.660	100
Kratkoročne obveze	107	66.263.018	125.972.029	190
Zaposleni u djelatnosti A 01:		308	353	115

Broj poduzeća djelatnosti A 01 koja su predala finansijska izvješća: 94

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Pregledom osnovnih stavki bilance djelatnosti A 01 (Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima) za 2018. vidljiv je značajniji porast ukupne aktive (i pasive) za 33 posto i povećanje stavke kapitala i rezervi za 26 posto. Dugoročne obveze ostale su iste, a kratkoročne obveze povećane

su za 90 posto. Porast stavke kratkoročnih obveza zasigurno djeluje na zaduživanje i likvidnost ove djelatnosti. Broj zaposlenih u ovoj djelatnosti porastao je za 15 posto. Općenito, vidljiv je pomak nabolje u ukupnoj aktivi, kapitalu i broju zaposlenih, dok rast kratkoročnih obveza upućuje na pogoršani novčani tok ove djelatnosti.

Izabrane stavke računa dobiti i gubitka djelatnosti A 01 (Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima) za 2018. godinu, kune

Račun dobiti i gubitka	AOP	2017.	2018.	Indeks
Troškovi osoblja	137	22.071.352	27.368.349	124
Neto plaće i nadnice	138	14.992.166	17.752.258	118
Ukupni prihodi	177	142.941.949	166.300.777	116
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	179	3.993.004	-4.794.726	-120
Dobit razdoblja	184	4.022.401	8.155.909	203
Gubitak razdoblja	185	666.741	13.921.719	2.088
Zaposleni u djelatnosti A 01:		308	353	115
Broj poduzeća djelatnosti A 01 koja su predala finansijska izvješća: 94				

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ostali podaci, kune

	AOP	2017.	2018.	Indeks
Bruto investicije u dug. mat. i nemat. imovinu	278	29.998.223	13.882.473	46
Uvoz	273	7.547.782	7.606.885	101
Prihod od prodaje u inozemstvu	243	2.776.639	2.928.774	105

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Pregledom stavki Računa dobiti i gubitka za 2018. vidljivo je da su troškovi osoblja rasli za 24 posto, dok su neto plaće i nadnice rasle za 18 posto. Ukupni prihodi rasli su u odnosu na lanjsku godinu za 16 posto. Dobit razdoblja povećana je za oko 100 posto, dok je gubitak ove djelatnosti izrazito povećan (indeks

2088) u odnosu na 2017. godinu. Investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu prepolovljene su (indeks 46), dok je uvoz porastao za samo jedan posto. Stavka prihoda od prodaje u inozemstvu također bilježi porast od pet posto.

Izabrane stavke bilance djelatnosti A 03 (Ribarstvo) za 2018. godinu, kune

Bilanca	AOP	2017.	2018.	Indeks
Ukupno aktiva	065	2.028.241.443	2.252.693.479	111
Kapital i rezerve	067	568.555.348	629.889.654	111
Dugoročne obveze	095	406.651.451	343.362.741	84
Kratkoročne obveze	107	993.172.392	1.206.895.807	122
Zaposleni u djelatnosti A 03:		1.261	1.368	108
Broj poduzeća djelatnosti A 03 koja su predala finansijska izvješća: 77				

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Promatrajući stavke bilance u ovoj djelatnosti vidljivo je povećanje ukupne aktive za 11 posto, stavke Kapital i rezerve za 11 posto, smanjenja stavke dugoročnih obveza za 16 posto i povećanja kratkoročnih obveza za

22 posto. Broj zaposlenih u ovoj djelatnosti povećan je za osam posto. Svakako se može pozitivnim ocijeniti povećanje ukupne aktive, kapitala, broja zaposlenih i smanjenje dugoročnih obveza.

Izabrane stavke računa dobiti i gubitka djelatnosti A 03 (Ribarstvo) za 2018. godinu, kune

Račun dobiti i gubitka	AOP	2017.	2018.	Indeks
Troškovi osoblja	137	137.688.041	160.825.924	117
Neto plaće i nadnice	138	84.846.646	98.249.596	116
Ukupni prihodi	177	925.579.043	1.108.510.416	120
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	179	69.472.466	100.200.493	144
Dobit razdoblja	184	73.541.976	93.786.336	128
Gubitak razdoblja	185	12.509.051	6.537.875	52
Zaposleni u djelatnosti A 03:		1.261	1.368	108

Broj poduzeća djelatnosti A 03 koja su predala finansijska izvješća: 77

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ostali podaci, kune

	AOP	2017.	2018.	Indeks
Bruto investicije u dug. mat. i nemat. imovinu	278	117.722.624	118.043.496	100
Uvoz	273	305.217.277	380.576.993	125
Prihod od prodaje u inozemstvu	243	513.361.365	672.268.027	131

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Pregledom stavki računa dobiti i gubitka djelatnosti A03 vidljiv je porast stavke troškova osoblja (17 posto) i neto plaće i nadnice (16 posto) te rast ukupnog prihoda za 20 posto. Posebno je uočljiv porast Dobit razdoblja za 28 posto, dok je gubitak prepolavljen

(smanjenje 48 posto). Porast broja zaposlenih iznosi osam posto. Dalnjim pregledom ostalih stavki vidljivo je da su investicije gotovo iste kao u 2017. godini, dok je porast uvoza u 2018. godini 25 posto. Prihod od prodaje u inozemstvu narastao je za 31 posto.

Izabrane stavke bilance djelatnosti C 10 (Proizvodnja prehrambenih proizvoda) za 2018. godinu, kune

Bilanca	AOP	2017.	2018.	Indeks
Ukupno aktiva	065	757.496.393	786.775.955	104
Kapital i rezerve	067	104.296.611	104.086.953	100
Dugoročne obveze	095	313.211.306	295.785.352	94
Kratkoročne obveze	107	283.007.737	314.314.373	111
Zaposleni u djelatnosti C10:		1.152	1.148	100

Broj poduzeća djelatnosti C10 koja su predala finansijska izvješća: 122

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U 2018. u ovoj djelatnosti vidljivo je da je aktiva povećana za četiri posto (indeks 104), kapital i rezerve ostale su iste (indeks 100), dugoročne obveze bilježe pad od šest posto,

dok kratkoročne bilježe rast od 11 posto. Isto tako, u promatranom razdoblju broj zaposlenih ostao je isti.

**Izabrane stavke računa dobiti i gubitka djelatnosti C 10
(Proizvodnja prehrambenih proizvoda) za 2018. godinu**

Račun dobiti i gubitka	AOP	2017.	2018.	Indeks
Troškovi osoblja	137	83.075.117	91.184.373	110
Neto plaće i nadnice	138	54.436.179	60.092.804	110
Ukupni prihodi	177	538.039.451	563.480.074	105
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	179	-2.891.194	16.491.585	-570
Dobit razdoblja	184	21.741.500	22.106.091	102
Gubitak razdoblja	185	29.413.752	10.098.911	34
Zaposleni u djelatnosti C 10:		1152	1148	100
Broj poduzeća djelatnosti C 10 koja su predala finansijska izvješća:	122			

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ostali podaci, kune

	AOP	2017.	2018.	Indeks
Bruto investicije u dug. mat. i nemat. imovinu	278	61.306.932	50.549.838	82
Uvoz	273	11.647.801	27.482.479	236
Prihod od prodaje u inozemstvu	243	63.159.247	76.161.943	121

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U djelatnosti C 10 iz računa dobiti i gubitka vidljivo je da su troškovi osoblja, neto plaće i nadnice porasli za 10 posto. Ukupni prihodi rasli su za pet posto, dok je stavka Gubitak razdoblja zabilježila veliki pad od 66 posto (indeks 34). Broj zaposlenih

u djelatnosti C 10 nije se mijenjao. Investicije u dugotrajanu imovinu pale su za 18 posto, uvoz ove djelatnosti povećan je za 136 posto (indeks 236), a prihod od prodaje u inozemstvu rastao je za 21 posto (indeks 121).

Izabrane stavke bilance djelatnosti C 11 (Proizvodnja pića) za 2018. godinu

Bilanca	AOP	2017.	2018.	Indeks
Ukupno aktiva	065	302.065.053	259.470.470	86
Kapital i rezerve	067	-36.746.464	6.994.134	-19
Dugoročne obvezе	095	198.648.371	118.591.411	60
Kratkoročne obvezе	107	128.150.132	133.369.402	104
Zaposleni u djelatnosti C11:		198	213	108
Broj poduzeća djelatnosti C 11 koja su predala finansijska izvješća:	15			

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U djelatnosti C 11 iz bilance možemo vidjeti smanjenje ukupne aktive za 14 posto. Na stavki kapitala i rezervi vidljivo je veliko poboljšanje (s -36,7 mil. kuna na 6,9 mil. kuna) što je značajno popravilo ovu stavku. Dugoročne obvezе smanjile su se za 40

posto, a kratkoročne su povećane za četiri posto. Broj zaposlenih povećan je za osam posto (indeks 108). Iako je ukupna aktiva smanjena, ostali pokazatelji upućuju na poboljšanje poslovanja ove djelatnosti.

**Izabrane stavke računa dobiti i gubitka djelatnosti C 11
(Proizvodnja pića) za 2018. godinu, kune**

Račun dobiti i gubitka	AOP	2017.	2018.	Indeks
Troškovi osoblja	137	18.814.798	19.118.542	102
Neto plaće i nadnice	138	12.703.369	12.594.975	99
Ukupni prihodi	177	207.410.725	191.062.730	92
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	179	23.951.674	12.368.704	52
Dobit razdoblja	184	23.946.540	19.032.246	79
Gubitak razdoblja	185	81.896	6.862.702	8.380
Zaposleni u djelatnosti C 11:		198	213	108

Broj poduzeća djelatnosti C 11 koja su predala finansijska izvješća: 16

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ostali podaci, kune

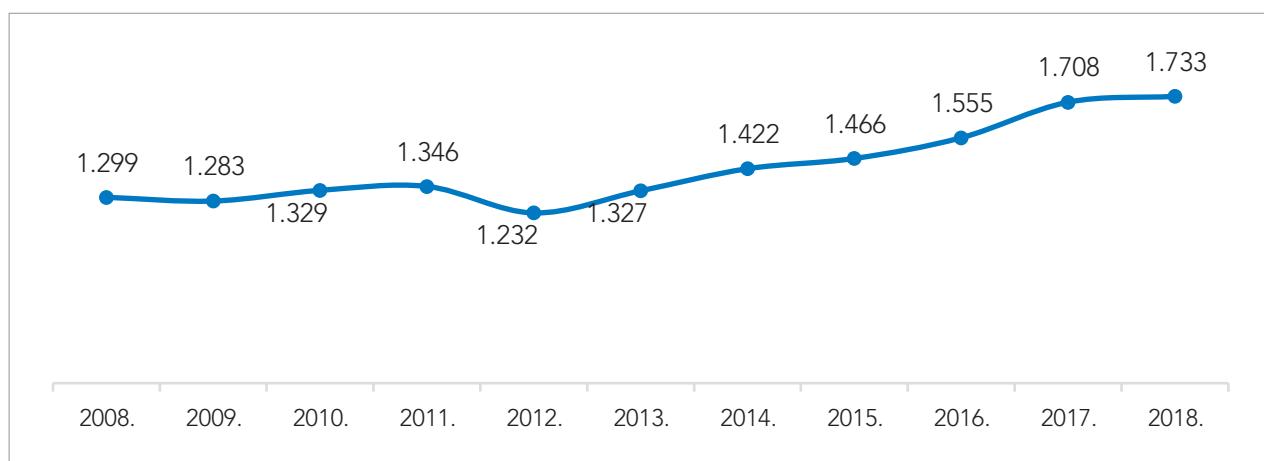
	AOP	2017.	2018.	Indeks
Bruto investicije u dug. mat. i nemat. imovinu	278	4.280.626	1.679.632	39
Prihod od prodaje u inozemstvu	243	27.276.916	29.883.590	110

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Djelatnost C 11 bilježi rast stavke troškova osoblja za dva posto, pad plaće i nadnica za jedan posto te pad ukupnih prihoda za osam posto. Posebno se može primijetiti da je u 2018. dobit prije oporezivanja prepovoljena.

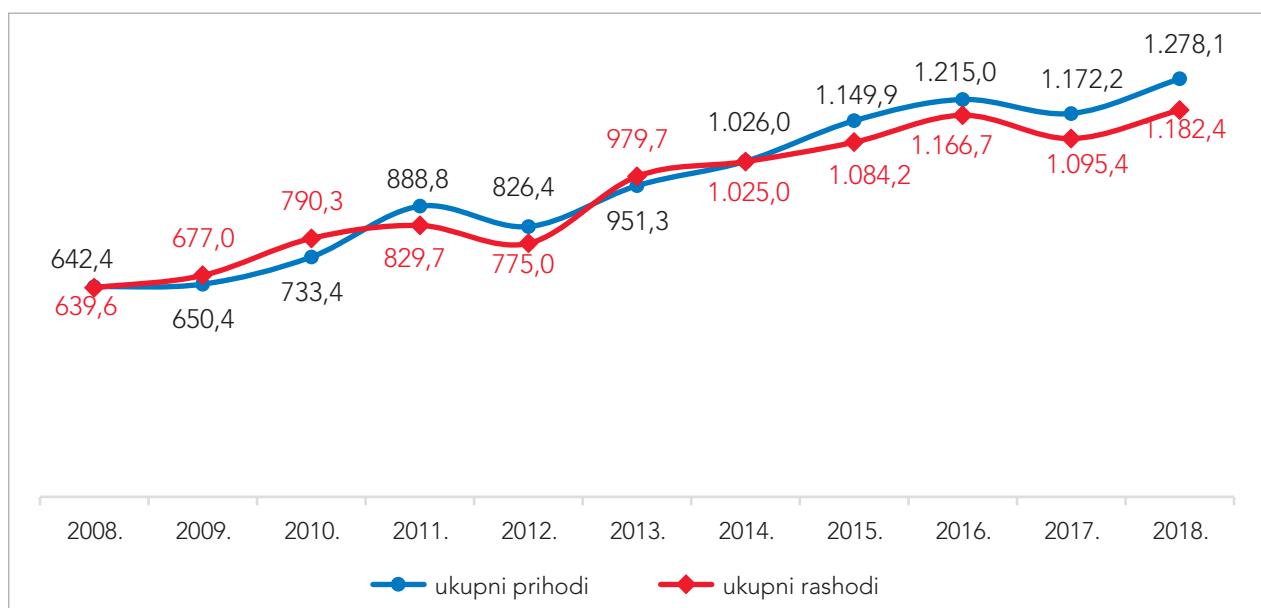
Čista dobit smanjena je za 21 posto, dok je gubitak razdoblja povećan osam puta. Investicije u dugotrajnu imovinu značajno su smanjene (za 61 posto), dok je prihod od prodaje u inozemstvu porastao za 10 posto.

**Broj zaposlenih u Poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu gospodarstva Zadarske županije,
mjerjen satima rada**

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Promatraljući graf ukupnih prihoda u djelatnosti A u 2018. godini vidljivo je blago povećanje ukupnih prihoda u odnosu na 2017. Ipak, ostaje trend većih ukupnih prihoda od ukupnih rashoda koji je započet 2014. godine. U 2014. ukupni prihodi i rashodi bili su gotovo isti, dok nakon 2014. ukupni prihodi nadmašuju ukupne rashode.

INDUSTRIJA

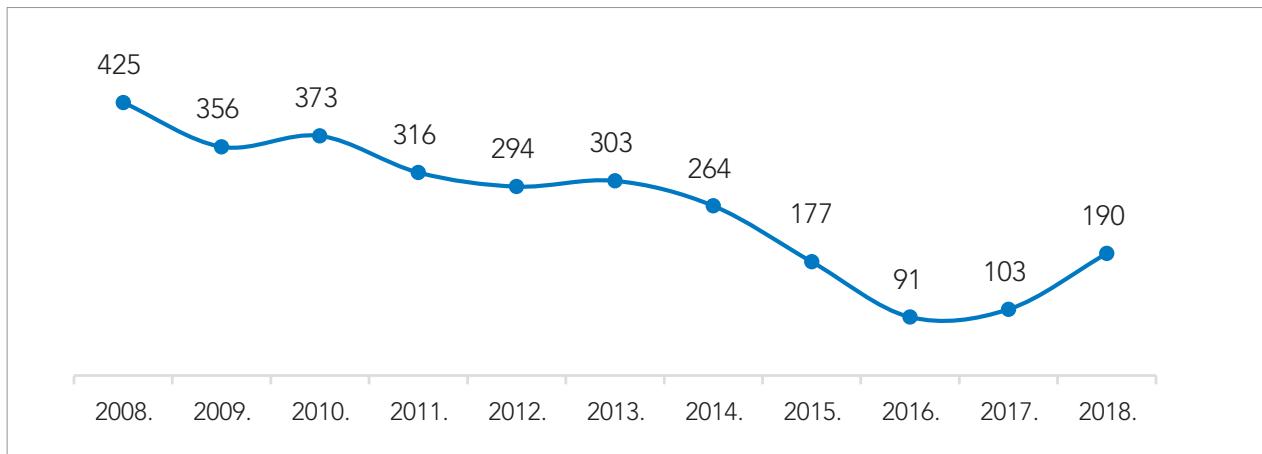
Nacionalna klasifikacija djelatnosti (NKD 2007.) u industrijski sektor smješta područja djelatnosti: B – Rudarstvo i vađenje, C – Prerađivačka djelatnost, D – Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom, bez posljednje skupine 35.3 Opskrba parom i klimatizacijom. Godišnji finansijski izvještaj poduzetnika za 2018. predala su ukupno 492 gospodarstvenika iz Sektora industrije: 437 iz Prerađivačke industrije, 27 iz Rudarstva i vađenja te 28 iz područja Opskrba

električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom.

Rudarstvo i vađenje teško se nosilo s padom konjunkture u kriznom razdoblju. Broj zaposlenih pao je sa 425 u 2008. na samo 91 u 2016. godini. Potom slijedi djelomični oporavak na 190 prosječno zaposlenih u 2018. godini. Uz smanjenje broja zaposlenih, ukupni prihodi smanjivali su se u razdoblju od 2008. do 2014. godine, ipak zadržavajući pozitivan finansijski rezultat. Drastičan pad prihoda uz iskazivanje gubitka prati ovu djelatnost sljedeće tri godine.

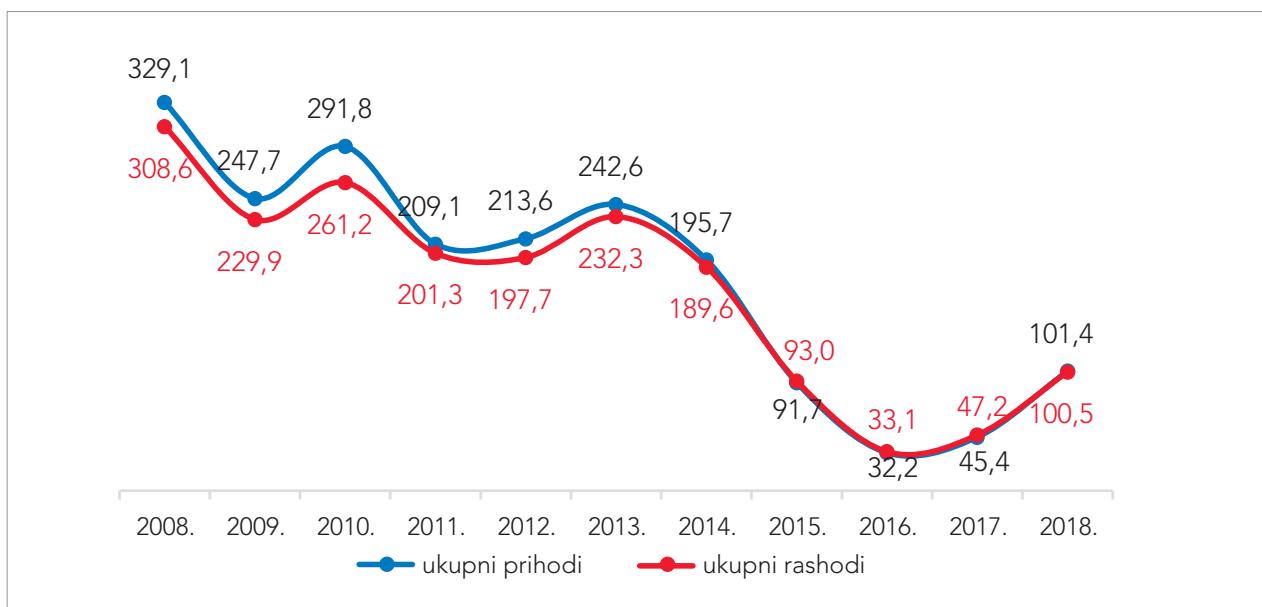
Iz GFI-ja, koje je za poslovnu 2018. godinu predalo 27 poduzetnika iz ovog područja djelatnosti, vidljivo je da je, u usporedbi s prethodnom godinom, broj zaposlenih smanjen za 3,6 posto. Međutim, ukupni prihodi povećani su za 4,6 posto, a za razliku od gubitka od 6,9 mil. kuna iskazanog u 2017. godini, u 2018. godini iskazana je bruto dobit od 0,9 mil. kuna.

Broj zaposlenih u Rudarstvu gospodarstva Zadarske županije, mjerен satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Rudarstvu gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj zaposlenih, prihodi i finansijski rezultat industrijskog sektora gospodarstva Zadarske županije, po odjeljcima djelatnosti

Područje / odjeljak djelatnosti	Zaposleni na bazi sati rada		Ukupni prihodi (AOP177), kune		Razlika UP 2018. – 2017., kune	Dobit/gubitak prije oporezivanja (AOP179), kune
	2017.	2018.	2017.	2018.		
B RUDARSTVO I VAĐENJE	27	195	190	97,4	96.988.717	101.413.365
C PRERADIVAČKA INDUSTRIJA	437	3.902	4.051	103,8	2.844.487.360	3.077.419.639
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	122	1.152	1.148	99,7	538.039.451	563.480.074
C11 Proizvodnja pića	15	198	213	107,6	207.410.725	191.062.730
C13 Proizvodnja tekstila	15	174	160	92,0	67.117.209	66.590.635
C14 Proizvodnja odjeće	8	12	17	141,7	4.424.772	4.236.539
C15 Proizvodnja kože i sirodnih proizvoda	1	0	0	0	0	0
C16 Prerada droma i pr. od driva i pluta, osim namještaja; proiz. pr. od slame i plet. mat.	23	63	63	100,0	17.556.761	22.906.183
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2	17	15	88,2	10.495.777	7.744.006
C18 Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	16	22	20	90,9	4.281.429	4.227.985
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2	15	16	106,7	21.532.945	26.250.337
C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	5	22	19	86,4	8.374.555	9.138.901
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	28	177	183	103,4	97.442.057	111.622.078
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	23	231	230	99,6	268.792.112	272.946.509
C24 Proizvodnja metala	4	1.062	1.192	112,2	1.187.850.811	1.345.226.784
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	37	102	119	116,7	47.230.980	64.027.372
C26 Proizvodnja računala te električnih i optičkih proizvoda	16	43	47	109,3	25.636.191	26.431.017
C27 Proizvodnja električne opreme	9	134	137	102,2	88.007.130	91.673.366
C28 Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n. poluprikolica	14	124	100	80,6	65.993.160	28.206.316
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3	4	9	225,0	1	734.959
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	12	46	51	110,9	14.025.563	19.583.087
C31 Proizvodnja namještaja	18	124	113	91,1	110.931.364	149.110.913
C32 Ostala preradivačka industrija	8	21	20	95,2	2.853.341	3.589.883
C33 Popravak i instaliranje strojeva i opreme	56	159	179	112,6	56.491.026	68.622.880
D OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJOM	28	10	11	110,0	119.771.020	104.698.854
SEKTOR INDUSTRIJE	492	4.107	4.252	103,5	3.061.247.097	3.283.531.858
GOSPODARSTVO UKUPNO	4.755	23.280	25.584	109,9	13.479.677.634	14.995.611.247

Izvor: FINA; Obrada HGK – ŽK Zadar

Prerađivačka industrija najvažniji je segment sektora industrije, a prema ostvarenim prihodima i broju zaposlenih niz godina je na drugome mjestu u gospodarstvu Zadarske županije, odmah iza Trgovine. I dok Trgovina postupno smanjuje svoj udjel ukupnih prihoda u gospodarstvu Zadarske županije, Prerađivačka industrija ga povećava i taj udjel je u posljednjih pet godina na razinama iznad 20 posto. Krizne godine ograničile su potražnju, poglavito na domaćem tržištu. Smanjena je proizvodna aktivnost, što je rezultiralo smanjenjem ukupnih prihoda, ne i ukupnih rashoda u istoj mjeri jer je proizvodnja povezana s velikim kapitalnim ulaganjima u postrojenja i opremu, kreditnim zaduženjima i optimizacijom troškova u vezi s punom proizvodnjom. Zbog svega toga agregirani podaci poslovanja Prerađivačke industrije iskazuju gubitke tijekom niza godina, sve do 2015. godine kada ukupni prihodi premašuju

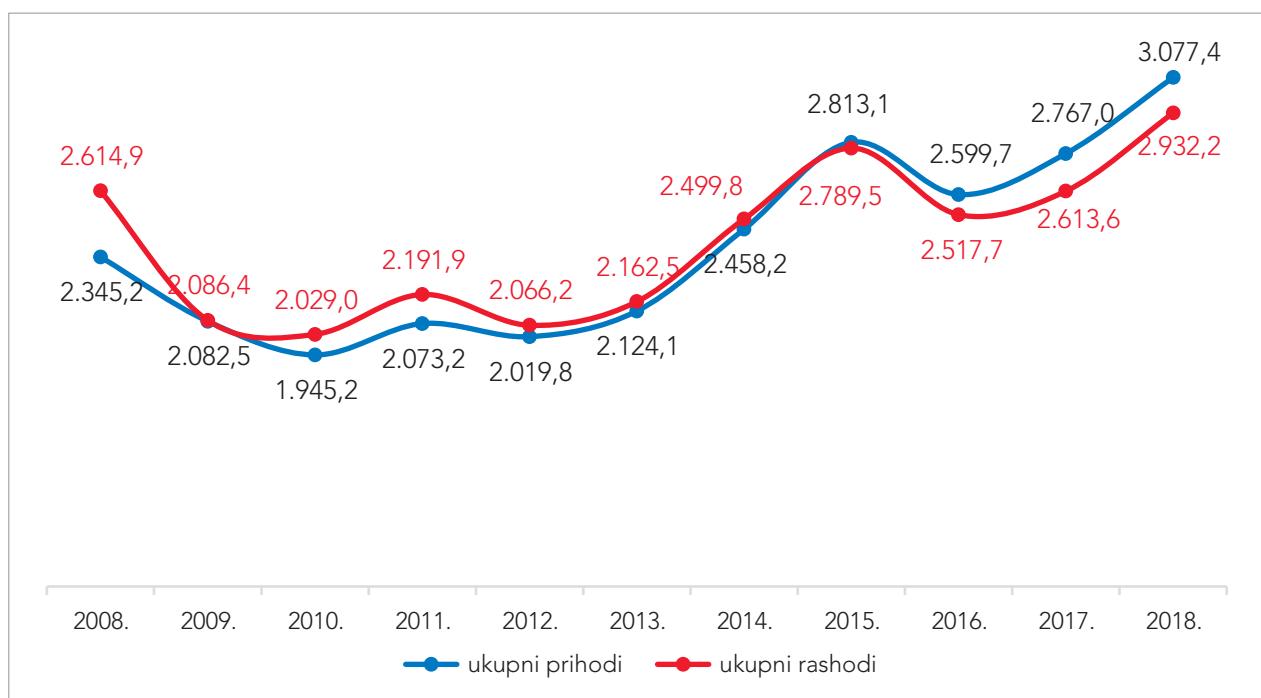
prihode iz pretkrizne 2008. godine, ali s iskazanom minimalnom bruto dobiti. Sljedećih godina uz oscilacije vrijednosti prihoda i ostvarene dobiti raste, a u 2018. godini ostvareno je dosad rekordnih 3.077,4 mil. kuna ukupnih prihoda i relativno visoka dobit prije oporezivanja u iznosu od 145,2 mil. kuna. Broj zaposlenih dostigao je, čak i nadmašio razinu iz 2008. i 2009. godine. U odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih povećan je za 3,8 posto, a prosječna plaća narasla je za 8,1 posto. Također, prema posljednjim predanim godišnjim izvještajima, u odnosu na prethodnu 2017. godinu, 437 poduzetnika iz ovog područja djelatnosti imalo je rast ukupnih prihoda za 8,2 posto, bruto dobiti za 5,8 posto i prihoda od prodaje u inozemstvu za 7,2 posto. Povećana je i aktiva, za 5,0 posto, vlastiti kapital za 9,0 posto, ali su smanjene investicije u dugotrajnu imovinu, i to za 42,0 posto.

**Broj zaposlenih u Prerađivačkoj industriji gospodarstva Zadarske županije,
mјeren satima rada**

Izvor: FINA; Obrada HGK – ŽK Zadar

**Ukupni prihodi i rashodi u Prerađivačkoj industriji gospodarstva
Zadarske županije, milijuni kuna**

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

U rekordnom broju zaposlenih Prerađivačke industrije (4.051 prosječno zaposlen) u 2018. godini prednjačila je Proizvodnja metala. Poslodavci iz ovog odjeljka djelatnosti imali su 1.192 zaposlenika, 12,2 posto više nego godinu prije, a njihov udjel u ukupnoj zaposlenosti Prerađivačke industrije dostigao je 29,4 posto. Praktički, gotovo cijelokupnu zaposlenost, a i ostale rezultate ovog odjeljka čine Aluflexpack novi d.o.o. i LTH Metalni lijev d.o.o. Prosječna mjesecna neto isplaćena plaća (dobivena omjerom neto plaće i nadnica – AOP138 i prosječnog broja zaposlenih – prema satima rada) ovog odjeljka djelatnosti iznosila je 5.965 kuna, više od prosjeka područja djelatnosti i gospodarstva u cjelini, a veća je od plaće isplaćene u Proizvodnji metala u 2017. godini za 9,6 posto, također više od prosjeka. Proizvodnja metala vodeća je i u ostvarenju ukupnih prihoda, opet rekordnih 1.345,2 mil. kuna ili 13,2 posto više nego u 2017. godini, odnosno čak 43,7 posto ukupnih prihoda Prerađivačke industrije. Daleko ispred drugih odjeljaka industrijskog sektora, ovaj odjeljak ostvaruje i dobit, i to 85,2 mil. kuna u 2018. godini ili 19,1 posto više nego u prethodnoj godini.

Proizvodnja prehrambenih proizvoda druga je po značaju u Prerađivačkoj industriji. U 2018. godini imala je 1.148 zaposlenika, što predstavlja 28,3 posto u strukturi zaposlenosti Prerađivačke industrije, a što je ipak za 0,3 posto (brojkom: 4 zaposlenika) manje od broja zaposlenika koje je ovaj odjeljak imao u 2017. godini. Neto plaća u ovoj branši iznosila je prosječno 4.362 kune, manje od prosjeka gospodarstva, ali bila je za 10,8 posto viša nego u 2017. godini. U ostvarenju ukupnih prihoda u 2018. godini s vrijednošću prihoda od 563,5 mil. kuna, Proizvodnja prehrambenih proizvoda drži drugo mjesto s 18,3 posto udjela u strukturi prihoda Prerađivačke industrije i uz rast prihoda od 4,7 posto u odnosu na 2017. godinu. Druga je i u ostvarenoj bruto dobiti; 16,5 mil. kuna dobiti značajno je bolji financijski rezultat od prošlogodišnjeg gubitka u iznosu od 2,9 mil. kuna. Među brojnim poduzetnicima iz ovog odjeljka, njih čak 122, najveći su Marikomer d.o.o., Tvornica kruha Zadar d.d., Pag 91 d.o.o., Sirana Gligora d.o.o., Arbacommerce d.o.o. te Mardešić d.o.o.

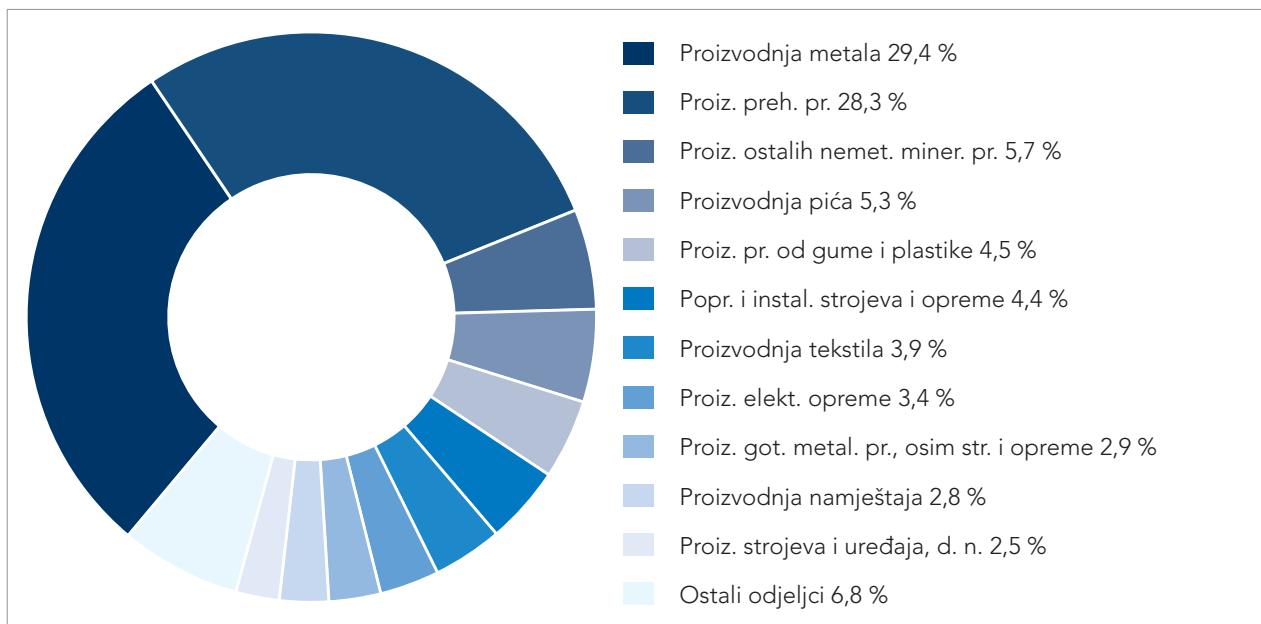
Ostale, manje značajne odjeljke, predvodi Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih

proizvoda s 5,7 posto udjela u broju zaposlenih, 8,9 posto udjela u ukupnim prihodima, prosječnom plaćom od 5.699 kuna i ostvarenom bruto dobiti od 12,9 mil. kuna. Predstavnici su Maraš d.o.o., Lignum d.o.o. te Mineral IGM d.o.o. Proizvodnja pića ima udjel od 5,7 posto zaposlenih i 6,2 posto ukupnih

prihoda, prosječnu plaću od 4.928 kuna i 12,4 mil. kuna bruto dobiti u 2018. godini. Najvećim dijelom to su rezultati Maraske d.d.

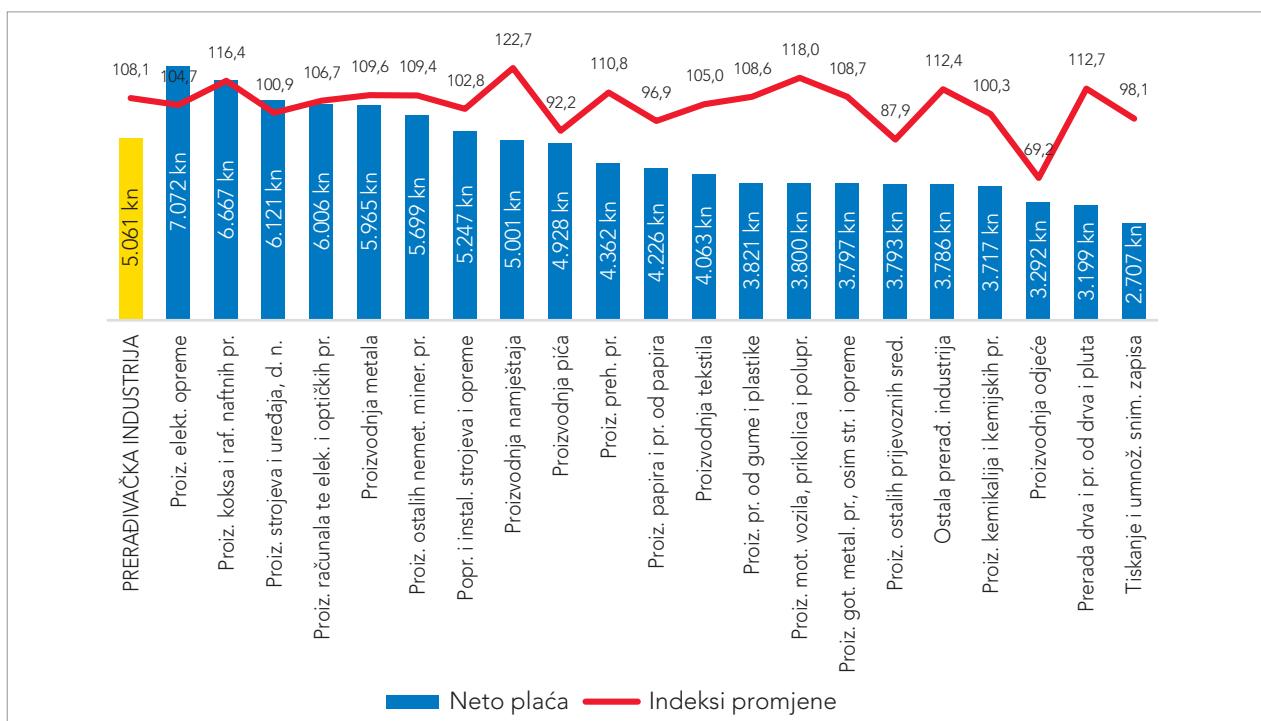
Poslovne rezultate ostalih odjeljaka Prerađivačke industrije pratimo na sljedećim grafikonima.

Struktura broja zaposlenih u Prerađivačkoj industriji gospodarstva Zadarske županije u 2018. godini, po odjelicima

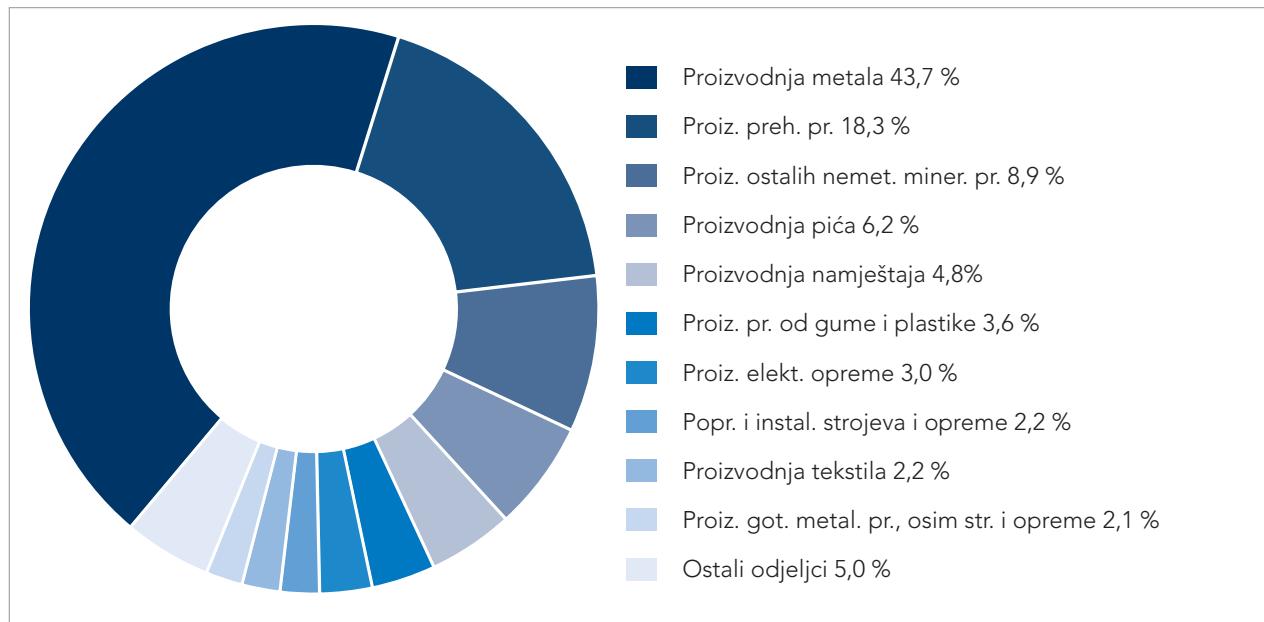
Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Prosječna mjesecna neto isplaćena plaća u Prerađivačkoj industriji gospodarstva Zadarske županije u 2018. i indeksi promjene visine plaće u odnosu na 2017. godinu, po odjelicima

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

**Struktura ukupnih prihoda u Prerađivačkoj industriji gospodarstva
Zadarske županije u 2018. godini, po odjeljcima**

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

**Ostvarena dobit ili gubitak prije oporezivanja (AOP179) Prerađivačke industrije gospodarstva
Zadarske županije u 2018. godini, u kunama, po odjeljcima**

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

GRADITELJSTVO

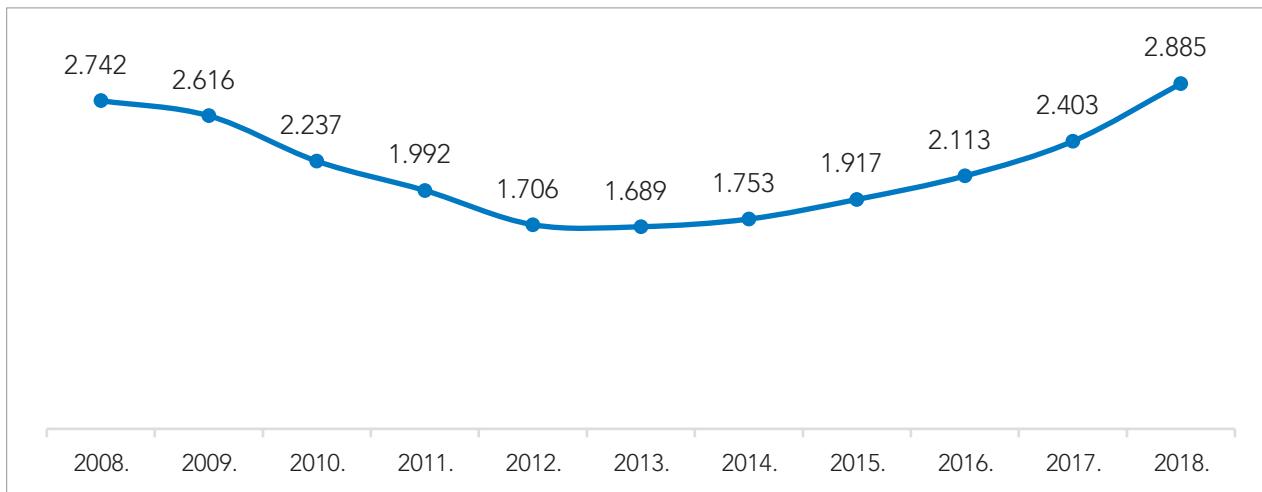
Analiza glavnih statističkih pokazatelja kretanja u građevinarstvu na državnoj razini pokazala je da su u prošloj godini, kao i u prethodne dvije, nakon duboke i dugotrajne krize, zabilježeni pozitivni pomaci. Oporavak građevinarstva ohrabruje zbog njegova značaja u gospodarskoj strukturi zemlje, a posebno zbog snažnog multiplikativnog učinka koji ova djelatnost ima na velik dio drugih proizvodnih i uslužnih djelatnosti. Povoljno je to što su i podaci koji nagovješćuju buduću građevinsku aktivnost optimistični jer snažno raste broj izdanih građevinskih dozvola i vrijednost novih narudžbi. Stoga očekujemo nastavak uzlazne faze gospodarskog ciklusa što će, uz postojanje raspoloživih sredstava EU fondova, poduprijeti realizaciju investicijskih programa

i daljnji oporavak građevinskog sektora u Hrvatskoj.

Županijsko graditeljstvo te graditeljstvo na razini države pokazuju znakove oporavka, što potvrđuju neki statistički pokazatelji. Valja znati da je graditeljstvo djelatnost u kojoj se ne događaju skokovite promjene nabolje, nego je, kada je u situaciji kao što je dosadašnja, potreban dugi niz godina da se oporavi.

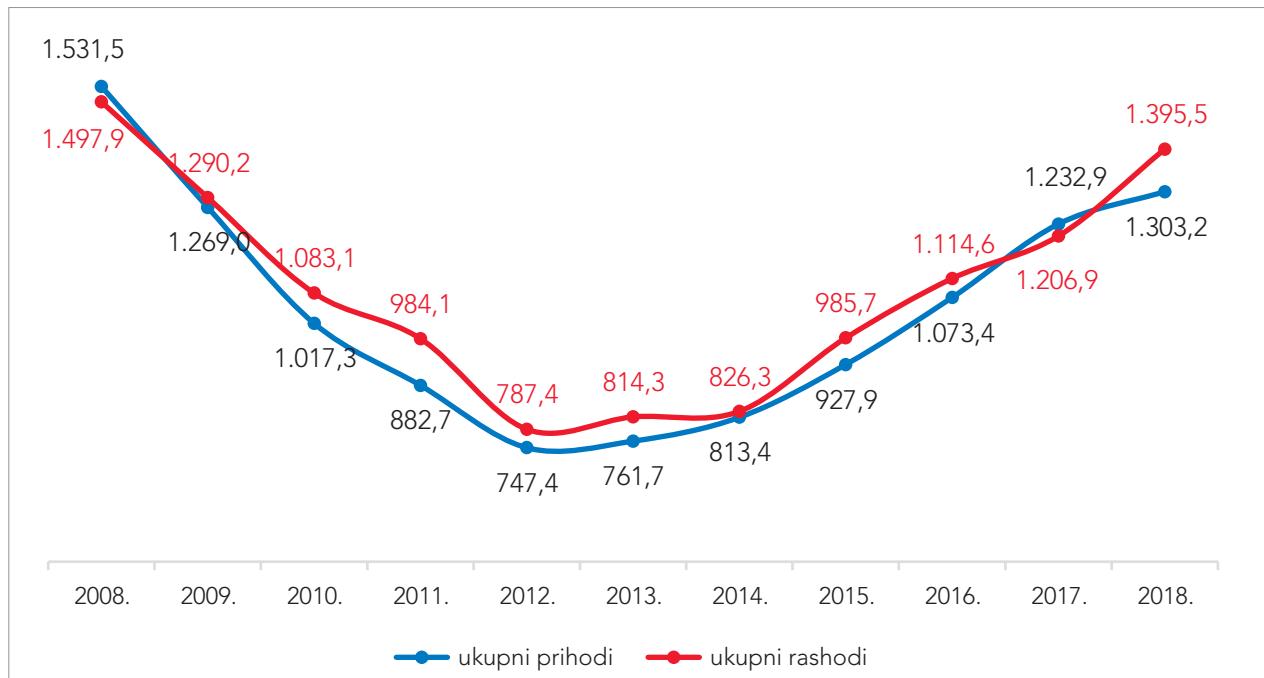
Županijsko graditeljstvo u 2018. godini povećalo je prihode, još više rashode i osobito zaposlenost u odnosu na prethodne dvije godine. Plaće su i dalje niže od prosjeka u gospodarstvu, a udio graditeljstva u strukturi prihoda županijskoga gospodarstva među najnižima je od početka krize. Akutni problem sektora naglašeni je nedostatak radne snage u sektoru svih profila i stupnjeva obrazovanja.

Broj zaposlenih u Građevinarstvu gospodarstva Zadarske županije, mjerен satima rada

Izvor: FINA; Obrada HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Građevinarstvu gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada HGK – ŽK Zadar

U prošloj poslovnoj godini 631 poduzeće iz djelatnosti građevinarstva predalo je GFI, što je za 98 poduzeća više nego u prethodnoj godini kad ih je predalo 533 (ne nužno istih poduzeća). U 2018. godini ostvarili su ukupni prihod od 1.395,5 mil. kuna, dok su istodobno rashodi županijskoga građevinarstva iznosili 1.303,2 mil. kuna.

Prvi put od pretkrizne 2008. godine ukupni broj zaposlenih u domicilnim građevinskim tvrtkama veći je u 2018. negoli u 2008. godini, iako broj zaposlenih u ovom sektoru kontinuirano raste od 2014. godine, nakon šest uzastopnih godina kontinuiranog pada do te godine.

Broj zaposlenih u županijskom građevinarstvu u 2018. godini značajno je, dakle, porastao i iznosio 2.885 radnika, što je za 143 radnika više negoli u pretkriznoj 2008. godini te čak 423 radnika više nego prethodne 2017. godine. Broj zaposlenih u građevinarstvu činio je 11,3 posto ukupno zaposlenih u gospodarstvu Zadarske županije u 2018. godini.

Prosječna mjesecna neto isplaćena plaća u djelatnosti graditeljstva u Zadarskoj županiji u 2018. godini iznosila je 4.014 kuna i bila je za 17 kuna viša negoli u prethodnoj godini te niža za 1.014 kuna od prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Županije, a koja je iznosila 5.027 kuna.

Prosječna neto isplaćena plaća bila je druga najniža među područjima djelatnosti, odmah nakon prosječne plaće u Ostalim uslužnim djelatnostima.

Graditeljstvo je 2008. godine sudjelovalo s 12,7 posto u ostvarenju ukupnih prihoda županijskoga gospodarstva, a u 2018. godini taj se udjel smanjio na 8,7 posto.

Ovo područje djelatnosti imalo je i najveći gubitak prije oporezivanja među svim područjima gospodarstva Zadarske županije, i to 92,4 mil. kuna.

Najznačajnije tvrtke u graditeljstvu Županije jesu Saradžen d.o.o., Ceste Zadarske županije d.o.o., Lavčević Zadar d.o.o., Vodoinstalacija d.o.o., Konektor d.o.o.

Prikaz zaprimljenih i riješenih akata za građenje u Zadarskoj županiji u 2018. i 2019. godini

Prema podacima Upravnog odjela za provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje Zadarske županije, u 2018. godini zaprimljena su 1.074 zahtjeva za građevinsku dozvolu, a riješeno ih je 938.

U 2019. godini do kraja listopada zaprimljeno je 1.679 zahtjeva za građevinsku dozvolu, a riješeno je njih 745.

Prikaz zaprimljenih i riješenih akata za građenje u gradu Zadru u 2018. i 2019. godini

Tijekom 2018. godine zaprimljeno je ukupno 330 zahtjeva za izdavanje akata o gradnji. U istom razdoblju riješeno je 311 akata o gradnji.

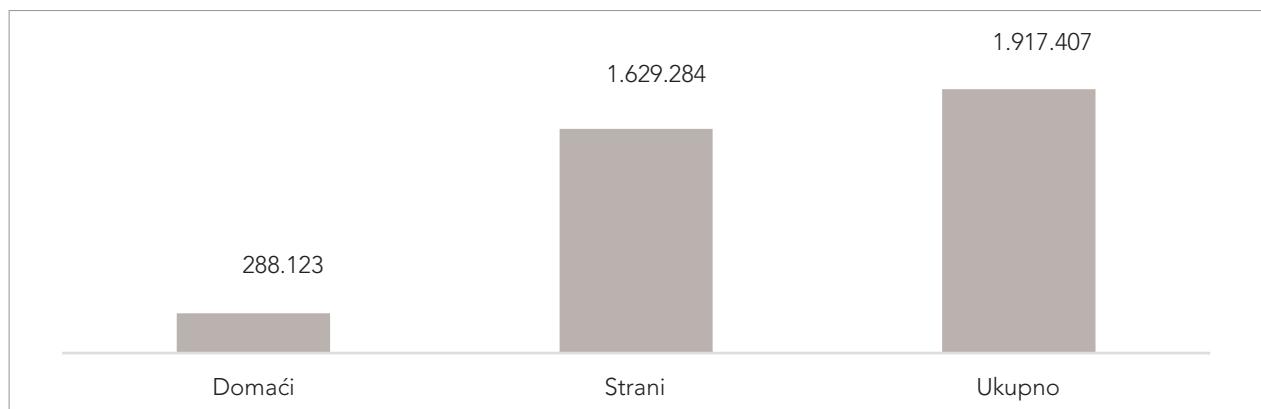
Do prosinca tekuće 2019. godine zaprimljena su 442 zahtjeva za izdavanjem akata za gradnju, a riješeno je 325 zahtjeva.

TURIZAM

Turistički dolasci i noćenja u 2018. godini

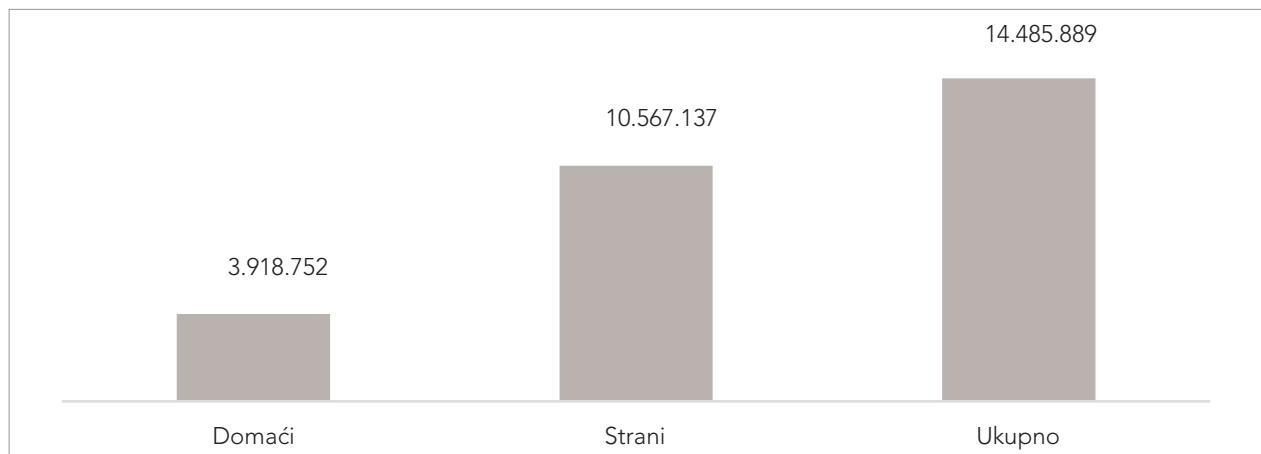
Prema podacima Turističke zajednice Zadarske županije, u 2018. godini u Županiji je ostvareno ukupno 1.917.407 turističkih dolazaka ili šest posto više dolazaka nego 2017. godine te ukupno 14.485.889 noćenja ili 18 posto više negoli prethodne godine. Od toga su domaći turisti ostvarili 10 posto više dolazaka i osam posto više noćenja, a strani turisti pet posto više dolazaka i pet posto više noćenja. Potrebno je napomenuti kako su korišteni podaci Turističke zajednice Zadarske županije, koji uključuju podatke i iz nautike i nekomercijalnog smještaja. Zato se ovi podaci razlikuju od podataka Državnog zavoda za statistiku čije su brojke dolazaka i noćenja nešto manje.

Broj turističkih dolazaka u Zadarskoj županiji u 2018. godini

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj turističkih noćenja u Zadarskoj županiji u 2018. godini

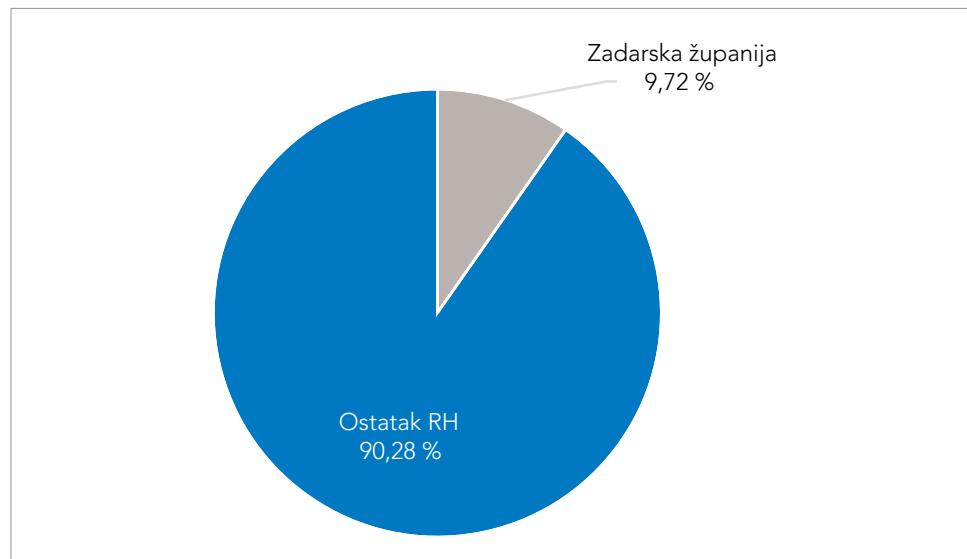

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Zadarska županija i Republika Hrvatska

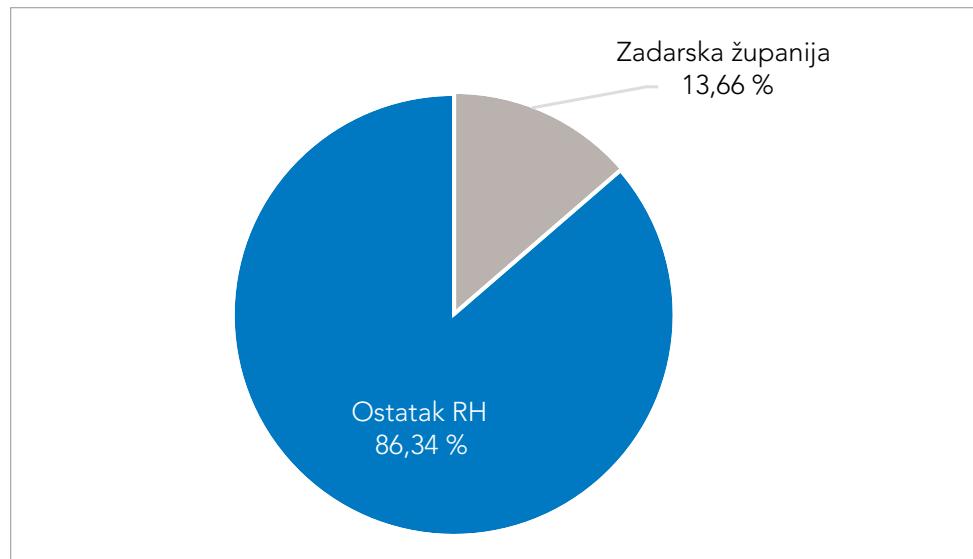
Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2018. godini Zadarska županija bilježi 9,72 posto svih dolazaka u Republiku Hrvatsku te 13,66 posto svih noćenja.

Udjel Zadarske županije u turističkim dolascima u Hrvatsku 2018. godine

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Udjel Zadarske županije u turističkim noćenjima u Hrvatskoj 2018. godine

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Dolasci i noćenja po mjesecima

Što se tiče ostvarenja turističkog prometa po mjesecima, i dalje je izražena velika sezonalnost, a najveći se promet i dalje ostvaruje u srpnju i kolovozu, u kojim se mjesecima zajedno ostvaruje 56,52 posto ukupnih dolazaka te 67,93 posto ukupnih noćenja na području Zadarske županije. Mjeseci ožujak, travanj, svibanj i lipanj

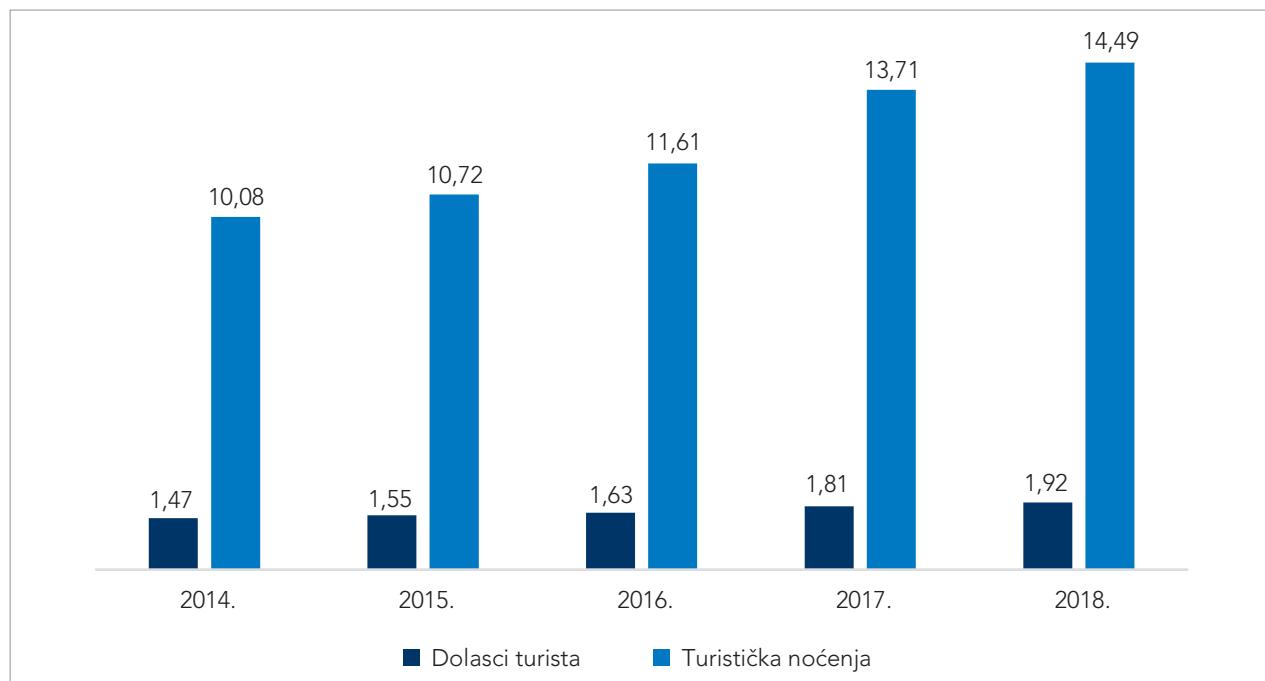
podložni su rasporedu uskršnjih blagdana, Tijelova i Duhova. Od siječnja do travnja te od listopada do prosinca turistički promet ipak je zanemariv jer većina hotela ne radi, kampovi su zatvoreni, poslovna putovanja i kongresi svedeni na minimum, a Zračna luka Zadar tada je povezana samo sa Zagrebom.

Trend turističkih dolazaka i noćenja od 2014. do 2018. godine

Broj dolazaka turista od 2014. do 2018. godine povećao se za 449.101, što je povećanje od 23,42 posto, dok stopa rasta dolazaka u 2018. godini iznosi 6,0 posto. U

istom razdoblju broj se noćenja povećao za 4.403.239, odnosno 30,4 posto. Stopa rasta noćenja u 2018. iznosi 5,7 posto. Potrebno je napomenuti kako se analiza dolazaka i noćenja za 2015., 2016., 2017. i 2018. godinu temelji na podacima iz sustava eVisitor.

Turistički promet u Zadarskoj županiji, u milijunima

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

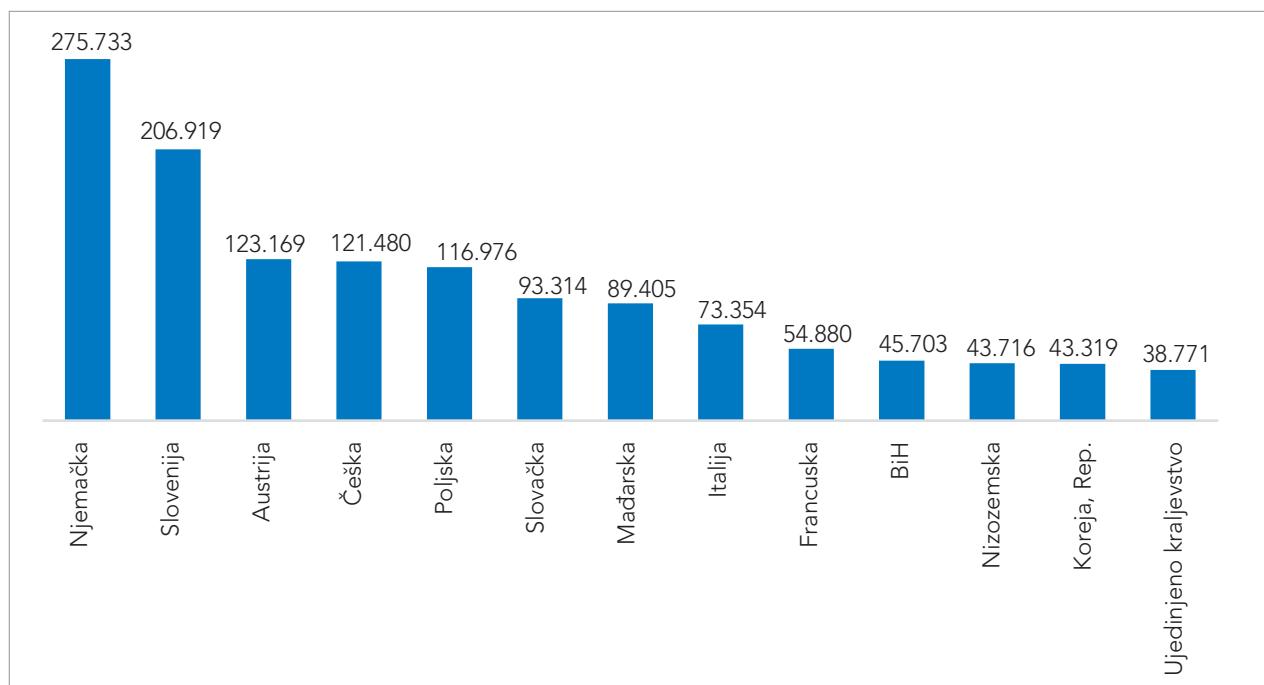
Struktura gostiju u 2018. godini

U ukupnom broju dolazaka, strani gosti čine 84,97 posto svih dolazaka, dok 15,03 posto čine domaći dolasci.

Dolasci po zemljama

U 2018. godini najviše dolazaka bilježi se iz Njemačke, 275.733, zatim iz Slovenije, Češke, Poljske, Austrije, Slovačke, Mađarske i Italije.

Dolasci turista u Zadarskoj županiji 2018. godine, po zemljama

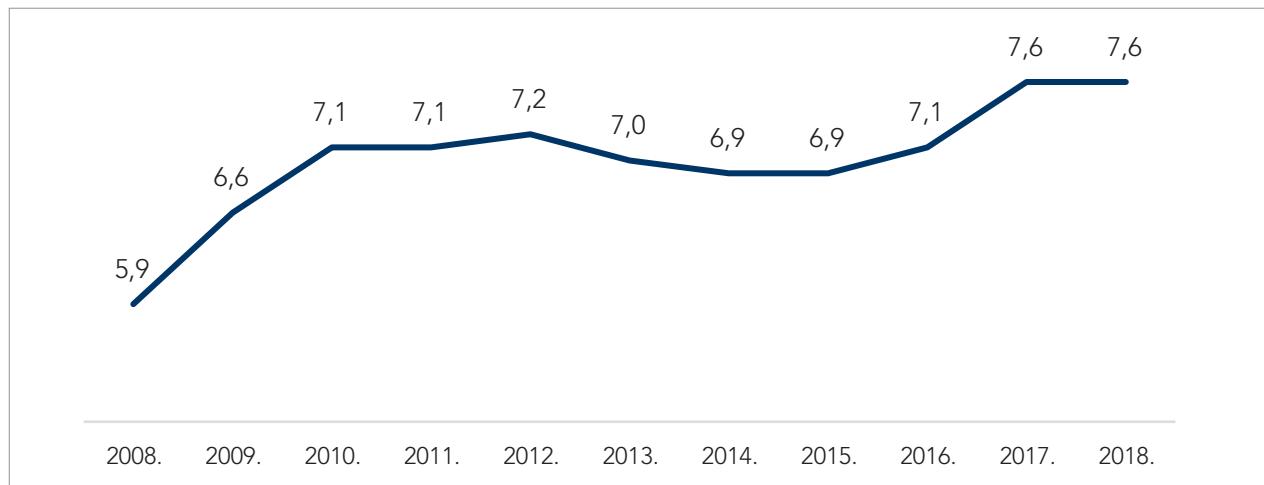
Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Prosječna duljina boravka

U Zadarskoj županiji turisti su u 2018. godini prosječno boravili 7,6 dana, što je na istoj

razini kao u 2017. Slijedi prikaz trenda duljine boravka od 2008. do 2018. godine.

Prosječan boravak turista u Zadarskoj županiji, u danima

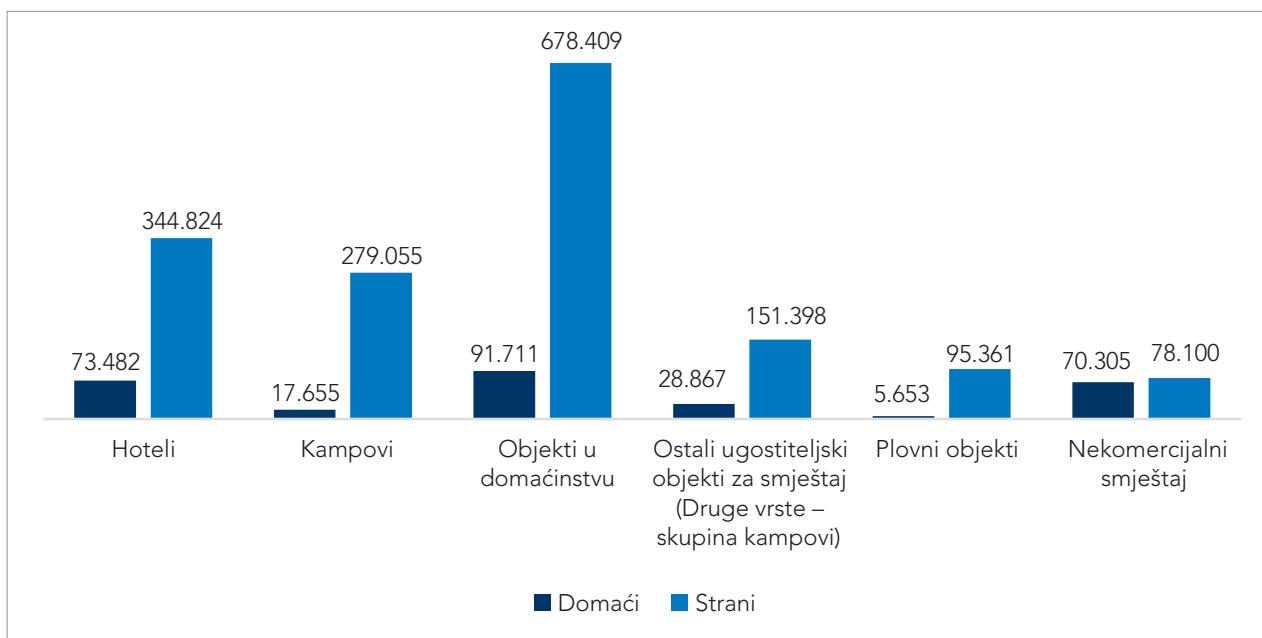
Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK - ŽK Zadar

Dolasci i noćenja prema vrstama smještaja

U grafu ispod prikazano je učešće pojedinih vrsta smještaja u ukupnom broju dolazaka. Najveći postotak, 40 posto, ostvaruje se u

privatnom smještaju, slijede hoteli i turistička naselja s 22 posto te kampovi sa 16 posto. Ovi podaci odraz su broja kreveta u pojedinim vrstama smještaja te dolazi do izražaja velika zastupljenost objekata u domaćinstvu u ukupnom kapacitetu.

Turistički dolasci u Zadarskoj županiji u 2018. godini, prema vrstama smještaja

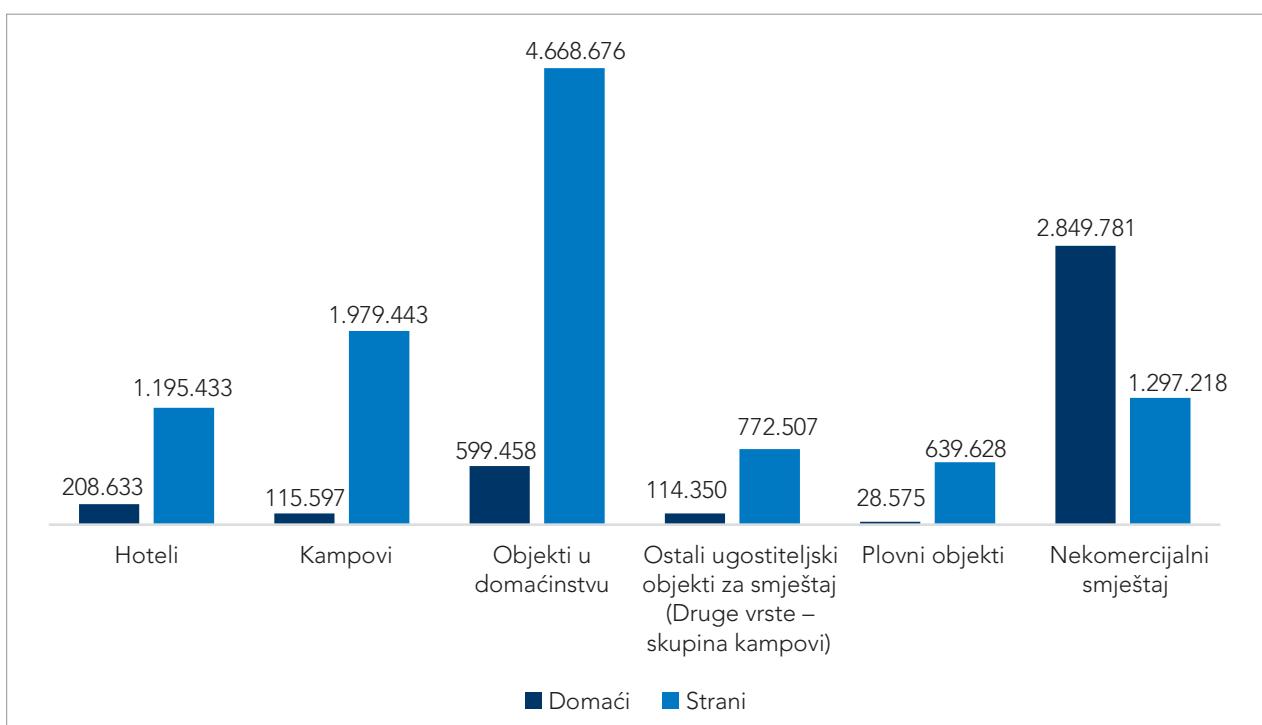

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Idući graf prikazuje učešće pojedinih vrsta smještaja u ukupnom broju noćenja. Najveći postotak, 36,41 posto, ostvaruje se u

privatnom smještaju, slijedi nekomercijalni smještaj 28,66 posto, kampovi 14,48 posto te hoteli 9,70 posto.

Turistička noćenja u Zadarskoj županiji u 2018. godini, prema vrstama smještaja

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Struktura smještajnih kapaciteta

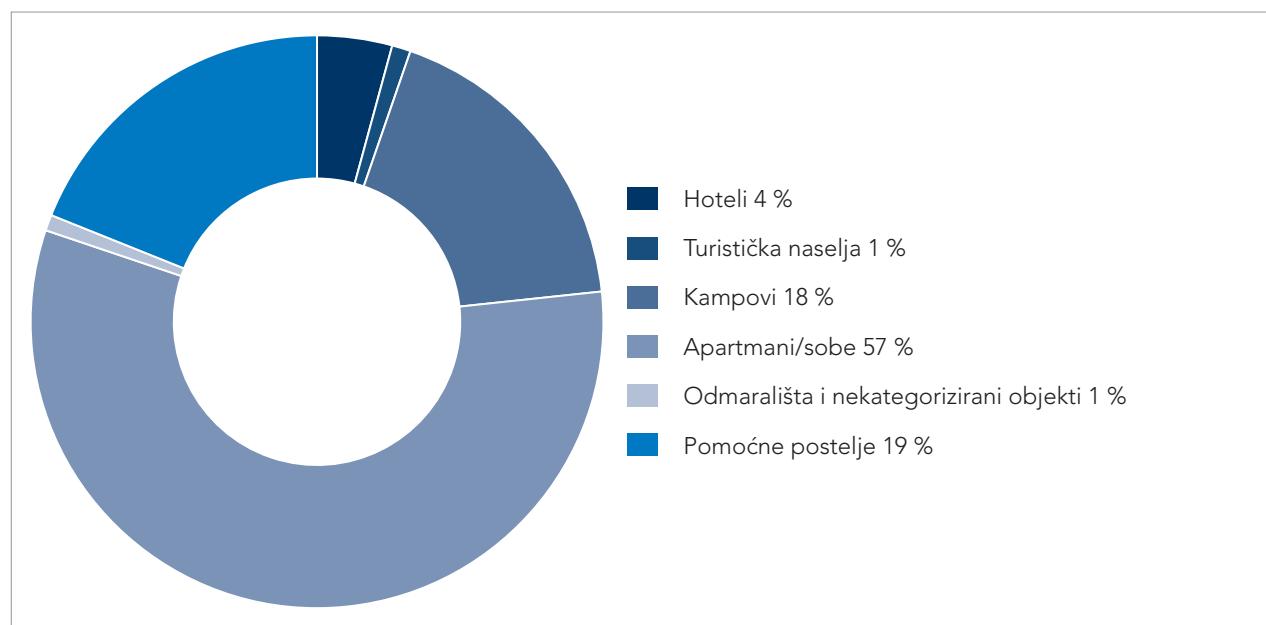
U strukturi smještajnih kapaciteta u Zadarskoj županiji od ukupnog broja kreveta u 2018. godini najveći udio otpada na privatni smještaj, čak 56,53 posto, dok se na drugome

mjestu nalaze kampovi sa 17,92 posto. Ukupan broj kreveta se u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu povećao za 6,75 posto, a gledajući samo broj kreveta u obiteljskom smještaju za 7,89 posto.

	Broj objekata		Broj kreveta		Indeks (broj kreveta) 2018. / 2017.
	2017.	2018.	2017.	2018.	
Hoteli	55	56	7.040	7.631	108,39
Turistička naselja	5	5	1.906	1.906	100,00
Kampovi	322	399	32.288	32.454	100,51
Apartmani/sobe	33.028	35.419	94.870	102.358	107,89
Odmarališta i nekategorizirani objekti	39	39	2.072	1.603	77,36
Pomoćne postelje			30.409	34.076	112,06
Ukupno	33.474	35.943	169.635	181.078	106,75

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Struktura smještajnih objekata u Zadarskoj županiji u 2018. godini,
prema vrstama smještaja

Izvor: TZ Zadarske županije; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Iskorištenost kapaciteta u danima od siječnja do prosinca 2018.

Vrsta smještaja	Kapacitet	Ostvarena noćenja I. – XII. 18.	iskorištenost kapaciteta u danima
Hoteli i turistička naselja	9.537	1.404.066	147
Kampovi	32.454	2.095.040	65
Objekti u domaćinstvu	102.358	6.154.991	60
Ukupno	144.349	9.654.097	67

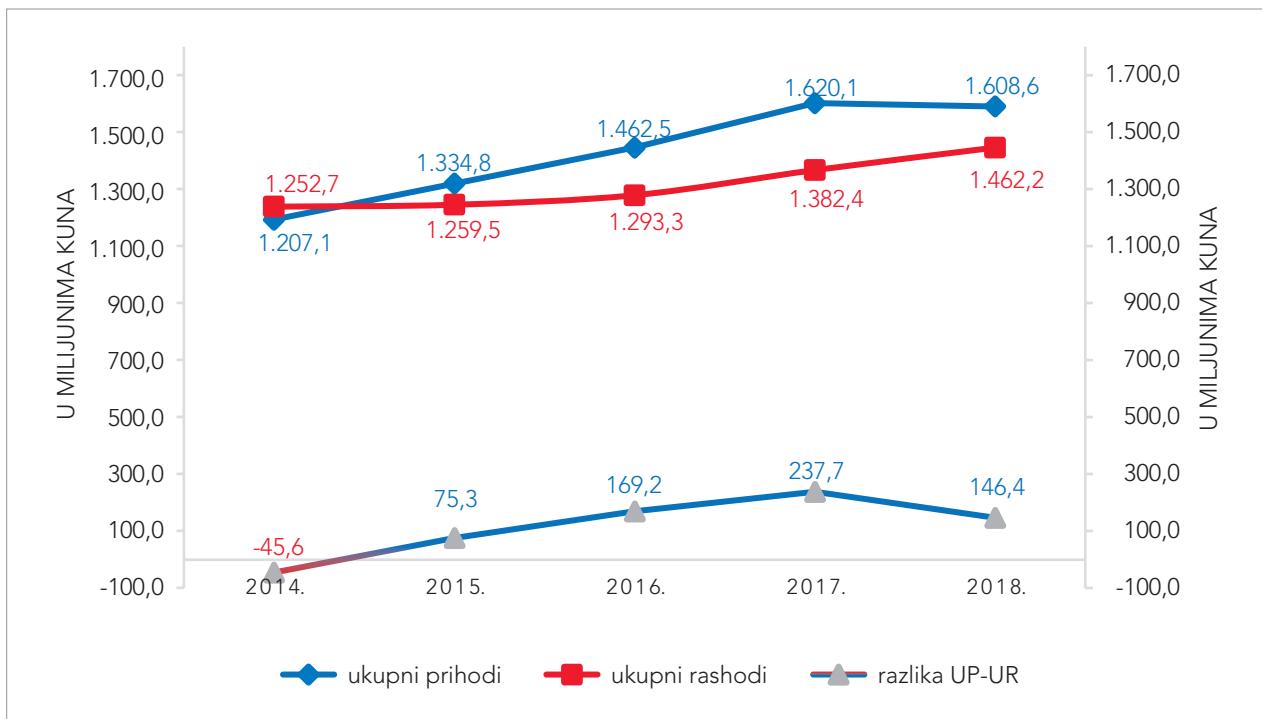
Izvor: eVisitor i eCrew; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Finansijski pokazatelji Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2018. godini

U 2018. godini djelatnost I – Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane bilježi rast ukupnih prihoda od 7,4 posto i ukupnih rashoda od 15,2 posto. U strukturi

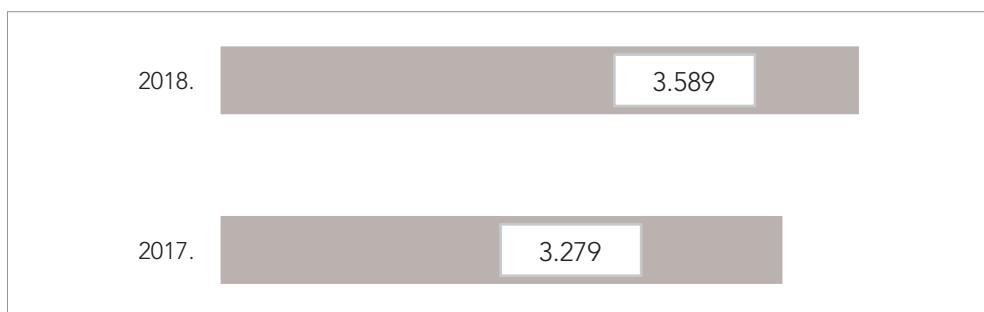
ukupnih prihoda gospodarstva Zadarske županije ta djelatnost zauzima udio od 10,7 posto. U 2018. godini ostvarena je dobit koja je iznosila 146 milijuna kuna.

Kretanje ukupnih prihoda i rashoda u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane gospodarstva Zadarske županije

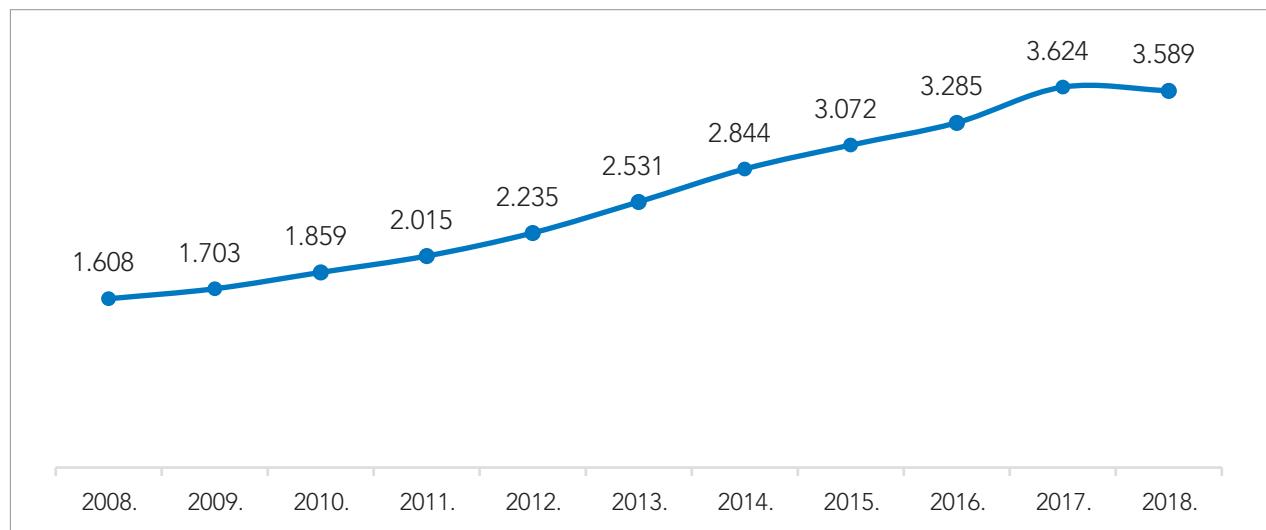
Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Prosječan broj zaposlenih u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane gospodarstva Zadarske županije, mјeren satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj zaposlenih u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane gospodarstva Zadarske županije, mjerен satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

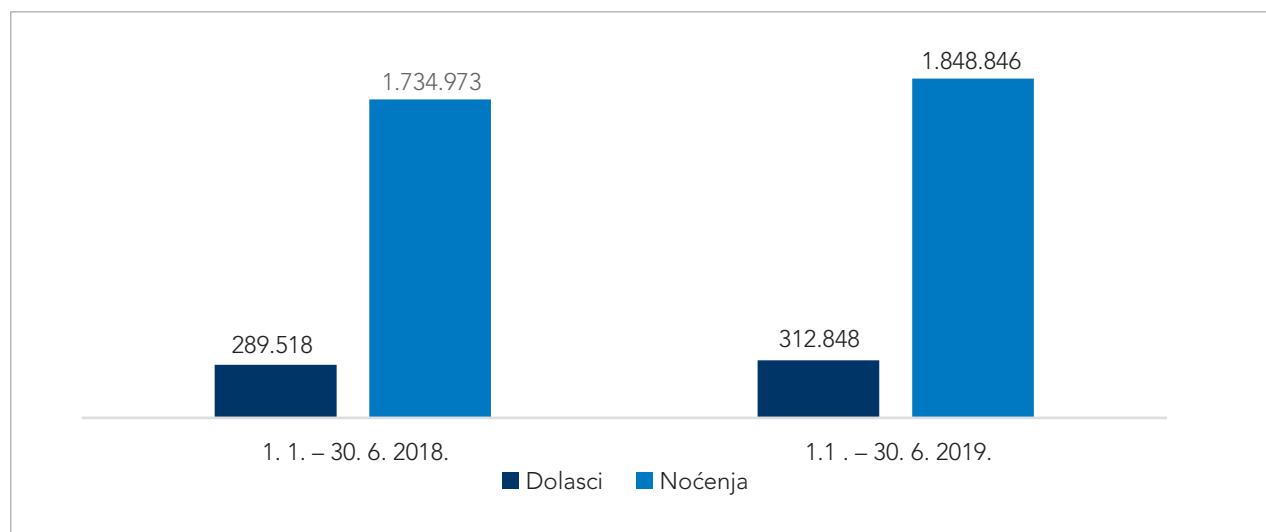
Investicije u turizmu u 2018. godini

Prema podacima FINA-e, u 2018. godini ukupna vrijednost bruto investicija u novu dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu za djelatnost I – Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u Zadarskoj županiji iznosila je 481.642.235 kuna što je za 17 posto više nego u prethodnoj godini.

Dolasci i noćenja od siječnja do lipnja 2019. godine

Prema dostupnim podacima za 2019. godinu, u Zadarskoj županiji je u prvih šest mjeseci zabilježeno 312.848 dolazaka, što je povećanje od osam posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Noćenja su u istom razdoblju porasla s 1.734.973 na 1.848.846, odnosno sedam posto.

Turistički dolasci i noćenja u Zadarskoj županiji u prvoj polovici godine

Izvor: eVisitor i eCrew; Obrada: HGK – ŽK Zadar

TRGOVINA

Trgovačka djelatnost u ukupnom gospodarstvu Zadarske županije u 2018. godini zauzima dominantno mjesto (23,3 posto od ukupnih prihoda gospodarstva i 19 posto od ukupnog broja zaposlenih). Ostvarila je u tom razdoblju 3.489 milijuna kuna ukupnog prihoda (sedam posto više nego prethodne godine) te 3.515 milijuna kuna ukupnih rashoda (12,4 posto više nego prethodne godine). Rashodi su prvi

put od 2012. godine bili veći od prihoda te je ostvaren kumulativni gubitak od 25,7 milijuna kuna. Broj zaposlenih na bazi sati u djelatnosti trgovine u Zadarskoj županiji u 2018. godini bio je 4.881 (12,6 posto više nego 2017. godine).

Najznačajnija poduzeća u sektoru trgovine u Zadarskoj županiji su Bakmaz d.o.o., Sonik d.o.o., Bure d.o.o., Intermod d.o.o. te Tri Bartola d.o.o.

Financijski pokazatelji Trgovine gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

	2017.	2018.	Indeks 2018/2017.
Broj zaposlenih	4.335	4.881	112,60
Ukupni prihodi	3.259	3.489	107,07
Ukupni rashodi	3.128	3.515	112,38
Razlika UP-UR	131	-25	-19,60

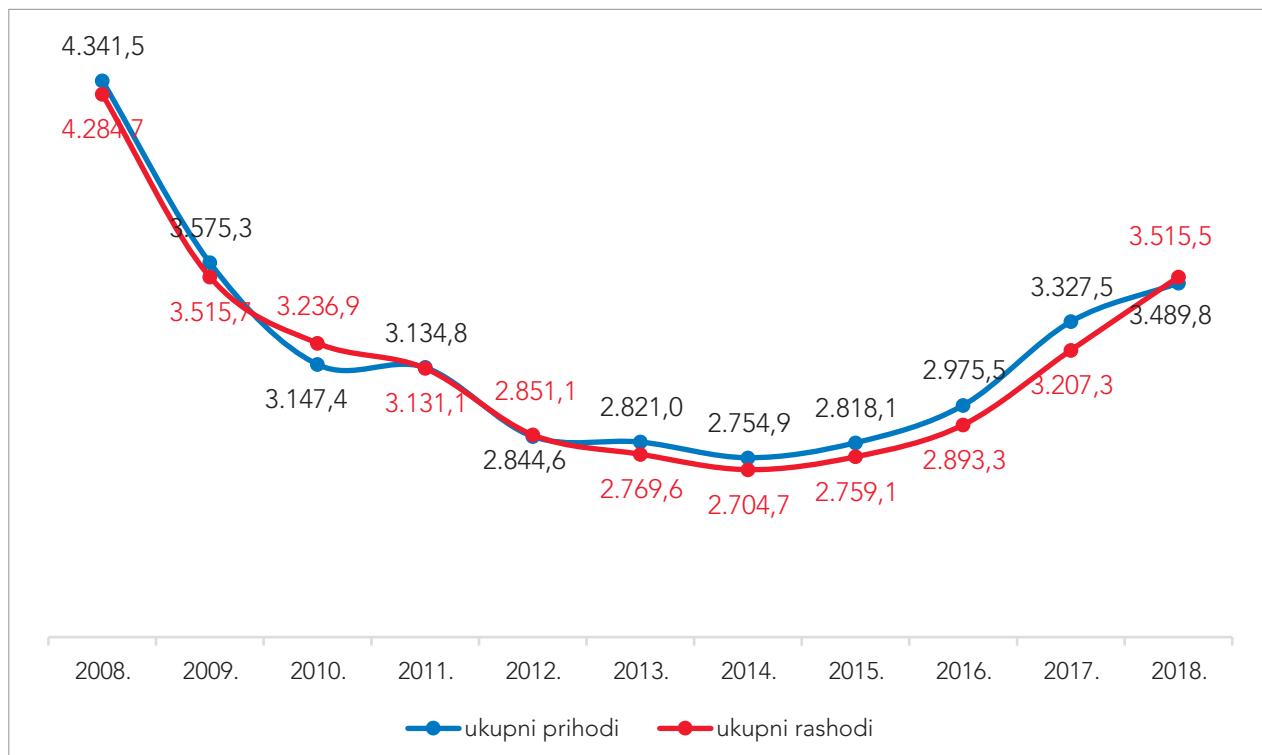
Izvor: Fina, Zadar; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Broj zaposlenih u Trgovini gospodarstva Zadarske županije, mjerena satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Trgovini gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

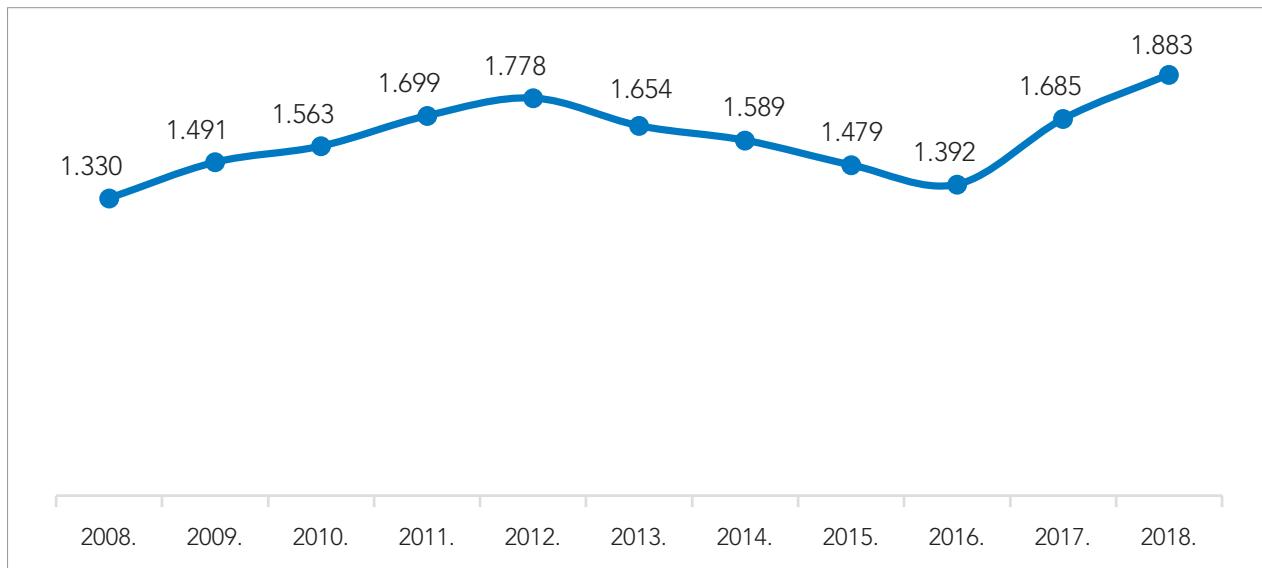
ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI

Posljednjih desetak godina u gospodarstvu Zadarske županije jača sektor specifičnih uslužnih djelatnosti, prema NKD-u 2007 svrstan u područje N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti. Radi se o šarolikom skupu djelatnosti koje obuhvaćaju iznajmljivanje i zakup (leasing), posredovanje u zapošljavanju, usluge putničkih agencija, zaštitarske i druge usluge. U razdoblju kriznom za veći dio gospodarstva povećale su broj zaposlenih te ostvarile rast ukupnih prihoda, i to uglavnom uz pozitivnu razliku prihoda i rashoda. Mada je u razdoblju od 2013. do 2016. godine broj zaposlenih smanjen, zahvaljujući snažnom rastu

u posljednje dvije godine zaposlenost u ovoj branši došla je na rekordnu razinu od 1.883 prosječno zaposlenih. Također i ukupni prihodi, koji su rasli kontinuirano od 2010. godine, u posljednje dvije godine premašili su 800 milijuna kuna. U cijelom tom razdoblju neto financijski rezultat ovog područja djelatnosti imao je pozitivan predznak.

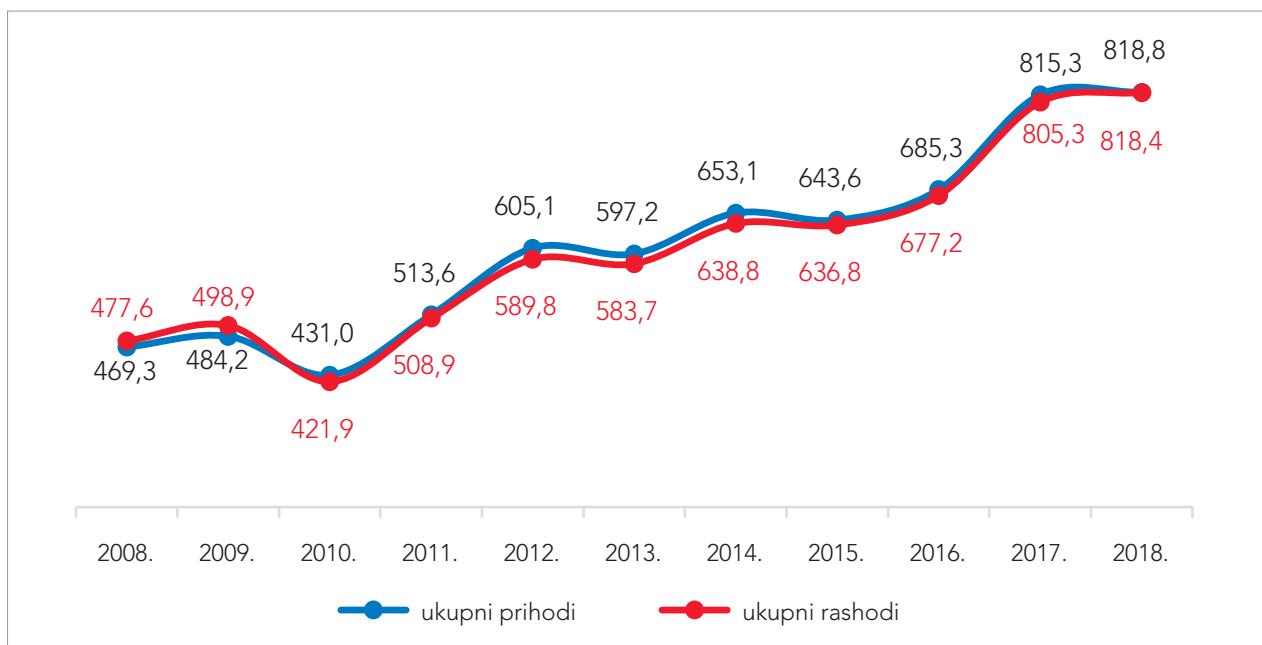
Značajnije tvrtke u ovom području djelatnosti su Angelina tours d.o.o., Pitter putnička agencija d.o.o., Master yachting d.o.o., Mediteran security d.o.o. te Adriatic servis d.o.o.

Broj zaposlenih u Administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima gospodarstva Zadarske županije, mјeren satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

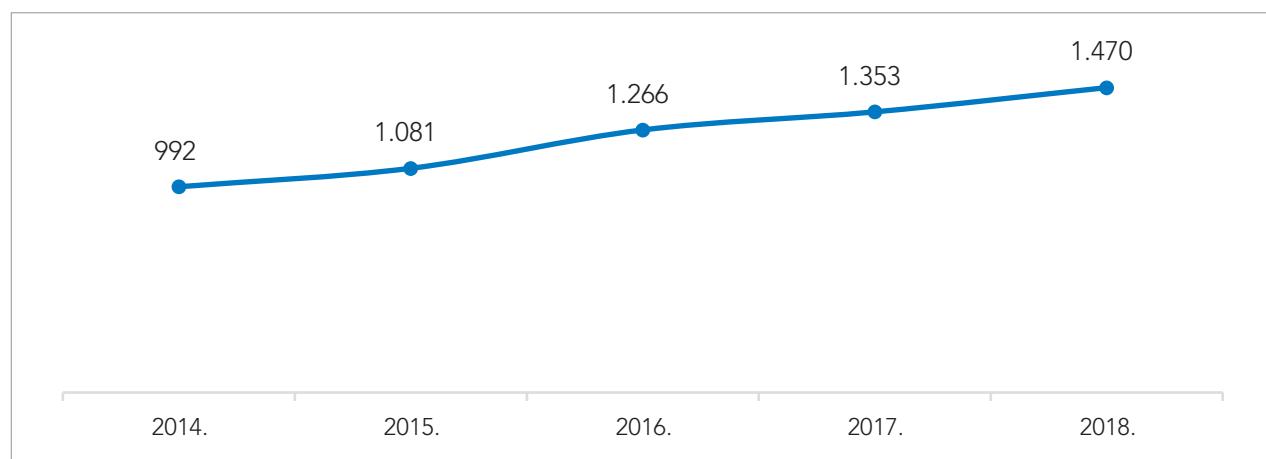
STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI

Zahvaljujući rastu značaja ovog područja djelatnosti na ukupno gospodarstvo Zadarske županije, ove godine uvrstili smo ga u pregled gospodarskih kretanja. GFI za 2018. godinu predalo je ukupno 511 poduzetnika, a djelatnosti su raznolike: odvjetnici, arhitekti, inženjeri raznih struka, knjigovođe, konzultanti, marketinški agenti, dizajneri, fotografi, veterinari... Prosječan broj zaposlenih u 2018. godini dostigao je brojku od 1.470 ili

11,0 posto više negoli u 2017. godini, ukupni prihodi u iznosu od 504,8 mil. kuna bili su za 20,2 posto viši, dok je dobit prije oporezivanja od 51,9 mil. kuna ostala na istoj razini iz prethodne godine.

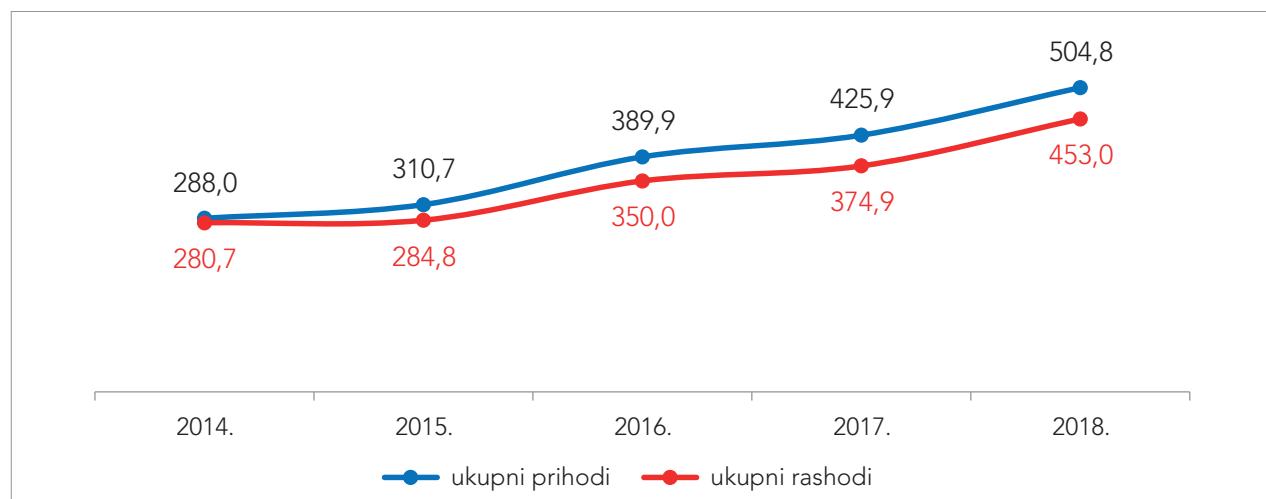
Veći predstavnici ovog područja djelatnosti su Locum d.o.o., Falkensteiner Hotel Management d.o.o., Thome Croatia d.o.o., SMP d.o.o. te EZ Engineering d.o.o.

Broj zaposlenih u Stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima gospodarstva Zadarske županije, mјeren satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

PRIJEVOZ I SKLADIŠENJE

Pomorski putnički promet

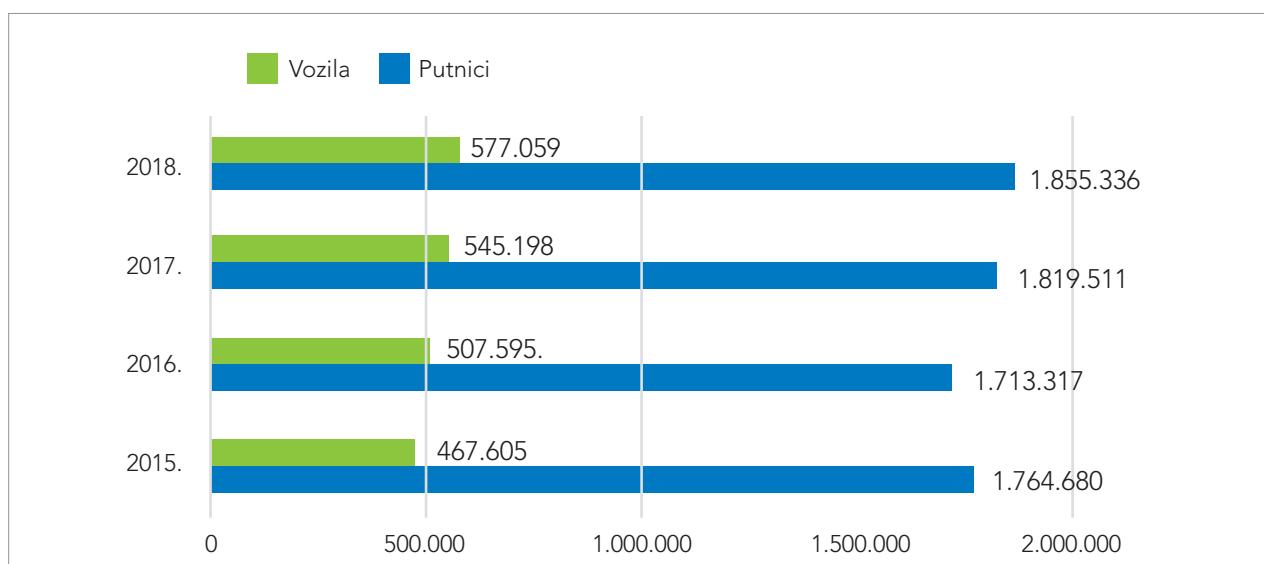
Najprometnija trajektna linija po broju putnika u 2018. godini u Hrvatskoj jest linija Preko – Ošljak – Zadar/Gaženica i obratno (1.097.792 putnika) te bilježi dva posto veći promet od prethodne godine.

U usporedbi s prošlom godinom, najveći porast prometa putnika bilježi se na trajektnoj

liniji Zadar/Gaženica – Ist – Olib - Silba – Premuda – Mali Lošinj u 2018. godini, i to za sedam posto, a vozila za 15 posto.

Ostale trajektne linije u Zadarskoj županiji također bilježe porast putnika od dva do osam posto u odnosu na prethodnu godinu, a vozila od tri do deset posto.

Promet putnika i vozila (trajektne linije) Zadarske županije u razdoblju 2015. – 2018.

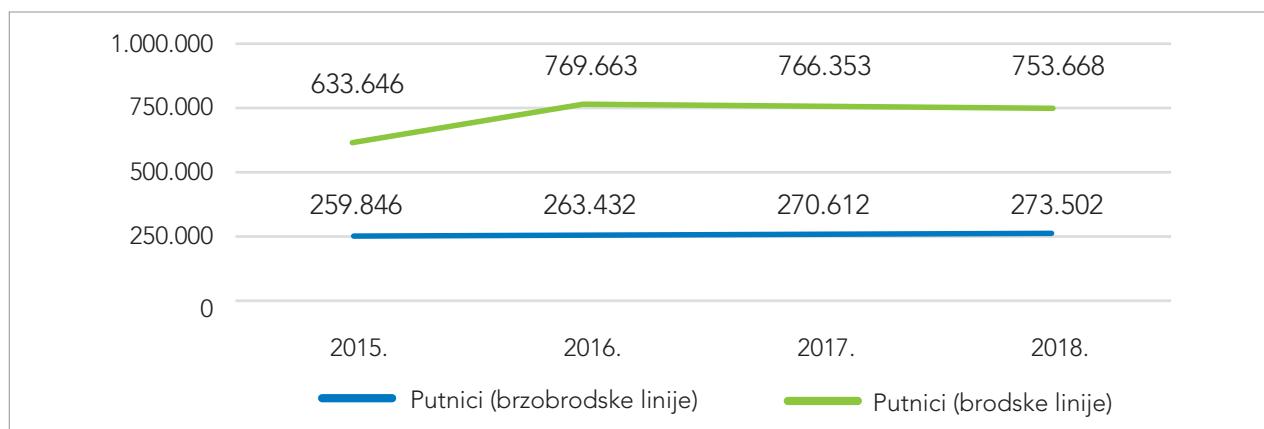
Izvor: AZOLPP; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Iako brodska (klasična) linija Preko – Zadar bilježi blagi pad od gotovo tri posto, i u 2018. godini daleko je najprometnija brodska linija, sa 603.086 putnika. Zbog najvećeg udjela u prometu brodskim linijama, ova linija utječe na cjelokupan pad prometa brodskih linija od jedan posto.

Ostale brodske linije Rava - Mala Rava – Veli Iž – Mali Iž - Zadar, Zadar – Sali – Zaglav, Vrgada – Pakoštane – Biograd u blagom su porastu (najviše do četiri posto).

Na brzobrodskim linijama nema značajnije promjene u odnosu na prošlu godinu.

Promet putnika na brodskim i brzobrodskim linijama Zadarske županije u razdoblju 2015. – 2018.

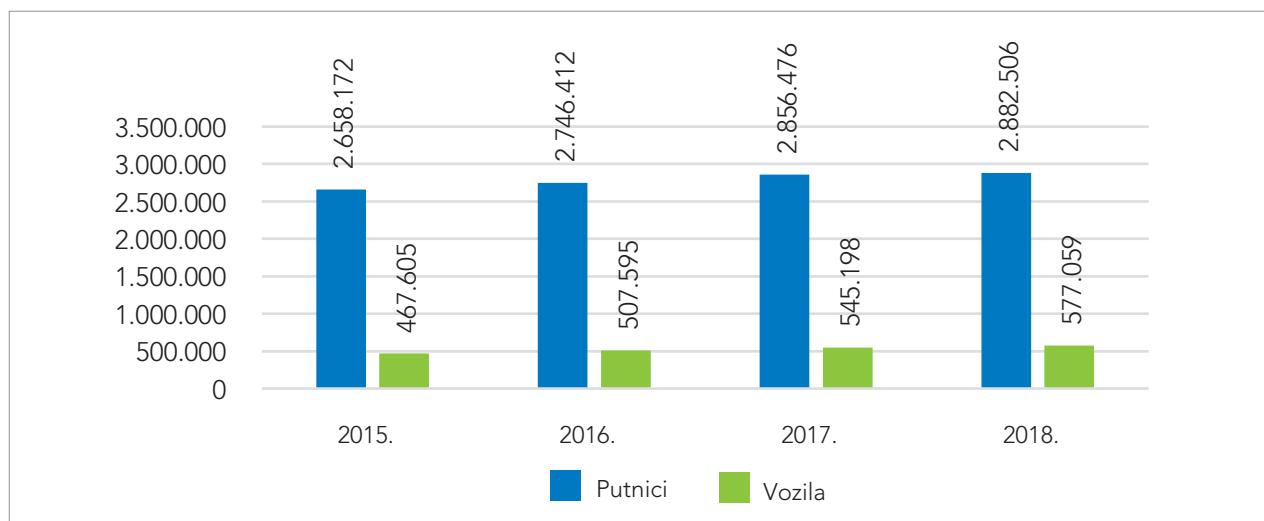
* U 2015. godini uvedena je brodska linija Zadar – Preko iz Gradske luke Zadar

Izvor: AZOLPP; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Na grafu je prikazan ukupan domaći promet putnika i vozila kojem su pribrojene trajektne, brzobrodске i brodske (klasične) linije, pa

možemo zaključiti da je porast prometa putnika skromnih jedan posto, a vozila 5,8 posto.

Domaći promet putnika i vozila

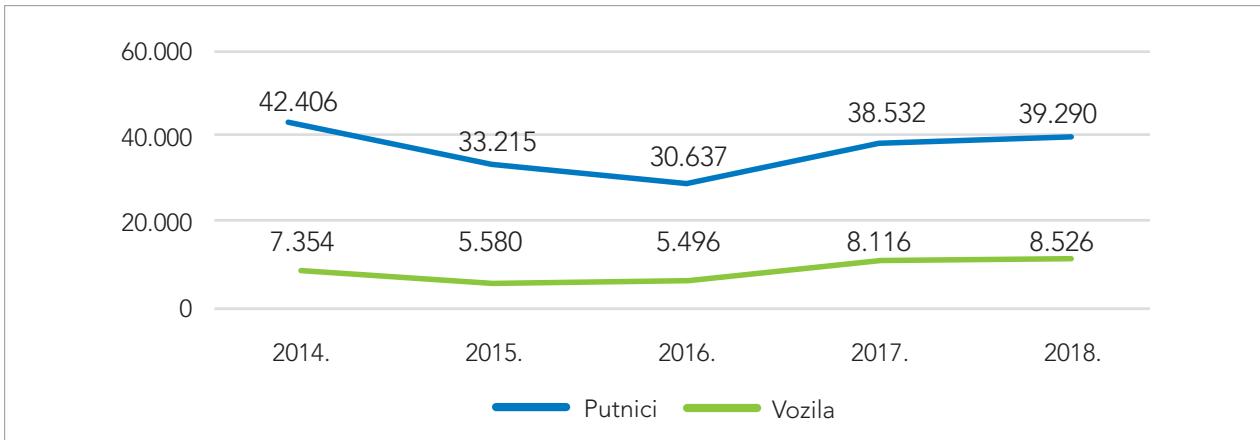

Izvor: AZOLPP; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Međunarodni promet putnika i vozila u 2018. godini bilježi skroman porast od tek 1,9 posto, a vozila pet posto, dok je u prošloj

godini taj porast iznosio mnogo više (putnika 25,8 posto, a vozila 47,7 posto).

Međunarodni promet putnika i vozila

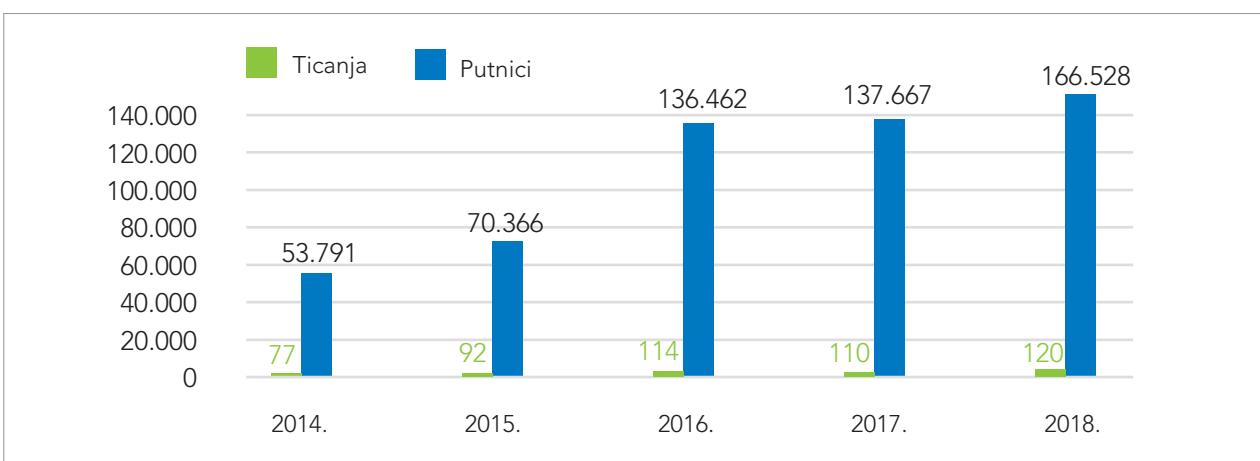

Izvor: AZOLPP; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Promet kruzerima godinu za godinom bilježi porast, te je do kraja 2018. godine njima pristiglo 166.528 putnika, odnosno 20 posto

više negoli prethodne godine. Porast putnika zabilježen je zbog pristajanja sve većeg broja brodova svake godine.

Ticanja brodova na kružnim putovanjima

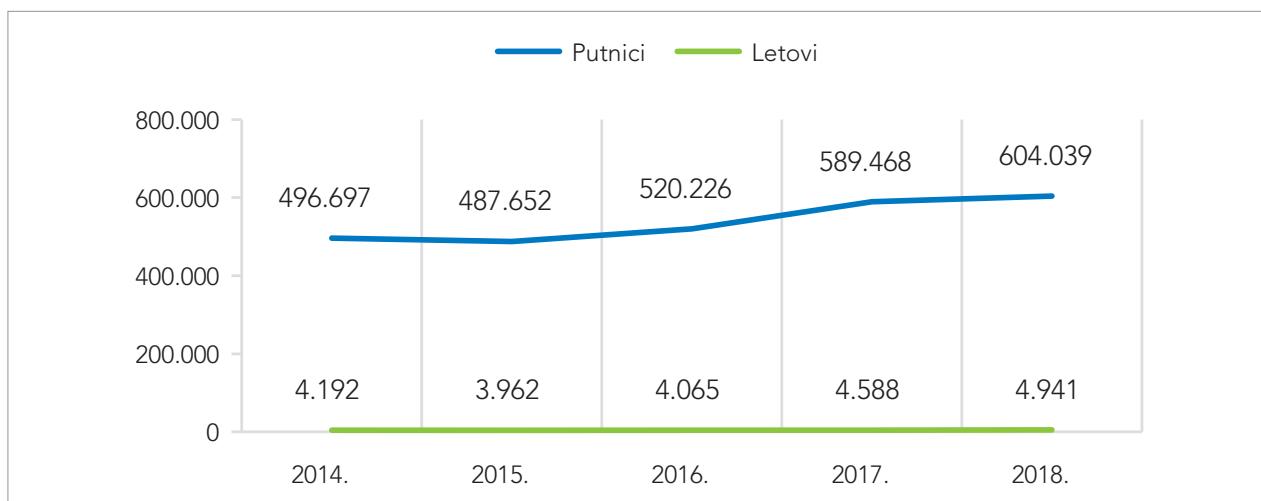
Izvor: Lučka uprava Zadar, Obrada: HGK – ŽK Zadar

Zračni promet

Ponovni rekordan promet putnika u 2018. godini, odnosno rast od tri posto u odnosu na godinu prije, Zračna luka Zadar bilježi najviše zahvaljujući boljoj popunjenošći niskotarifnih zrakoplova Ryanaira, 4,0 posto i EasyJeta, 8,0 posto. Uz to je EasyJet dodao i novu destinaciju – Berlin, kao i Condor Air, njemački prijevoznik s letovima iz Berlina.

Pored navedenih, i Deutsche Luftansa uvela je novu destinaciju – München te povećala popunjenošću zrakoplova omogućivši povezanost Zadra s glavnim njemačkim zračnim lukama šest puta tjedno. Taj je potez svakako omogućio bolju povezanost Zadra i regije te dolazak većeg broja turista iz Sjeverne i Južne Amerike, Australije i Azije.

Promet Zračne luke Zadar

Izvor: Zračna luka Zadar; Obrada: HGK – ŽK Zadar

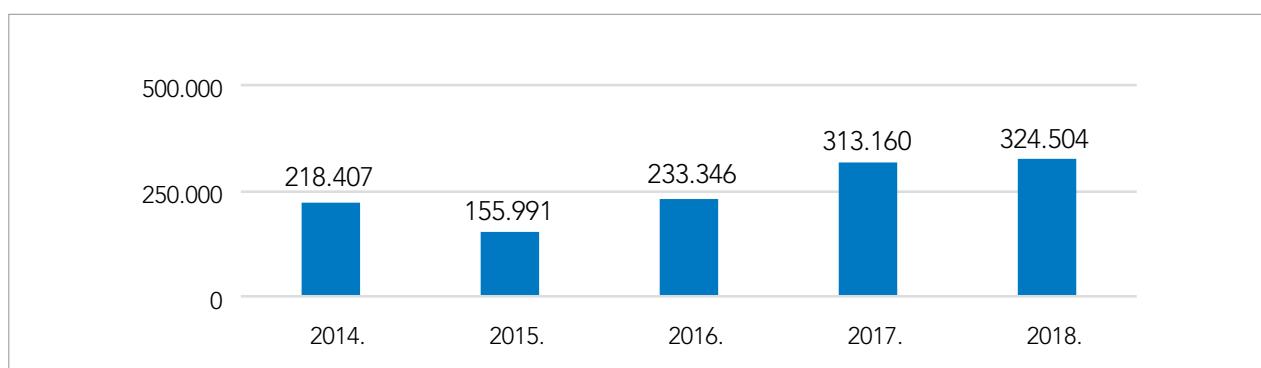
Promet Luke Zadar

Promet u teretnoj luci kontinuirano bilježi rast, pa je tako u 2018. godini postignuto 3,6 posto prometa više u odnosu na godinu prije.

Za teretnu luku u Gaženici izrađen je master-plan te se taj dio luke planira razvijati u pravcu kontejnerskog i RO-RO prometa, za što će biti određene velike manipulativne i odlagališne površine. Predviđa se pristajanje

kontejnerskih brodova duljine do 260 metara. Planira se izgradnja obalnih zidova u duljini od oko 600 metara, visine 18 metara i potrebne infrastrukture na skladišnim površinama prema predloženom opsegu zahvata i tehničkom rješenju. Očekivana je vrijednost radova na infrastrukturi oko 35.000.000 eura.

Promet Luke Zadar (roba u tonama)

Izvor: Lučka uprava Zadar, Obrada: HGK – ŽK Zadar

Financijski pokazatelji Djelatnosti prijevoza i skladištenja u 2018. godini

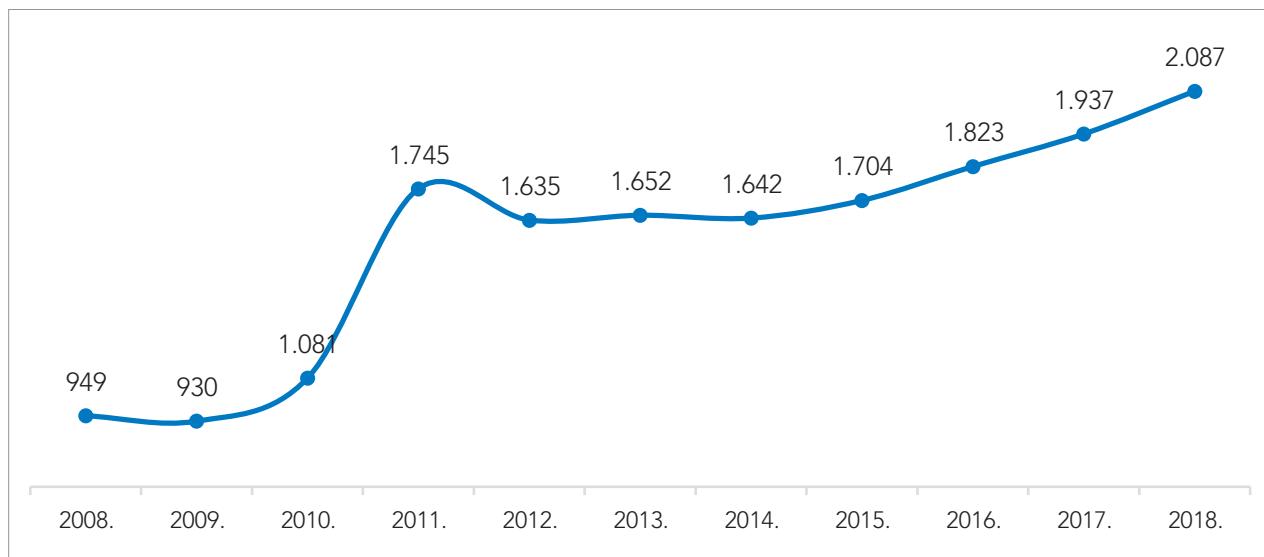
Godišnji financijski izvještaj predalo je 256 poduzetnika iz ovog područja djelatnosti. Kod prosječno zaposlenih, kojih je u 2018. godini bilo 2.087, zabilježeno je povećanje od 8,0 posto u odnosu na prethodnu godinu, a prosječna mjesечna neto isplaćena plaća u iznosu od 8.843 kune za 1,0 posto manja je

negoli u 2017. godini, no Prijevoz i skladištenje i dalje je vodeće područje u visini plaća u gospodarstvu Zadarske županije. Ukupni prihodi od 1.531,2 mil. kuna bili su za 17,2 posto viši nego 2017. godine, a u strukturi prihoda 2018. godine sudjelovali su udjelom od 10,2 posto ukupnih prihoda gospodarstva,

odmah iza Trgovine i Prerađivačke industrije. Treća je bila i ostvarena bruto dobit od 104,4 mil. kuna. Vodeće tvrtke u ovoj branši

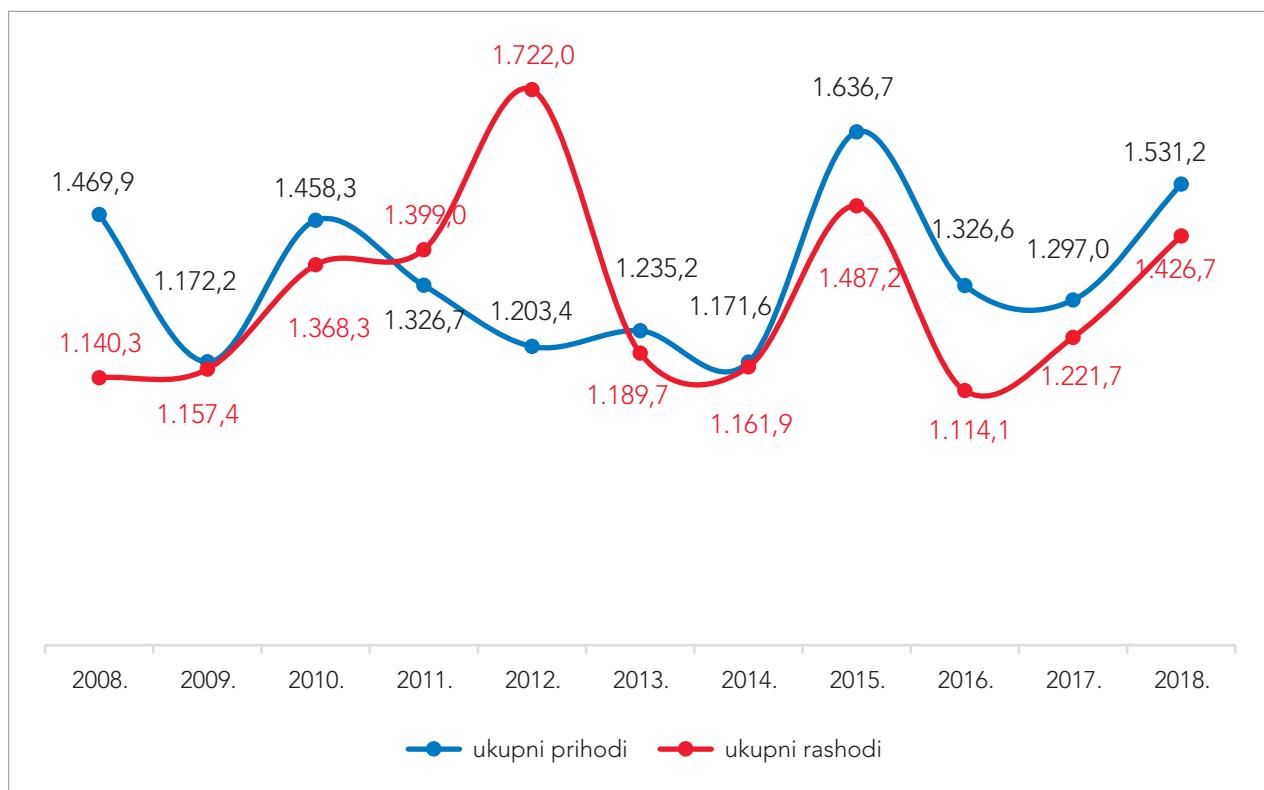
su Tankerska plovidba d.d., Tankerska Next Generation d.d. i Zračna luka Zadar d.o.o.

Broj zaposlenih u Prijevozu i skladištenju gospodarstva Zadarske županije, mjerjen satima rada

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

Ukupni prihodi i rashodi u Prijevozu i skladištenju gospodarstva Zadarske županije, milijuni kuna

Izvor: FINA; Obrada: HGK – ŽK Zadar

DOGAĐANJA

Održana izložba "Naši mali gušti 2018"

Na Poljani pape Ivana Pavla II. u Zadru, 12. prosinca otvorena je izložba Naši mali gušti 2018. koja je trajala od 12. do 15. prosinca. Izložbu je otvorio direktor ŽK Zadar Denis Ikić, a svečanom su otvorenju prisustvovali dožupan Zadarske županije Šime Mršić, direktor Turističke zajednice Grada Zadra Mario Paleka, predsjednik Obrtničke komore Zadar Stipe Knežević i mnogi drugi uzvanici. Kao svake godine, i ovogodišnje je otvorenje uveličao zbor Poljoprivredne, prehrambene i veterinarske škole Stanka Ožanića svojim prigodnim, veselim pjesmama božićnog ugođaja.

U sklopu manifestacije održane su i radionice izrade smokvenjaka i kolača od smokava, oslikanih platnenih torbi, privjesaka i gel-svijeća, božićnih vjenčića za vrata te radionica Blagdani bez viška kilograma. Na sajmu je ukupno nastupio 61 izlagač, od toga 26 izlagača iz Zadarske županije i 35 izlagača iz ostalih županija. Najvažniji izložbeni proizvodi bili su, med, sirevi, salame, vina, likeri, suveniri, slastice, nakit i drugi proizvodi.

Organizator je ove izložbe Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar, a suorganizatori su Grad Zadar, Zadarska županija i Turistička zajednica Grada Zadra. Medijski pokrovitelji bili su Adriatic televizija, Antena Zadar, Narodni list, ZNET i Diadora televizija, a izložbu su pomogli Nasadi d.o.o., OTP banka i Zagrebačka banka.

U HGK – Županijskoj komori Zadar u sklopu projekta BLUE_BOOST održana tri ciklusa radionica na temu inovacija za tvrtke plavoga gospodarstva

Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar u sklopu provedbe aktivnosti EU projekta BLUE_BOOST, u kojem je vodeći partner, organizirala je tri ciklusa radionica za poduzeća iz Plavog sektora koji obuhvaća područja poput ribarstva, brodogradnje i zelene brodogradnje, održavanja plovila, obalnog i morskog turizma, akvakulture, robotike i ostalih.

Radionice su se održavale dva puta tjedno, ponedjeljkom i utorkom, od 26. studenog do 11. prosinca 2018., u Županijskoj komori Zadar, a privukle su oko 20 zainteresiranih za razvoj plavoga gospodarstva.

Cilj radionica bio je upoznati sudionike s mogućnostima razvoja inovacija u poslovanju kako bi kvalitetnije konkurirali za dobivanje inovacijskih vaučera u vrijednosti do 9000 eura koji će se u sklopu projekta dodjeljivati poduzetnicima za provedbu željenog inovacijskog procesa.

Na radionicama je naglašeno kako se danas u Plavom sektoru upravo zbog inovacija intenzivno napreduje. Prisutni su upoznati s nizom inovacija koje se danas koriste u ovom sektoru, a naglasak je bio na digitalnoj tehnologiji (npr. upotreba kamera u ribarstvu radi smanjenja otpada u izlovu, kategoriziranje vrsta riba facijalnim prepoznavanjem, korištenje robota koji pomažu u čišćenju mreža i sl.). Raspravljaljalo se o mogućoj suradnji s mrežom vanjskih dionika radi kreiranja mreže istraživačkih, razvojnih, prodajnih i korisničkih kapaciteta, a predstavljeni su i mogući strateški odgovori na pitanja kako adresirati tržišta nabave i prodaje, te su se prema tome razradili scenariji za tržišta koja poduzeća adresiraju. Sudionici su na taj način ponijeli s radionice razrađene scenarije za analizu te pristup istim tržištima.

"Dobili smo nova znanja iz područja inovacija, na radionicama se obradio drukčiji aspekt poslovnih situacija, ne samo u kreiranju inovacije i njezine komercijalizacije već i u svakodnevnom poslovnom okruženju i suočavanju s poslovnim izazovima, a predavači su na vrlo kvalitetan način objasnili važnost inovacija u ribarstvu te u ostalim djelatnostima koje čine Plavi sektor", kazao je Krsto Ivoš iz poduzeća Mrotine d.o.o. iz Kali koje se bavi ribolovom i akvakulturom.

Voditelj radionica bio je Emir Džanić, direktor poduzeća Cambridge Innovative System Solutions Ltd. Džanić je ekspert u području inovacija, povezuje napredna socijalna i tehnička znanja radi postizanja održive inovacije. Istaknuo je kako su radionice omogućile tvrtkama iz Plavog sektora analizu postojećeg stanja u sektoru i vlastitim organizacijama, raspravu o trendovima u Plavom sektoru te ponovno promišljanje vlastitih poslovnih modela. Radionice su na interaktivan način, diskusijom i strukturiranim vodstvom, pomogle u identifikaciji ključnih dionika i aktivnosti važnih za perspektivu Plavog sektora Zadarske županije. Drugi je predavač bila Snježana Šlabek, stručnjakinja za inovacije i ljudske resurse iz iste tvrtke.

Važno je naglasiti kako su radionice priprema za iduće događanje – Plavi hakaton – događanje koje se organizira radi učenja svladavanja izazova u poslovanju. Na Plavom

hakatonu, koji će HGK – Županijska komora Zadar organizirati u veljači 2019. godine, okupit će se, uz mikro, male i srednje poduzetnike, lokalni i međunarodni pružatelji znanja u vezi s Plavim sektorom – konzultanti iz različitih sektora koji su radom u svojim tvrtkama stekli iskustva u nalaženju inovativnih rješenja u svome području djelovanja. Također, tu je mjesto i za studente zadarskog Sveučilišta i njihove profesore/mentore da u opuštenoj atmosferi zadarskog Coworking prostora olakšaju nalaženje inovativnih rješenja te pripreme MMSP-e za finalnu fazu projekta i sudjelovanje na predstojećem natječaju za dobivanje inovacijskih vaučera za projekte na temelju svojih projektnih ideja.

Sastanak Grupacije ribolova HGK

U Županijskoj komori Zadar 20. prosinca 2018. održan je sastanak Grupacije ribolova HGK povodom najnovijih mjeru koje će se primjenjivati u razdoblju 2019. - 2021., na kojem je nazočilo 25 tvrtki. Raspravljaljalo se o novim mjerama GFCM-a, amandmanima na Plan upravljanja sitnom plavom ribom Ruže Tomašić, modelima upravljanja ribolovom sitne plave ribe i lovostaju za sitnu plavu ribu u 2019. godini.

Predsjednik Grupacije Ivan Birkić upoznao je nazočne sa svim mjerama (prostorna i vremenska ograničenja) ribolova koje svi moraju poštovati u razdoblju 2019. – 2021. Najvažniji amandmani, koje je prihvatio Parlament EU, odnose se na veličinu i izgled mreže plivarice, zatim daljnji trajni izlazak brodova iz ribolova te obeštećenje ribara zbog provedbe mjera. Lovostaj na srdelu trajat će dva mjeseca kao i do sada, dok se novi lovostaj uvodi u svibnju u skladu s preporukama GFCM-a i EU.

Županijska komora Zadar osigurala sudjelovanje hrvatskim tvrtkama na Plavim bootcamp-ovima u Sevilli, Barceloni, Marseilleu i Anconi, koji su održani u veljači i ožujku 2019. godine u sklopu EU projekta 4helix+

HGK – Županijska komora Zadar, partner u INTERREG MED projektu 4helix+, osigurala je hrvatskim tvrtkama iz područja kulturno-kreativnih djelatnosti sudjelovanje na događajima u Sevilli, Barceloni, Marseilleu i Anconi. Događaji pod nazivom Plavi bootcamp-ovi dio su aktivnosti EU projekta 4helix+ na kojima inozemni stručnjaci iz kulturno-kreativnih djelatnosti tzv. pružatelji znanja nude svoje usluge i stručnost lokalnim mikro, malim i srednjim poduzetnicima (MMSP-ovima) plavoga gospodarstva.

Bootcamp u Sevilli održao se 20. i 21. veljače 2019. u španjolskom gradu Sevilla, u organizaciji Gospodarske komore iz Seville, također partnera u projektu. Printshop d.o.o. (Zadar) i Minshara d.o.o. (Split) predstavili su se na ovom događaju kao potencijalni Pružatelji znanja u sklopu projekta te ponudili svoje usluge i stručnost španjolskim mikro, malim i srednjim poduzetnicima (MMSP-ovima) plavoga gospodarstva.

Barbara Aranza Strihić, generalna direktorka zadarske tvrtke Printshop d.o.o. specijalizirane za dizajn, grafičku pripremu i digitalni tisak, pohvalila je organizaciju ovakvih događaja i projekata koji kreativnim domaćim stručnjacima omogućuju pristup novim tržištima:

"Na poziv HGK za Pružatelja znanja na Bootcampu projekta 4helix+ rado smo se

odazvali te stekli divno iskustvo sudjelujući u dvodnevnom projektu koji se održao u Sevilli. Projekt je nastavak poticanja međunarodne suradnje u plavom sektoru. Nakon divnog predstavljanja Floresa koji je omogućio uvid i značaj u maritimnost riječnih luka, predstavile su se i razne kompanije - od inovativnih brodograditelja, jedriličara i iznajmljivača, do velikih transportnih tvrtki čije bi se potrebe ovim projektom mogle ostvariti s domaćim ili stranim tvrtkama. Nakon uvida u potrebe njihova tržišta, kreativni stručnjaci iz raznih zemalja imali su mogućnost predstaviti se sudionicima projekta te smo nakon izlaganja imali radionicu koja je kreativnim stručnjacima te sudionicima projekta omogućila uvid u način na koji do ideja dolaze najbolji kreativci svijeta. Radionicu je vodio Ariel Guersenzvaig, PhD (Design – Research). Također bila je omogućena i interakcija potencijalnih klijenata, s potporom organizatora projekta s naše i njihove strane te su izneseni i stvarni zahtjevi i upiti španjolskih tvrtki, koji su otvorili nama iz kreativnog odjela mogućnosti pristupa na strano tržište. Ovakvi projekti vrlo su važni nama kreativcima jer nam omogućavaju lakši pristup novim idejama i mogućnost da podijelimo iskustva s kreativnim odjelima iz drugih zemalja. Želim se zahvaliti Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijskoj komori Zadar za sudjelovanje te iznimno dobroj suorganizaciji događaja i putovanja."

Branislav Petković, vlasnik i izvršni direktor splitske konzultantske tvrtke Minshara d.o.o. rekao je kako su konkretni susreti s potencijalnim španjolskim klijentima glavni motiv sudjelovanja na događaju:

"Najprije bih htio zahvaliti HGK – ŽK Zadar na pruženoj prilici i odličnoj organizaciji puta. Na posjet Sevilli odlučio sam se zbog dva razloga: kako bismo upoznali poduzetnike iz druge regije i izazove s kojima se susreću te im ponudili usluge kojima će te izazove riješiti. Minshara d.o.o. ima bogato iskustvo u optimizaciji poslovnih procesa i pripremi tvrtki za implementaciju raznih poslovnih sustava (ERP, CRM, LMS). Uz poslovno savjetovanje, na tržištu nudimo i jedinstveni proizvod – izradu društvenih igara koje predstavljaju klijenta, što je novost u marketingu. Od tvrtki koje sam upoznao u Sevilli, posebno bih istaknuo Lameignere Cargo i Guadaluxe, s kojima ćemo

pokušati ostvariti suradnju. Za kraj bih još jednom pohvalio cijeli projekt 4helix+ te ideju koja stoji iza njega."

Bootcamp u Barceloni održao se 4. i 5. ožujka 2019. u španjolskom gradu Barceloni, u organizaciji Gospodarske komore iz Barcelone, također partnera u projektu. Četiri film d.o.o. (Zagreb), obrt Futuro IS (Zadar) i Salt with philosophers d.o.o. (Split) predstavili su se na ovom događaju kao potencijalni Pružatelji znanja u sklopu projekta te ponudili svoje usluge i stručnost španjolskim mikro, malim i srednjim poduzetnicima (MMSP) plavoga gospodarstva. Bootcamp u Barceloni usredotočio se na tri specifična sektora Plavog rasta: brodogradnju i održavanje plovila, brodski prijevoz te obalni i nautički turizam.

Tanja Polegubić, vlasnica tvrtke Salt with philosophers d.o.o. i osnivačica coworking prostora Saltwater u Splitu, koja se preselila u Split iz Australije 2017. godine, ocijenila je prisustvo na događaju vrlo korisnim.

"Smatram prisustvo na Plavom bootcampu u Barceloni sjajnom prilikom za upoznavanje s trendovima u drugim mediteranskim zemljama. Kreativne tvrtke iz Hrvatske mogu biti važni dionici plavoga gospodarstva ne samo na lokalnoj razini već i na području Mediterana. To je pobjeda za sve aktere plave ekonomije koja uključuje razvoj poslovanja i pozitivne učinke na okoliš."

Martina Belić, predstavnica multimedijskoga producentskog poduzeća Četiri film d.o.o., istaknula je važnost izravnoga kontakta s potencijalnim klijentima.

"Mogućnost da predstavimo svoje poduzeće i usluge MMSP-ovima iz Katalonije jako nam je dragocjena jer tako možemo doprijeti do novih klijenata i proširiti svoje poslovanje na nova tržišta. Iako se u globaliziranom poslovanju mnogo toga može riješiti online, izravan kontakt s potencijalnim klijentima ne može se nadomjestiti. Stoga su nam ovakvi susreti vrlo važni."

Hrvoje Grandov, vlasnik obrta Futuro IS koji se bavi web-dizajnom, razvojem mobilnih aplikacija, rješenjima za e-trgovinu, dizajnom i brendiranjem proizvoda te digitalnim marketingom, vidi nove prilike za poslovanje u cjenovnom konkurranju španjolskim tvrtkama.

"Najprije bih htio zahvaliti HGK - ŽK Zadar na pruženoj prilici i odličnoj organizaciji puta. Na radionicama s lokalnim MMSP-ovima imao sam prilike upoznati potrebe španjolskih tvrtki te im ponuditi usluge našeg tima. Obrt Futuro IS nudi usluge u kojima osobni kontakt s klijentom nije nužan, pa tu vidim priliku za uspostavljanje poslovnih odnosa sa španjolskim tvrtkama pri čemu im možemo ponuditi konkurentnu uslugu po nižoj cijeni od lokalnih tvrtki. Vjerujem da ćemo do kraja travnja imati projektni prijedlog s kojim ćemo se prijaviti na poziv za inovacijski vaučer od 10.000 eura u sklopu projekta 4helix+. Za kraj bih još jednom pohvalio HGK - ŽK Zadar koja je prepoznala dobру ideju i uključila se u projekt 4helix+."

Bootcamp u Marseilleu održao se 11. i 12. ožujka 2019. u francuskom gradu Marseilleu. Na bootcampu su sudjelovale dvije hrvatske tvrtke: Četiri film d.o.o. (Zagreb) i Medi oglasi d.o.o. (Zadar). Bootcamp u Marseilleu inače se usredotočio na tri specifična sektora plavog rasta: brodogradnju i održavanje plovila, brodski prijevoz te obalni i nautički turizam.

Prema riječima Anite Juke, predstavnice multimedijskoga producentskog poduzeća 4 film, izuzetno je važan bio izravni kontakt s potencijalnim francuskim klijentima: "Put u Marseille bio je vrlo koristan jer sam imala priliku upoznati velik broj francuskih SME-a te ostvariti zanimljive poslovne kontakte. Prvi sam dan predstavila svoju tvrtku, ponudila usluge kao hrvatski provider znanja (knowledge provider) te prezentirala mogućnost šire suradnje s francuskim poduzetnicima. Nakon prezentacije održali smo sedam sastanaka i razgovora, stoga vjerujem da će odlazak u Marseille uroditи dalnjom plodonosnom poslovnom suradnjom. Posebno se zahvaljujem Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijskoj komori Zadar na pruženoj prilici, nadajući se da ću svojim trudom opravdati pruženo povjerenje."

Vesna Vertovšek, vanjska stručnjakinja na projektu 4helix+ (članica Lokalnoga inovacijskog odbora), naglasila je: "Događanja u Marseilleu dokazala su značaj mediteranskog projekta 4helix+ te njegov doprinos međunarodnom povezivanju i zbližavanju hrvatskih i francuskih tvrtki iz dinamičnog

sektora tzv. plavoga gospodarstva. Pokazalo se da se organizirana ponuda različitih kreativnih znanja i usluga mikro, malim i srednjim poduzećima može odraziti na ukupni razvoj nekoliko sektora plavoga gospodarstva."

Na Bootcampu u Anconi koji se održao 28. i 29. ožujka 2019., u organizaciji Razvojne agencije regije Marche (Svim S.r.l.), također partnera u projektu, priliku za predstavljanje imale su tri hrvatske tvrtke: Četiri film d.o.o. (Zagreb), Printshop d.o.o. (Zadar) i Media oglasi d.o.o. (Zadar), koje su na ovom događaju kao potencijalni Pružatelji znanja u sklopu projekta ponudili svoje usluge i stručnost talijanskim mikro, malim i srednjim poduzetnicima (MMSP-ovima) plavoga gospodarstva.

Barbara Aranza Strihić, direktorka zadarske tvrtke Printshop d.o.o. specijalizirane za dizajn, grafičku pripremu i digitalni tisak, zahvalila je Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijskoj komori Zadar na pruženoj prilici za sudjelovanje na ovom događaju.

"Iako nismo imali mnogo prilika za upoznavanje s novim plavim MSP-ovima, kontakt s domaćim i stranim tvrtkama kulturne i kreativne industrije upotpunio je razlog sudjelovanja. Na bootcampu u Anconi bilo je mnogo sudionika iz sektora kulturne i kreativne industrije, pa smo, družeći se, razmjenili neka stajališta i povezali se s tvrtkama iz lokalnog područja sa željom da se ostvari i poslovna suradnja. Pohvalila bih projektne partnere koji su se pokazali vrlo susretljivi te prenosili iskustva i davali savjete u svim prilikama, a i omogućili da u dvodnevnom druženju bolje upoznamo sve aspekte u kojima projekt može biti od koristi. Očekuje nas posljednji ovakav događaj pilot-projekta koji će se održati u Zadru, pa se nadamo odazivu malih i srednjih tvrtki iz plavog sektora i ostvarivanju suradnje na ovom i sljedećim projektima."

Vedrana Ćude, voditeljica ključnih kupaca zadarske tvrtke Media oglasi d.o.o., izrazila je zadovoljstvo sudjelovanjem na događaju u Anconi, kao i Anita Juka, producentica zagrebačke tvrtke Četiri film d.o.o. Ćude je ujedno najavila sudjelovanje na Plavom bootcampu i Transnacionalnom brokerskom događaju od 9. do 11. travnja u Kneževoj palači u Zadru.

Plavi bootcampovi organiziraju se u sklopu projekta 4helix+ u svim partnerskim pilot-područjima (Lisabon, Sevilla, Barcelona, Solun, Tirana, Ancona, Zadar) radi ubrzanja inovacijskih procesa u sektorima Plavog rasta, i to suradnjom na regionalnoj i transnacionalnoj razini, u sklopu koncepta otvorenih inovacija. Riječ je o dvodnevnom događaju na kojem se lokalni mikro, mali i srednji poduzetnici (MMSP) plavoga gospodarstva imaju priliku susresti i intenzivno raditi s potencijalnim Pružateljima znanja (stručnjacima u kulturno-kreativnim industrijama) iz ostalih projektnih područja kako bi zajednički istražili i dijagnosticirali individualne inovacijske potrebe MMSP-ova te izradili nove poslovne ideje i rješenja, koje bi mogli razviti uz pomoć 4helix+ inovacijskog vaučera.

Posljednji plavi bootcamp organizira se u Zadru 9. i 10. travnja. Plavi bootcamp u Zadru izvrsna je prilika za MSP-ove plavoga gospodarstva, koji se još nisu uključili u projekt 4helix+, da pronađu pružatelja znanja s kojim će se kandidirati za inovacijski vaučer od 10.000 eura.

Plavi bootcamp u Sevilli, Španjolska

Plavi bootcamp u Sevilli, Španjolska

Članice ŽK Zadar predstavile svoju ponudu na 14. međunarodnoj treking utrci Škraping Tkon – otok Pašman 2019

U sklopu 14. Međunarodne utrke Škraping Tkon – otok Pašman 2019., koja se održala 9. ožujka u Tkonu na otoku Pašmanu, Zajednica pustolovnog turizma HGK i Županijska komora Zadar organizirale su na zajedničkom štandu predstavljanje ponude tvrtki iz turističkog sektora.

Predstavnici tvrtki Zadar Outdoor d.o.o., Angelina Yachtcharter (Angelina tours d.o.o.), Boutique Hostel Forum (Turisthotel d.d.), Magic Croatia d.o.o. i Riva Rafting Centar d.o.o. predstavili su svoje ponude sudionicima utrke te posjetiteljima Sajma otočnih proizvoda, organiziranog u sklopu utrke.

Ove se godine na Škrapingu utrkivalo oko 1200 natjecatelja iz 11 zemalja, dok je na Sajmu otočnih proizvoda svoje autohtone proizvode izlagalo 40 malih proizvođača.

Predstavljanje sajmova Canton Fair i China International Import Faira u ŽK Zadar

U okviru svoje promidžbene turneje u Hrvatskoj i Sloveniji, predstavnici China Foreign Trade Centre (CFTC), svoje su sajmove predstavili i gospodarstvenicima Zadarske županije 8. ožujka 2019. u Županijskoj komori Zadar. Canton Fair održava se u gradu Guangzhou dva puta godišnje, kontinuirano već 64 godine, a njegova 125. izložba ovog proljeća vjerojatno je najveća sajamska priredba na svijetu. Nazočni zadarski gospodarstvenici pokazali su veći interes za sudjelovanje na drugom predstavljenom sajmu, kojem je CFTC također većinski vlasnik, a to je China International Import Fair (Shanghai), specijaliziran za predstavljanje proizvoda i usluga iz cijelog svijeta namijenjenih kineskom tržištu.

U razgovorima s kineskom delegacijom sudjelovalo je više autohtonih proizvođača sira, vina i drugih proizvoda mediteranskog podneblja, ali i predstavnici Luke Zadar d.d., Tankerske plovidbe d.d. te predstavnici regionalne samouprave zainteresirani za bolje gospodarske veze s Kinom i to ne samo kroz nastupe na sajmovima. Kineski ulagači već

su prisutni u Zadarskoj županiji kao suvlasnici Luke Zadar d.d. – koncesionara teretne luke Gaženica. Predstavnica benkovačkih sestrinskih tvrtki Radion d.o.o. i Olimp d.o.o. pohvalila je Canton Fair, na kojem njene tvrtke već godinama nastupaju, a nekoliko nazočnih najavilo je svoje sudjelovanje na nekom od ovih sajmova u budućnosti.

Održan 5. regionalni Forum obiteljskog smještaja Zadarske županije

Peti regionalni Forum obiteljskog smještaja Zadarske županije održan je 20. ožujka 2019. u Hotelu Kolovare u Zadru u organizaciji HGK – Županijske komore Zadar, uz pokroviteljstvo OTP banke d.d.

Cilj je bio neposredno prije početka nove turističke sezone informirati i educirati „male“ poduzetnike – iznajmljivače obiteljskog smještaja o zakonskoj regulativi, obvezama i procedurama, rekategorizaciji objekata, mogućnostima financiranja, pružanju zdravstvene zaštite turistima na području Zadarske županije, inovativnim pristupima u razvoju ili unapređenju proizvoda ili usluge, te razmijeniti iskustva o novim poslovnim rješenjima.

Pozdravni govor i uvodno izlaganje održao je direktor Županijske komore Zadar Denis Ikić, u kojem je istaknuo teme koje su proteklih godina opterećivale iznajmljivače: plaćanje PDV-a na proviziju stranih putničkih agencija, porez na nekretnine, sustav e-visitor, rekategorizacija. Direktor se također osvrnuo na naglo povećanje broja registriranih iznajmljivača u proteklih nekoliko godina u Zadarskoj županiji, ističući da će doći kritična točka kad će se morati više ulagati u kvalitetu te naći i neke nove načine oglašavanja.

Nakon direktora Ikića uslijedilo je obraćanje direktorice Turističke zajednice Zadarske županije Mihaele Kadije koja je pohvalila iznajmljivače na dobrim brojkama prošle sezone. Naglasak izlaganja direktorice, neposredno nakon ovogodišnjega turističkog sajma u Berlinu, jest jačanje glavne hrvatske konkurenčije (Turske, Grčke i Španjolske), ističući da zbog toga domaći iznajmljivači moraju i dalje održati kvalitetu koja je prepoznatljiva stranim gostima. Na kraju je još jednom podsjetila na mogućnost kreditiranja putem kluba kvalitete "Welcome" Zadarske županije.

Ivica Katić, pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo, obrtništvo i razvitak otoka u Gradu Zadru govorio je o Odluci o visini paušalnog poreza po krevetu i smještajnoj jedinici u Gradu Zadru. Pročelnik je na početku svog izlaganja istaknuo da je Grad Zadar zadržao visinu paušala od 300 kuna po krevetu, odnosno 350 kuna po smještajnoj jedinici u kampu i/ili kamp-odmorištu odnosno po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj na području Grada Zadra. Prisutnima je pobliže objasnio paušalno oporezivanje djelatnosti iznajmljivanja prema novoj zakonskoj regulativi i raspodjeli prihoda od paušalnog poreza. Napomenuo je da Grad u narednim godinama razmatra mogućnost uvođenja naplate različitih visina paušala po lokaciji objekta, odnosno ulici u kojoj se objekt nalazi.

Ivan Čupić, voditelj LAG-a Laura, predstavio je mogućnosti financiranja projekata u turizmu iz nacionalnih i EU fondova, istakнуvši da je dosad realizirano više od 200 projekata. Objasnio je uvjete prihvatljivosti projekata, uvjete koje mora zadovoljiti korisnik, mjere, osnovnu dokumentaciju, prihvatljive aktivnosti, prihvatljive sektore i prihvatljive troškove za sufinanciranje.

O pružanju zdravstvene zaštite turistima na području Zadarske županije govorio je doktor medicine Frane Markulić. Kao dugogodišnji član tima za hitnu medicinu objasnio je ustroj i djelovanje Zavoda za hitnu medicinu Zadarske županije te je napomenuo da postoječetiri turističke ambulante na području županije: u Zadru, Biogradu, Kalima i Viru. Istaknuo je važnost posjedovanja

Europske zdravstvene iskaznice, kojom se naplata troškova izvršene zdravstvene usluge u stranoj zemlji prebacuje na matično zdravstveno osiguranje. Objasnio je prednosti i nedostatke Hitne medicinske pomoći (HMP) i Objedinjenog hitnog bolničkog prijama (OHBP) te situacije kada treba zvati 194 (112). Na kraju je istaknuo prednosti privatnih pružatelja zdravstvenih usluga poput kućnih posjeta liječnika, pregleda u poliklinici, brzine usluge, posvećenosti pacijentu, mogućnosti refundacije plaćenog pregleda te kada koristiti privatne poliklinike.

Sve važne segmente inspekcijskog nadzora svojim je predavanjem obuhvatio Edi Kevo, turistički inspektor iz Turističke inspekcije Ministarstva turizma. Dotaknuo se i rekategorizacije te novog Zakona o Državnom inspektoratu koji od 1. travnja ove godine ponovno objedinjuje pod istim krovom sve inspekcijske službe u državi.

Voditeljica Područnog ureda HBOR-a za Dalmaciju Mira Krneta predstavila je novu HBOR-ovu kreditnu liniju namijenjenu iznajmljivačima. Krajnji korisnici su fizičke osobe – građani iznajmljivači koji u trenutku odobrenja kredita imaju rješenje za pružanje usluga u domaćinstvu. Namjena ovih kredita je obnova, adaptacija i opremanje postojećih objekata, poboljšanje postojeće ponude objekta u okviru iste kategorizacije te obnova, izgradnja i opremanje dodatnih sadržaja (unutarnjih i vanjskih bazena, izgradnja i opremanje potrebne infrastrukture, prateći objekti za cikloturizam, sport i rekreaciju) i drugi dodatni sadržaji koji su dopuna ponude usluga smještajnog kapaciteta u domaćinstvu. Krediti se ugovaraju u kunama, od 20.000 kn do 375.000 kn, uz kamatnu stopu 3,70% godišnje ili u kunama uz valutnu klauzulu vezanu uz EUR-o, od 2.600 EUR do 50.000 EUR, uz ugovorenu kamatnu stopu 3,00% godišnje. Rok otplate kredita je od 13 mjeseci do 10 godina, a rok korištenja kredita je do 12 mjeseci od dana sklapanja ugovora između poslovne banke i krajnjeg korisnika.

O suradnji putničkih agencija i iznajmljivača kroz Zadar Outdoor Festival više je rekla Ivana Lončar Mašina, član organizacijskog tima Zadar Outdoor Festivala. Cilj ovog festivala je kroz 9 disciplina koje se odvijaju na

turistički najatraktivniji dijelovima Zadra i šire okolice privući domaće i strane natjecatelje u predsezoni, kao i njihovu pratinju, odnosno cijele obitelji te brendirati Zadarsku županiju kao igraonicu aktivnog odmora.

Anamarija Cicarelli iz Savjetovalište za obiteljski smještaj Interligo d.o.o. održala je prezentaciju o najčešćim nedoumicama u uređenju, fotografiranju i oglašavanju objekata, te o izmjenama obveza iznajmljivača u 2019. godini. Među izmjenama je istaknula paušalnu boravišnu pristojbu vezanu za osnovni krevet i razred turističkog mjeseta, godišnji paušalni porez, jasno isticanje poreznog broja, odnosno PDV identifikacijskog broja prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga s poreznim obveznicima iz Europske unije, ulazak u sustav PDV-a čim se tijekom godine ispune uvjeti za ulazak, mogućnost nuđenja samo doručka u objektu, te obvezu rekategorizacije svih objekata koji imaju rješenja do 1. rujna 2007. godine.

Drugi dio Foruma započeo je prezentacijom Vines Mašine iz Terra travel d.o.o. o Zadar Cooking Class, koji nudi interpretaciju lokalnog načina života i tradicija, stvaranje posebnog doživljaja destinacije, razumijevanje lokalne kulture i potrage za novim iskustvima. O trendovima u svijetu putovanja i novim uslugama Booking.com-a više je rekla Martina Lalić iz Booking.com. Komunikaciju s gostima putem mobilne aplikacije Touristboard predstavio je Zrinko Zrilić, direktor tvrtke Adria web j.d.o.o. Kao primjer dobre prakse predstavljena je kuća za odmor "Špirini dvori", koja je osvojila 2. nagradu u kategoriji "kuća za odmor" na natječaju za najbolji smještaj kojeg je raspisala Zadarska županija u 2018. godini. Njezin vlasnik Damir Knežević podijelio je s prisutnima svoja iskustva kao iznajmljivač. Na kraju je Mirela Kalcina iz Udruge za promicanje hrvatsko-talijanske suradnje Pontem predstavila radionice talijanskog jezika u turizmu – Projekt FORMA, koje su posebno osmišljene kako bi se prilagodile svakom polazniku.

Edukacije za poduzetnike održane u ŽK Zadar možete pronaći na našim mrežnim stranicama <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-zadar/dogadjanja>

- Radionica u području sustava javne nabave: Planiranje u sustavu javne nabave i Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma; Dokumentacija o nabavi; pregled i ocjena ponuda i pravna zaštita u sustavu javne nabave održana 5. travnja 2019.
- Edukacija o primjeni Pravilnika o Registru stvarnih vlasnika održana 8. srpnja 2019.
- Seminaru o aktualnim izmjenama poreznih propisa, prekograničnom pružanju usluga te podsjetnik na završni račun održana 26. rujna 2019.
- HBOR-ov Infodan namijenjen gospodarstvenicima Zadarske županije održan 16. listopada 2019.
- Radionica Komunikacija i načela pregovaranja u funkciji podizanja kvalitete poduzeća održana 23. listopada 2019.
- Predstavljanje programa Erasmus za poduzetnike početnike 8. studenoga 2019.

Zadarske plave tvrtke dogovarale poslovnu suradnju Plavom bootcampu i međunarodnom brokerskom događaju

Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar, partner u projektu 4helix+, ugostila je u Zadru od 9. do 11. travnja 2019. sudionike Plavog bootcampa i međunarodnoga brokerskog događaja. Na događajima koji su se održali u Kneževoj palači okupilo se 30 pružatelja znanja i 20 tvrtki plavoga gospodarstva iz Hrvatske, Albanije, Francuske, Grčke, Italije, Španjolske i Portugala.

Prvog dana u vrlo dinamičnoj pitching sesiji pružatelji znanja prisutnim su malim i srednjim poduzećima predstavili stručnost i usluge koje mogu ponuditi kako bi im pomogli u inovacijama. Nudile su se usluge poput: poslovnog savjetovanja, razvoja dizajna proizvoda, brendiranja i marketinga, savjetovanja o komunikacijama, inovacijskog

savjetovanja, pristupa financijama, savjetovanja o održivosti okoliša i morskih resursa, usluge razvoja proizvoda u laboratoriju za digitalnu fabrikaciju itd.

Nakon toga lokalni MSP-ovi predstavili su svoje specifične potrebe, ambicije za inovacije te aktivnosti u plavom sektoru, poput ronjenja i drugih podvodnih aktivnosti, turističkih tura, ribarenja, turističkog ribarenja, aktivnosti putničkih agencija, destinacijskog menadžmenta, podvodnih radova itd.

Plave tvrtke predstavile su i svoje inovativne projekte nadajući se da im prisutni pružatelji znanja mogu pomoći u razvoju ideje i projektne prijave. Na temelju prezentacija i preferencija sudionika, HGK – ŽK Zadar organizirala je drugog dana događaja niz B2B sastanaka, što je omogućilo svim pružateljima znanja i plavim tvrtkama da se sastanu pojedinačno i istraže mogućnosti razvoja zajedničkoga inovacijskog projekta s kojim će se kandidirati za financiranje putem inovacijskih vaučera 4helix+. Nakon B2B sastanaka organiziran je i posjet Solani Nin kao uspješnom primjeru uključivanja takve tvrtke u turističku ponudu kraja s obilaskom Kuće soli i vođenim obilascima solane.

Trećeg dana (11. travnja) na međunarodnom brokerskom događaju prisutnim tvrtkama pridružile su se inozemne tvrtke plavoga gospodarstva i dodatni pružatelji znanja.

U sklopu poziva za inovacijski vaučer mikro, mali i srednji poduzetnici (MMSP) iz Zadarske županije, koji djeluju u području plavoga gospodarstva (ribarstvo, akvakultura, obalni i pomorski turizam, brodogradnja, plava biotehnologija itd.) imaju priliku osvojiti jedna od šest inovacijskih vaučera u iznosu do 10.000 eura po vaučeru, kako bi istražili poslovne prilike ili rješili inovacije malih razmjera u svome poslovanju, i to uz stručnu podršku kulturno-kreativnih industrija (pružatelji znanja).

Tvrte predstavile turističku ponudu Zadarske županije u Stockholm

Županijska komora Zadar u sklopu aktivnosti Strukovne skupine turističkih agencija HGK – ŽK Zadar organizirala je 11. travnja 2019. u Stockholmu poslovne susrete zadarskih turističkih tvrtki sa švedskim partnerima. Suorganizatori događaja bili su Turistička zajednica Zadarske županije, Turistička zajednica Grada Zadra i Predstavništvo HTZ-a za tržište Skandinavije.

Na poslovnim razgovorima sudjelovalo je 10 tvrtki: SHUTTLE TOURS d.o.o., MARICOM d.o.o., TERRA TRAVEL d.o.o., FERAL TOURS d.o.o., DALMATIA ADVENTURES, My Yacht Zone (Zona Plus d.o.o.), SUNNYSIDE APARTMENTS PETRČANE (Davus d.o.o.), Ilirija Travel (ILIRIJA d.d.), Hotel Pinija (Intermod d.o.o.), i Vile Dalmacija. Od švedskih sudionika okupilo se oko 20-ak turoperatora i 15-ak predstavnika medija.

Poslovni susreti zadarskih turističkih tvrtki sa švedskim partnerima rezultat su suradnje članica Strukovne skupine turističkih agencija HGK – ŽK Zadar koje su nakon uspješne realizacije poslovnih susreta u Milanu u svibnju 2017. i Bruxellesu u listopadu prošle godine ovoga puta pokrenule inicijativu za predstavljanje skandinavskom tržištu.

Poslovni razgovori između zadarskih i švedskih partnera trajali su preko tri sata, a koordinirali su ih stručni suradnici HGK – ŽK Zadar Petar Pedišić i Marko Jović zajedno sa kolegama iz Predstavništva HTZ-a za tržište Skandinavije.

Prezentaciju turističke destinacije zadarske regije održala je Mihaela Kadija, direktorica TZ Zadarske županije predstavivši svu raznolikost i ljepotu Zadarske županije te novosti i brojne aktivnosti kojima Zadar i cijela županija obiluju.

Iva Bencun, vlasnica turističke agencije Feral Tours iz Zadra i predsjednica Zajednice pustolovnog turizma pri Hrvatskoj gospodarskoj komori predstavila je prisutnima Zadar Outdoor Festival. Istaknula je kako na, geografski gledano, malom području postoji veliko bogatstvo ponude, od Velebita, Zrmanje, otoka, zaledja, te je festival odličan način za predstavljanje svega onoga što zadarska regija nudi u smislu aktivnog odmora.

Strukovna skupina turističkih agencija HGK – ŽK Zadar, na čelu s predsjednikom Tomislavom Fainom (Terra travel d.o.o.), od 2014. godine svoj je rad usmjерila na jačanje suradnje turističkih agencija s javnim sektorom, što je rezultiralo konkretnim mjerama poput uvođenja standardiziranih štandova za prodaju brodskih izleta, dok je uspješna suradnja s TZ Zadarske županije i TZ Grada Zadra vidljiva u raznim zajedničkim aktivnostima od kojih je najznačajnija upravo ovakav novi model zajedničke organizacije poslovnih razgovora i predstavljanja turističke destinacije na tržištima koja su povezana direktnim zračnim linijama sa Zračnom lukom Zadar.

ŽK Zadar organizirala Blue hackaton – More za naše potomke

Radionica Blue hackathon – More i obala za naše potomke, u organizaciji ŽK Zadar održana je 25. i 26. travnja 2019. u COIN – coworking prostoru u Zadru. Hackathon, specijalizirana radionica za razvoj inovativnih ideja, dio je projektnih aktivnosti koje ŽK Zadar

provodi u sklopu projekta BLUE_BOOST. Cilj je hackathona kroz igru i nadmetanje natjecateljskih timova u kratkom vremenu iznjedriti kvalitetne inovacijske ideje, ovaj put iz područja plave ekonomije, odnosno marikulture, ribarstva i obalnog turizma.

Kratka uvodna predavanja o projektu, njegovoj provedbi i ciljevima održali su Ivan Jadleško, komunikacijski menadžer BLUE_BOOST i Vesna Vertovšek, vanjska suradnica na projektu. Potom su Emir Džanić i Snježana Šlabek iz Cambridge Innovative System Solutions Limiteda vodili hackaton. Sudionici, šest suprotstavljenih timova, sastavljenih od predstavnika maloga gospodarstva, sveučilišnih profesora, predstavnika FLAG-ova i potpornih organizacija, nakon teorijskih objašnjenja o tome kako ovakve radionice funkcioniраju, predstavljanja sličnih primjera u svijetu i smjernica za razvoj inovacija, prionuli su poslu i drugi dan predstavili rješenja svojih inovativnih ideja. Evaluacijsko povjerenstvo najboljim je ocijenilo inovativnu ideju sinergije ribarske i turističke djelatnosti na preuređenome ribarskom brodu, koji bi na ribarenje vodio i grupu turista. Pobjednički tim okupljen oko Božidara Blaslova iz tvrtke Blaslov commerce d.o.o. iz Kali ujedno je osvojio i nagradu, putovanje u Solun na još jedno događanje koje se održava u sklopu projekta BLUE_BOOST.

Tvrte članice Strukovne skupine poslovanja nekretninama Zadarske županije u humanitarnoj akciji darivanja Osnovnoj školi Petra Preradovića u Zadru

Petnaest tvrtki – članica Strukovne skupine poslovanja nekretninama Zadarske županije, koja djeluje u ŽK Zadar, sudjelovalo je u humanitarnoj akciji kupnje uređaja Play attention za djecu s poremećajem pozornosti i koncentracije (ADHD), uplativši pojedinačne novčane priloge na račun Osnovne škole Petra Preradovića u Zadru, primatelja donacije. Ukupna je vrijednost darovanja 29 tisuća kuna.

Akciju je potaknula Linda Jokić iz tvrtke Nina dom d. o. o. iz Zadra na sjednici Strukovne skupine u ŽK Zadar 14. rujna 2019. prošle godine, kada su na sjednici nazočne tvrtke prihvatile inicijativu te je donesena odluka o provedbi akcije. Završila je početkom svibnja ove godine kupnjom uređaja. Na svečanosti u povodu Dana škole 24. svibnja ravnateljica Stanka Pera-Martinac zahvalila se tvrtkama za posredovanje u prometu nekretnina koje su se u akciju uključile i ŽK Zadar koja je njome koordinirala proteklih mjeseci. "Radujemo se ovoj hvalevrijednoj donaciji i višestrukoj koristi koju će imati učenici naše škole u svom radu i razvoju" – istaknula je ravnateljica u obraćanju darivateljima.

Kick off sastanak partnera na projektu Chain Reactions

U mađarskom Szombathelyju 21. svibnja 2019. održan je početni sastanak (kick off meeting) partnera na projektu Chain Reactions iz programa Interreg Central Europe.

Predstavnici Županijske komore Zadar predstavili su ulogu i djelovanje Hrvatske gospodarske komore u Hrvatskoj, osobito u pomaganju članicama prilikom razvoja i komercijalizacije inovativnih rješenja. Osnovni cilj ovog projekta upravo je razvoj novih inovativnih tehnoloških rješenja na području IT tehnologija, zaštite okoliša i zbrinjavanja otpada, biotehnologije te visoke tehnologije u medicini suradnjom projektnih partnera. Uz Županijsku komoru Zadar iz Hrvatske, partneri iz Poljske, Češke, Slovačke, Mađarske, Slovenije, Njemačke i Italije tehnološki su parkovi, agencije i tvrtke s dugom praksom razvoja visokih tehnologija.

Projekt će trajati tri godine, a vrijednost mu je 2,1 milijuna eura, od čega se na HGK odnose 122 tisuće eura.

ŽK Zadar sudjelovala na European Maritime Day 2019 u Lisabonu

U Kongresnom centru u Lisabonu (Portugal) 16. i 17. svibnja 2019. održan je European Maritime Day 2019 na kojem je sudjelovala i ŽK Zadar. U središtu su pozornosti ovog događaja koji se organizira jednom godišnje plava ekonomija, istraživanje, inovacije i ulaganja u transformaciju tradicionalnih pomorskih sektora i poticanje novih tehnologija i novih lanaca vrijednosti. EMD okuplja na jednomu mjestu pomorske stručnjake, poduzetnike i tvrtke iz plave ekonomije, predstavnike vlada, javnih institucija, nevladinih organizacija i akademskih zajednica. ŽK Zadar sudjelovala je na EMD-u kao partner na dva EU projekta koja se tiču plave ekonomije – BLUE_BOOST i MISTRAL.

Projekt BLUE_BOOST koji sufinancira Europski fond za regionalni razvoj programom Interreg ADRIION nastoji potaknuti inovativni potencijal malog i srednjeg poduzetništva u Plavom gospodarstvu jadransko-jonskih projektnih područja kroz inovativnu i kreativnu suradnju s tzv. "novim inovacijskim agentima". Projekt nudi inovativne usluge podučavanja za tvrtke iz Plavog sektora o tome kako inovirati i postići Plavi rast. ŽK Zadar ima ulogu vodećeg partnera u ovom projektu.

EU projekt MISTRAL sufinanciran je Europskim fondom za regionalni razvoj u sklopu programa Interreg Mediterranean, a na njemu ŽK Zadar sudjeluje kao partner. Opći je cilj Mistrala stvoriti simbiotsku i transnacionalnu zajednicu mediteranskih klastera aktivnih u domenama Plavog rasta (plava energija,

akvakultura, pomorski, obalni i kruzerski turizam, plava biotehnologija, morski mineralni resursi). Tijekom svojih raznih faza, Mistral namjerava izraditi, testirati, razviti i provesti dugoročnu mrežu izvrsnih klastera Plavog rasta u mediteranskom području, osigurati njenu dugoročnu održivost te djelovati kao katalizator i multiplikator inovacijskih akcija.

U jednoj od dvorana Kongresnog centra organizirano je predstavljanje projekta MISTRAL i još tri projekta koji se provode na području Baltika. Fedra Francocci iz Državnoga istraživačkog vijeća iz Italije (National Research Council – Earth System Science and Environmental Technologies – NRC), jednog od naših partnera na MISTRALU, prisutne je pobliže upoznala s projektom te aktivnostima koje su dosad provedene. MISTRAL je na EMD-u imao i svoj štand gdje su svi zainteresirani mogli dobiti više informacija o projektu.

Na EMD-u su bili prisutni projektni službenici Tehničkog tajništva Interreg-a koji su na svom štandu organizirali više sastanaka s članovima projektnih timova iz svih područja koja obuhvaća Interreg. Cilj sastanka bio je dobiti povratne informacije od članova projektnih timova o općem dojmu i ulozi Interreg-a. Svoja zapažanja o programu Interreg ŽK Zadar iskazala je na temelju iskustava u radu na projektima u dva Interregova područja – Adriion i Mediterranean.

ŽK Zadar na događanjima u Solunu u sklopu projekta BLUE_BOOST

U grčkom Solunu, od 5. do 7. lipnja 2019., delegacija ŽK Zadar sudjelovala je na tri povezane aktivnosti projekta BLUE_BOOST iz programa Adriion, a u kojem HGK –

Županijska komora Zadar ima ulogu vodećeg partnera. U delegaciji koju je vodio Dinko Basioli, projektni menadžer iz ŽK Zadar, bilo je dvoje predstavnika pridruženih partnera (Vedran Slapničar iz Hrvatskoga klastera konkurentnosti pomorske industrije i Renata Milutinović iz Ministarstva ekonomije Crne Gore), Vesna Vertovšek, članica Lokalnoga inovacijskog odbora angažiranog na projektu te pobjednički tim na nedavno održanom hackatonu: Barbara Aranza Srtić, direktorka Printshopa d.o.o. Zadar, Valentina Andrić, načelnica Odjela za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede i Božidar Blaslov, svlasnik ribarskog obrta Milivoj Blaslov iz mjesta Kali.

Brokerski događaj (Brokerage Event) na kojem su se susreli i dobili priliku za predstavljanje i pojedinačne razgovore potencijalni davatelji znanja (Knowledge Providers) i potencijalni korisnici vaučera (mali i srednji poduzetnici iz sektora plavoga gospodarstva) iz svih sedam uključenih regija jadransko-jonskog bazena, bila je najvažnija aktivnost zbog činjenice da je natječaj za dodjelu vaučera otvoren do 30. lipnja, do kada se davatelji i primatelji znanja moraju prijaviti za financiranje inovativnih ideja. Inovativne ideje prijavljuju poduzetnici, a 35-ero njih, po petero u svakoj regiji, dobit će vaučer u vrijednosti do 10.000 eura za plaćanje intelektualnih usluga odabranim davateljima znanja.

Svi sudionici su putem tzv. Cross-Field Visita posjetili obližnje primjere dobre prakse u plavom gospodarstvu: distributera ribe i morskih plodova, tvornicu mreža te ribarsku luku s veletržnicom ribe, uređenom i organiziranom u skladu s grčkim propisima. Zaključno, partneri na projektu održali su četvrti sastanak Upravnog odbora Projekta (Steering Committee Meeting) na kojem su analizirali dosadašnji rad i odredili smjernice za sljedeće projektne aktivnosti.

Posjet bugarske veleposlanica Županijskoj komori Zadar

U nastupnom posjetu Županijskoj komori Zadar 18. lipnja 2019. bila je veleposlanica Republike Bugarske u Zagrebu Genka Georgieva s prvom tajnicom Ureda za gospodarstvo Mirellom Tassevom.

Veleposlanicu su primili predsjednik ŽK Zadar Dario Jurin i direktor ŽK Zadar Denis Ikić. Poslovne veze Zadarske županije i Bugarske u vidu trgovinske razmjene vrlo su skromne do sada, kao i turistički promet.

Glavni je nedostatak nepostojanje izravnih zračnih linija između dviju zemalja. Međutim, postoje naznake da bi se to moglo promijeniti u skoroj budućnosti. Zračna linija prometovala bi od travnja do listopada, što bi svakako ohrabriло potencijalnu suradnju na svim razinama između Zadarske županije i bugarskih regija.

Moguća suradnja mogla bi se ostvariti u menadžmentu u turizmu osmišljavanjem zajedničkoga bugarsko-hrvatskog turističkog proizvoda za turiste iz dalekoistočnih zemalja i izravnim poslovnim razgovorima (B2B) te putem gospodarskih izaslanstava.

Dodijeljeni inovacijski vaučeri tvrtkama Plavoga gospodarstva Zadarske županije

Pet tvrtki iz Zadarske županije, koje djeluju u sektoru Plavoga gospodarstva – Kali tuna d.o.o., Obrt Škrapa, More Mandić d.o.o., Obrt Luca te Maloižanin d.o.o., na natječaju europskog projekta BLUE_BOOST koji je objavila Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar, osvojile su inovacijske vaučere za provedbu svojih projekata inovacija u poslovanju vrijednih po deset tisuća eura.

U HGK – Županijskoj komori Zadar, tj. u prostoru koji pripada vodećem partneru spomenutog projekta, 19. kolovoza 2019. njihovi predstavnici potpisali su tripartitne ugovore s pravnim zastupnicima Komore te tvrtki i ustanove, kako se u projektu zovu, Pružatelja znanja: Digitali, obrt za računalno programiranje, Sveučilište u Zadru, Salt with philosophers d.o.o., VIBAK, obrt za proizvodnju i usluge te Media oglasi d.o.o.

Od dana potpisivana ugovora počinje teći šestomjesečno razdoblje provedbe pojedinačnih projekata suradnjom tvrtki dobitnika vaučera i Pružatelja znanja, koje su tvrtke odabrale iz BLUE_BOOST-ove međunarodne baze, pokrenute u sklopu projekta kao web-platforma. Nakon isteka tog razdoblja i obavljenih kontrola provedbe projekata, Pružateljima znanja isplatit će se po deset tisuća eura za obavljenu uslugu tvrtki dobitniku vaučera.

Projekt BLUE_BOOST započeo je 1. siječnja 2018. godine, a završava 30. travnja 2020. godine. Ukupni je proračun projekta 1.489.422,00 eura. Projekt se sufinancira iz fondova ERDF i IPA II programa INTERREG V-B ADRION.

Dogovor o poslovnoj suradnji Kali tune i Konzuma

U upravnoj zgradi tvrtke Kali tuna, uz posredovanje predstavnika HGK, potpredsjednika HGK Josipa Zahera i predsjednika HGK – Županijske komore Zadar Daria Jurina, 23. kolovoza 2019. održan je sastanak o poslovnoj suradnji vodećeg trgovačkog lanca u Hrvatskoj i tvrtke Kali tuna. Na sastanku su bili predsjednik uprave i vlasnik tvrtke Kali tuna Jiro Kambe te Slavko Ledić, direktor Konzum plusa i Mladen Ercegović, direktor Sektora nabave mesa, ribe, gastra i smrznutog u Konzum plusu.

Tvrtka Kali tuna začetnica je u kaveznom uzgoju atlantske plavoperajne tune na Mediteranu, a danas pripada najuspješnijim tvrtkama koje se bave ovom djelatnošću. Poznato je da svojim radom, produktivnošću i profitabilnošću uvelike pridonosi hrvatskom izvozu.

Od 2015. godine tvrtka je u vlasništvu japanske kompanije J-trading, Inc. te je svoje poslovanje proširila na svjetsko tržište. Budući da se radi o proizvodima koji zadovoljavaju najstrože kriterije i standarde kakvoće, menadžment tvrtke donio je odluku da svoje visokokvalitetne proizvode putem najvećih trgovачkih lanaca u Republici Hrvatskoj ponudi i hrvatskim potrošačima.

HGK – ŽK Zadar ugostila stručnjake plave ekonomije iz Italije, Grčke i Albanije na studijskom posjetu u Zadru

HGK – ŽK Zadar ugostila je 11. i 12. rujna 2019. projektne partnere EU projekta BLUE_BOOST i stručnjake plave ekonomije iz Italije, Grčke i Albanije. Cilj dvodnevнog programa bio je upoznati sudionike s odabranim sektorima plave ekonomije Zadarske županije (akvakultura, ribarstvo i turizam).

Prvog dana delegacija je posjetila uzgajalište Kali Tune (Kali Tuna d.o.o.) gdje je Klaudio Vidov (djelatnik Kali Tuna d.o.o.) sudionicima predstavio poslovanje tvrtke, objasnio propise povezane s izlovom tune te podijelio stечena iskustva. Istog dana sudionici su posjetili PP Telašćica gdje su upoznati s poviješću i radom parka. Također, tijekom posjeta ustanova INOVACIJA predstavila je svoje poslovanje i EU projekte u kojima sudjeluje.

Drugog dana delegacija je posjetila Solanu Nin i muzej soli kao primjer dobre prakse

korištenja tradicionalnog prikupljanja soli u turističke svrhe. Nakon Solane, Nin Cromaris d.d. ugostio je delegaciju u pogonu za sortiranje i preradu ribe u Zadru. U pogonu su sudionici imali priliku vidjeti novo skin pakiranje (Bjela riba – brancin, orada i hama) koje će se uskoro pojaviti na tržištu.

Za kraj studijskog putovanja u Zadru ostavljena je virtualna tura Zadarske povijesti turističke agencije Magic Croatia. Istoimena tvrtka je nagrađena inovacijskim vaučerom od 10.000 eura u sklopu drugog EU projekta (4helix+) kojeg HGK – ŽK Zadar provodi.

Na natječaju za inovacijske vaučere europskog projekta BLUE_BOOST Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar, dodijelila je pet inovacijskih vaučera od 10.000 eura u sektoru Plavoga gospodarstva – i to tvrtkama: Kali tuna d.o.o., Obrt Škrapa, More Mandić d.o.o., Obrt Luca te Maloižanin d.o.o.

Studijskom posjetu u Zadru prethodio je studijski posjet u Trstu 9. i 10. rujna 2019., gdje je partnera na BLUE_BOOST projektu i stručnjake plavog rasta ugostio jedan od partnera na projektu, Centralna europska inicijativa (CEI). Tijekom studijskog posjeta sudionici su posjetili Muzej brodogradnje (MUCA – Museo della Cantieristica) pokraj brodogradilišta Fincantieri, zonu brodogradnje u Monfalconeu, uzgajalište dagnji "Al Pescaturismo", Nacionalni institut oceanografije i primjenjene geofizike, zaštićeno područje Miramare te živopisni muzej istoimenoga zaštićenog područja.

Konstituirajuća sjednica Gospodarskoga vijeća HGK – Županijske komore Zadar

U HGK – Županijskoj komori Zadar 1. listopada 2019. Gospodarsko je vjeće ŽK Zadar održalo svoju Konstituirajuću sjednicu za razdoblje 2019. – 2023. godine, kojoj su prisustvovali predstavnici dvadeset i jedne

od ukupno dvadeset i šest tvrtki članica Gospodarskog vijeća u novom sazivu. Članovi su za predsjednika HGK – Županijske komore Zadar i Gospodarskog vijeća u idućem četverogodišnjem razdoblju jednoglasno izabrali Darija Jurinu koji je i u prethodnom mandatu obnašao tu dužnost. Na prijedlog novoimenovanog predsjednika Jurine, za potpredsjednika HGK – Županijske komore Zadar izabran je Stipe Bevanda, predsjednik Uprave tvrtke Maraska d.d. Zadar.

Održana 14. sjednica Strukovne skupine turističkih agencija HGK – ŽK Zadar

Na 14. sjednici Strukovne skupine turističkih agencija HGK – ŽK Zadar održanoj 30. rujna 2019. u ŽK Zadar, okupilo se devet predstavnika turističkih agencija Zadarske županije.

Na sjednici su sudjelovali voditeljica Državnog inspektorata Područnog ureda Split – Ispostava Zadar Iva Dunatov i direktor Turističke zajednice Ravni kotari Vanja Čvrljak.

Iva Dunatov prisutne je upoznala s djelokrugom rada Državnog inspektorata, posebice u obavljanju inspekcijskih poslova u području pružanja usluga u turizmu. Zakon o državnom inspektoratu NN 115/18 stupio je na snagu 1. travnja ove godine, a inspekcijske poslove Državnog inspektorata u području ugostiteljske djelatnosti, pružanja ugostiteljskih usluga, pružanju usluga u turizmu i boravišne odnosno turističke pristojbe obavlja turistička inspekcija.

Novost je da turističke agencije, prilikom otvaranja, nemaju više obvezu zadovoljavanja minimalnih tehničkih uvjeta, a ni obvezu zapošljavanja voditelja poslova u svakoj poslovniči u kojoj djeluju. Obveza je zaposliti jednog voditelja. Također su dužne na svojim internetskim stranicama istaknuti na hrvatskom jeziku naziv tvrtke i sjedište, ime i prezime

voditelja poslova, brojeve telefona i faxa, e-adresu agencije, OIB ili PDV broj, nadležno tijelo za nadzor, obavijest o podnošenju prigovora te opće uvjete poslovanja. Jedna od bitnih novosti u vezi s inspekcijskim nadzorom jest blaže postupanje turističkog inspektora primjenom načela oportuniteta, odnosno upozorenja bez sankcioniranja, ali uz iznimke. Takve će se mjere primjenjivati samo u slučaju lakših prekršaja i u slučaju neponavljanja, a neće se primjenjivati u svim slučajevima kada je propisana upravna mjera zabrane, u svim slučajevima ponavljanja istog prekršaja u istom objektu te u slučajevima utvrđenja taksativno navedenih prekršaja.

Novim Zakonom smanjeni su iznosi novčanih kazni za počinjenje prekršaja, a bilo je riječi i o zaštiti prava putnika koji nastanu iz prodaje ili rezervacije usluga u Republici Hrvatskoj. Ako je putnik nezadovoljan pružanjem usluga glede ugovora o putovanju, može podnijeti pisani prigovor u poslovnim prostorijama turističke agencije. Obavijest o načinu podnošenja pisanih prigovora, turistička agencija dužna je vidljivo istaknuti u pisanim oblicima i na svojim mrežnim stranicama. Turistička agencija dužna je u pisanim oblicima odgovoriti na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora. Ako putnici nisu uspjeli riješiti spor putem pisanih prigovora, mogu se obratiti nadležnim tijelima za rješavanje alternativnih potrošačkih sporova, među kojima je Sud časti pri HGK i Centar za mirenje pri HGK.

Direktor Turističke zajednice Ravni kotari Vanja Čvrljak održao je prezentaciju o važnosti zadarskog zaleda u turističkoj ponudi. TZ Ravni kotari osnovana je na proljeće tekuće godine i objedinjava šest ravnokotarskih općina i jedan grad, odnosno obuhvaća općine Lišane Ostrovičke, Polaču, Stankovce, Zemunik Donji, Škabrnju, Galovac i grad Benkovac. Čvrljak smatra da bi prisutni predstavnici turističkih agencija svoju ponudu mogli obogatiti dodatnim turističkim proizvodom, odnosno proširenjem poslovanja na ovaj dio županije.

U prezentaciji je istaknuo prednosti ovoga kraja, njegove prepoznatljivosti i raznolikosti od obalnog dijela, jednako u kulturi, koliko u tradiciji i gastronomiji. "Ovo područje", nastavio je, "očituje se blagom klimom, izvrsnim geopolitičkim položajem, tj.

bliznom najfrekventnijih turističkih lokaliteta, bogatstvom kulturne baštine, poljoprivrednom i ekološkom proizvodnjom, te lokalnim stanovništvom." Predstavio je prisutnima i brojne manifestacije kojima se želi probuditi svijest o važnosti turizma u zaledu. Direktor je svoje izlaganje zaključio s nadom u uspostavu plodonosne suradnje TZ-a Ravni kotari i turističkih agencija.

Prisutni predstavnici turističkih agencija izjasnili su se o dosadašnjim rezultatima turističke godine. Usprkos najavama za lošiju sezonu, ocijenili na su je razini lanske. Nadalje, prisutni smatraju kako bi se trebala osnažiti suradnja s Turističkom zajednicom grada Zadra te predlažu slanje dopisa u kojem bi se tražilo od TZ grada tjedno izvještavanje o novostima. Osvrnuli su se i na radionicu koja se održala u Stockholmu 11. travnja ove godine.

Predstavnici članica koji su na njoj sudjelovali smatraju da je radionica protekla izrazito dobro, od same organizacije do ozbiljnosti partnera iz Švedske. Na kraju se razgovaralo o idućoj stranoj destinaciji za predstavljanje zadarskih turističkih tvrtki.

ŽK Zadar u Bruxellesu predstavio projekte BLUE_BOOST i 4helix+

Predstavnik ŽK Zadar Ivan Jadreško, komunikacijski voditelj projekta BLUE_BOOST i voditelj projekta 4helix+, sudjelovao je na Europskom tjednu regija i gradova u Bruxellesu koji se od 7. do 10. listopada 2019. održao u Brussels Convention Centre-u.

Na sesiji naziva Boosting innovation for Mediterranean Blue Growth 9. listopada predstavio je spomenuta dva projekta u kojima ŽK Zadar sudjeluje: BLUE_BOOST, sufinanciran iz europskog programa Interreg Adriion te 4helix+ iz programa Interreg Mediteran. Oba

se projekta temelje na shemi inovacijskih vaučera od po deset tisuća eura koji su projektnim natječajem dodijeljeni malim i srednjim tvrtkama Plavoga gospodarstva Zadarske županije.

U BLUE_BOOST-u tih je dobitnika petero, a u projektu 4helix+ šest je tvrtki zaslužilo po vaučer. Oni će u šestomjesečnom razdoblju, do veljače 2020. godine u BLUE_BOOST-u, a u 4helix+ do prosinca ove godine, u suradnji s tvrtkama, kako se u projektima zovu, Pružateljima znanja provesti prijavljeni projekt inovacije u svojim tvrtkama. Provedbu će pratiti predstavnici ŽK Zadar i vanjski stručnjaci, a nakon što se ustanovi da su oni i provedeni u skladu s prijavom na natječaj, ŽK Zadar isplatit će Pružateljima znanja iznose od po deset tisuća eura, koje sufinanciraju europski programi.

Oba projekta završavaju iduće godine: u travnju BLUE_BOOST te u srpnju 4helix+.

Otvorena izložba Naši mali gušti 2019. u organizaciji ŽK Zadar

Na Trgu Petra Zoranića u Zadru 17. listopada otvorena je izložba Naši mali gušti 2019. Pozdravni govor održao je direktor ŽK Zadar Denis Ikić, naglasivši da turistička sezona još traje te se ŽK Zadar odlučila za ovu lokaciju i ovaj termin zbog doprinosa promociji i edukativnom, ali i prodajnom karakteru ove izložbe. Izložba se održava nedaleko Poljane Šime Budinića što je povjesni sajamski prostor grada Zadra.

Zamjenik župana Šime Mršić u ime Zadarske je županije kao suorganizatora otvorio izložbu te je pohvalio organizatora Županijsku komoru Zadar što je uspjela održati kontinuitet ovoga hvalevrijednog događanja.

I ovogodišnje otvorenje izložbe uveličao je zbor Poljoprivredne, prehrambene i veterinarske škole Stanko Ožanić sa svojim pjesmama popraćenim prigodnim plesnim točkama. Učenici Hotelijersko-turističke i ugostiteljske škole za ovu su prigodu pripremili doručak koji su ponudili posjetiteljima.

Okupilo se 40-ak izlagača iz Zadarske i drugih županija, koji su ponudili svoje proizvode posjetiteljima sajma. Na ovogodišnjoj izložbi mogu se kušati i kupiti razni prehrambeni proizvodi (med, sir, vino, maslinovo ulje, kolači, slani i marinirani inćuni...) te razni suveniri i rukotvorine.

ŽK Zadar sudjelovala na Rome Maker Faireu 2019

Predstavnik ŽK Zadar i predstavnica tvrtke Magic Croatia d.o.o. sudjelovali su 18. i 19. listopada 2019. na Rome Maker Faireu 2019 za izložbenim štandom EU projekta BLUE_BOOST. Na sajmu, tvrtka Magic Croatia d.o.o.

predstavila je virtualnu šetnju kroz povijest Zadra koju je moguće pogledati korištenjem virtualnih naočala. Ovo je treći Europski road show u sklopu projekta BLUE_BOOST na kojem ŽK Zadar sudjeluje. Prvi road-show se održao tijekom Europskih pomorskih dana u Lisabonu (16. i 17. svibnja) a drugi road-show u Brusselu tijekom Europskog tjedna regija i gradova (7. – 10. listopada).

Ovakvi događaji se koriste kako bi se prezentirali rezultati BLUE_BOOST vaučer sheme kroz koju je dodijeljeno 35 vaučera u sedam pilot-regija ovog projekta, od čega pet u Zadarskoj županiji. Također, na predavanjima se predstavlja i strategija umrežavanja tvrtki plavog gospodarstva Adrion područja koja je izrađena tijekom projekta.

Radionica o dimnjačarskim koncesijama održana u ŽK Zadar

U ŽK Zadar 22. listopada 2019. voditelj Grupacije dimnjačara pri HGK Dejan Lončarić, održao je radionicu o dimnjačarskim koncesijama na kojoj su sudjelovali brojni predstavnici jedinica lokalne samouprave te upravitelji višestambenih zgrada.

Okupljene su uvodno pozdravili Marko Cindrić, poslovni tajnik Udruženja komunalnoga gospodarstva HGK, i Denis Ikić, direktor ŽK Zadar. Radionica je organizirana povodom stupanja na snagu Zakona o komunalnom gospodarstvu, pripreme izrade Zakona o dimnjačarstvu te izrade Pravilnika o načinu obavljanja dimnjačarskih poslova.

Obavljanje dimnjačarskih poslova pripada u komunalnu djelatnost, a ove poslove mogu obavljati obrti, zadruge i trgovačka društva u privatnom vlasništvu ili u vlasništvu jedinica lokalne samouprave. U Republici Hrvatskoj svaka je jedinica lokalne samouprave dužna donijeti odluku o obavljanju dimnjačarskih poslova kao dio obvezne komunalne

djelatnosti, stoga se okupila stručna i zainteresirana javnost – dimnjačari, jedinice lokalne samouprave, upravitelji višestambenih zgrada.

Ciljevi su bili definirati prava i obveze svih sudionika procesa te savjetovati sudionike o samom procesu.

Organiziranost dimnjačarske službe u Hrvatskoj vrlo je slaba, a najveći problemi u djelatnosti jesu nedostatak kadrova te različita stajališta u tumačenju navedene Odluka.

Također, odluke koje su na snazi operativno su neizvedive sa stajališta struke, a to je posebice vidljivo na primjeru cjenika koje su objavile pojedine jedinice lokalne samouprave, a koji su ekonomski neopravdani.

Hrvatsko–bugarski poslovni susreti u ŽK Zadar

Izaslanstvo šest bugarskih tvrtki, uz pratnju trgovinske savjetnice Bugarskog veleposlanstva u RH Mirelle Tasseve, posjetilo je ŽK Zadar 29. listopada 2019. te održalo niz poslovnih razgovora s poduzetnicima iz Zadarske županije i predstvincima Odjela za marikulturu zadarskog sveučilišta.

U uvodnom dijelu skupa, gospodarstvo Županije predstavio je direktor ŽK Zadar Denis Ikić, istaknuvši glavne stupove Plavog gospodarstva – pomorski promet, turizam i marikulturu. "Po tim trima djelatnostima poznati smo u Hrvatskoj jer činimo više od 75 posto marikulture i više od 50 posto ukupnog pomorskog prometa te oko 15 posto turizma u RH. Tu je i izvozno orijentirana prerađivačka industrija, prvenstveno automobilskih dijelova i strojeva te industrija pića. Naša je Županija, k tome, specifična i po izvozu usluga koji je jednak izvozu roba, i to u pomorskom prometu i turizmu. Odnosi između gospodarstva Zadarske županije i Bugarske imaju puno prostora za napredak", rekao je Ikić.

Voditelj bugarskog izaslanstva profesor Blagovest Belev s Pomorskog fakulteta "N. J. Vapsarov" predstavio je bugarske tvrtke koje žele surađivati s hrvatskim tvrtkama iz djelatnosti graditeljstva, posredovanja u prometu nekretnina, osiguranja, popravka i održavanja jahti, poljoprivrede, ribarstva te elektroinstalacija. Skup je završio pojedinačnim susretima bugarskih i hrvatskih poduzetnika.

Održan sastanak projektnih partnera i BIG MED Forum u sklopu projekta MISTRAL

U Kneževoj palači u Zadru 29. i 30. listopada 2019. godine održan je sastanak projektnih partnera i BIG MED Forum u sklopu EU projekta MISTRAL koji sufinancira Europski fond za regionalni razvoj u sklopu programa Interreg Mediterranean. Domaćin i organizator sastanka i Foruma bila je Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar, jedan od projektnih partnera.

Partneri su na sastanku, koji se održavao 29. listopada, raspravljali o dosad završenim aktivnostima te o aktivnostima koje slijede u nedavno započetim radnim paketima.

Prema studijama koje je morao izradi svaki pojedini partner za područje iz kojeg dolazi, napravljena je publikacija Blue Growth Book, koja je u tiskanom obliku prezentirana na sastanku, objedinjene su dobre prakse i odrađeno je regionalno mapiranje. Blue Growth Book s više od 130 stranica služit će kao temelj za ostvarivanje zadanih aktivnosti u budućim radnim paketima. Najviše se vremena posvetilo organizaciji radionica povezanih s inovacijama i pisanjem poslovnih planova (Blue Business Plan Competition) te B2B-susreta (matchmaking event) za tvrtke iz područja Plave ekonomije. Radionice i B2B organizirat će na proljeće iduće godine. Tvrte koje ostvare najbolje rezultate na Blue Business Plan Competitionu osvojiti će putovanje na internacionalni događaj koji će se održati u Francuskoj u svibnju iduće godine.

Sutradan, 30. listopada u Koncertnoj dvorani Kneževe palače održan je Blue Innovation Growth MED Forum ili BIG MED Forum, događaj koji s jedne strane služi kako bi se svim zainteresiranim predstavio projekt MISTRAL i do sada završene i trenutne projektne aktivnosti, a s druge da predstavnici lokalnih vlasti, znanstvene zajednice i ostalih relevantnih dionika koji djeluju u području Plave ekonomije informiraju projektne partnerne i ostale zainteresirane o situaciji i djelokrugu vlastitog rada u ovom sektoru. Uvodni govor održao je direktor Županijske komore Zadar, Denis Ikić istaknuvši zadovoljstvo sudjelovanjem ŽK Zadar u projektu MISTRAL. Direktor se u govoru osvrnuo na presjek zadarskog gospodarstva s posebnim naglaskom na Plavu ekonomiju, kazavši kako se gospodarstvo zadarske županije temelji na tri stupa Plave ekonomije, a to su marikultura, pomorski transport i turizam. Voditeljica projekta Tiziana de Nittis iz vodećeg partnera Regije Emilia Romagna prisutnima je predstavila projekt MISTRAL, te ciljeve koji se njime žele postići, dok su kolege iz ART-ER-a, jednog od projektnih partnera, prezentirali buduće projektne aktivnosti, organizaciju radionica povezanih s inovacijama i pisanjem poslovnih planova (Blue Business Plan Competition) te B2B-susreta (matchmaking event) za tvrtke iz područja Plave ekonomije. Pročelnik Upravnog odjela za pomorsko dobro, more i promet Zadarske županije, Krešimir Laštro održao je prezentaciju o razvoju i trenutnoj situaciji unutar Plave ekonomije Zadarske županije. Laštro je naglasio kako je na razini cijele države Zadarska županija lider u marikulturi, uzgoju bijele ribe i tune te ribolovu, kazavši kako se od ukupnog ulova ribe u Republici Hrvatskoj, gotovo polovica ulovi u Zadarskoj županiji. Potpredsjednik Hrvatskog klastera konkurentnosti pomorske industrije (MarC) i profesor sa zagrebačkog Fakulteta strojarstva i brodogradnje, Vedran Slapničar govorio je o radu klastera i suradnji u međunarodnim projektima. Pomoćnik ravnatelja Lučke uprave Zadar, Đoni Štambuk održao je prezentaciju o djelokrugu rada Lučke uprave Zadar, realiziranim i budućim projektima. Kao najvažniji realizirani projekt istaknuo je izmjешtanje trajektnog terminala smještenog u središtu povjesne jezgre Zadra i izgradnju

nove trajektne luke u Gaženici, koja je puštena u promet 2015. godine. U sklopu BIG MED Foruma, ŽK Zadar predstavila je rezultate transnacionalne vaučer-sheme EU projekta 4helix+, unutar kojeg je dodijeljeno 48 vaučera u osam pilot regija projekta 4helix+, od čega šest vaučera u Zadarskoj županiji. Rezultate su predstavile vanjske suradnice i članice lokalnog inovacijskog odbora projekta 4helix+, Vesna Vertovšek i Jadranka Pelikan. Profesor sa Odjela ekologije, agronomije i akvakulture Sveučilišta u Zadru, Ivan Župan predstavio je djelokrug rada Odjela i projekte koji se unutar njega provode. Također profesor, ali s Odjela za turizam i komunikacijske znanosti, Tomislav Klarin održao je prezentaciju o turizmu u Zadarskoj županiji. Profesori su na kraju svojih izlaganja istaknuli jako dobru suradnju Sveučilišta i ŽK Zadar, s nadom da se ista nastavi i u budućnosti.

Opći je cilj projekta stvoriti simbiotsku i transnacionalnu zajednicu mediteranskih klastera aktivnih u područjima „Plavog rasta“ (plava energija, akvakultura, pomorski, obalni i kruzerski turizam, plava biotehnologija, morski mineralni resursi). Tijekom svojih raznih faza, MISTRAL namjerava izraditi, testirati, razviti i provesti dugoročnu mrežu izvrsnih klastera „Plavog rasta“ u mediteranskom području, osigurati njenu održivost na dugi rok te djelovati kao katalizator i multiplikator inovacijskih akcija. Projekt je započeo 1. veljače 2018. godine, a završava 31. siječnja 2022. godine. Ukupni je proračun projekta 4.837.420,00 eura.

Vodeći partner je Regija Emilia Romagna – Uprava za opće poslove, znanje, rad i gospodarstvo poduzeća iz Italije, a Županijska komora Zadar na projektu sudjeluje kao partner uz još 14 partnera iz Italije, Grčke, Albanije, Španjolske, Francuske, Portugala i Cipra.

ŽK Zadar sudjelovala na Konferenciji Meetings G2.5 – gradimo poslovne mostove

Udruga za poslovno povezivanje domovinske i iseljene Hrvatske organizirala je konferenciju Meeting G2.5 – gradimo poslovne mostove. Konferencija se održavala od 4. do 6. studenoga. Gradovi domaćini bili su Zagreb i Zadar.

Ovo je peta takva konferencija kojoj je cilj umrežavanje poslovnih ljudi hrvatskog podrijetla iz svih dijelova svijeta. Ovogodišnja konferencija okupila je oko 150 sudionika, od čega 80 uspješnih poslovnih ljudi hrvatskog porijekla iz inozemstva, koji dolaze iz 18 zemalja.

Zadar je bio domaćin posljednjega dana konferencije, 6. studenoga, te se u Kneževoj palači organiziralo predstavljanje zadarskoga gospodarstva, strateških projekata, poslovnih zona, mogućnosti ulaganja i uspješnih poslovnih priča poduzetnika iz Zadarske županije. Konferenciju je otvorio gradonačelnik Zadra Branko Dukić koji se u pozdravnom govoru dotaknuo gospodarskih potencijala i investicija koje se provode. Jedna od najznačajnijih investicija Grada jest početak gradnje infrastrukture u novoj gospodarskoj zoni Crno, o čemu je prisutnima više rekao pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo, obrnštvo i razvitak otoka u Gradu Zadru Ivica Katić. Direktorica turističke agencije Magic Croatia d.o.o. iz Zadra, Veronika Mudri Šestan sudionicima je predstavila virtualnu šetnju kroz povijest Zadra, proizvod svoje tvrtke koji je dijelom sufinanciran vaučerom na projektu EU 4helix+ na kojem Županijska komora Zadar sudjeluje kao projektni partner.

Županijska komora Zadar prisutnima je predstavila gospodarski profil Zadarske županije. Istaknuto je kao je 2018. rekordna godina po ostvarenim ukupnim prihodima, kao i prihodima ostvarenima od prodaje u inozemstvu, po prosječnom broju zaposlenih te po turističkim dolascima i noćenjima. Raste broj novoosnovanih tvrtki te se smanjuje broj nezaposlenih osoba, a prema podacima s kojima ŽK Zadar raspolaže za prvih devet mjeseci ove godine ostvareno je 5% više dolazaka i 4% više noćenja nego lani u istom

periodu. Iseljenicima je na kraju predstavljena internetska stranica koju je izradila HGK www.investincroatia.hr. Stranica je namijenjena ulagačima i svima koji namjeravaju poslovati u RH jer objedinjuje na jednom mjestu sve informacije potrebne pri donošenju odluke o ulaganju i poslovanju u RH. Naglašeno je kako stranica sadrži sve potrebne informacije o mogućnostima investiranja u RH, projektima, lokacijama, gospodarskim pokazateljima, poticajima, troškovima poslovanja, poreznom sustavu, kao i načinu poslovanja te zakonodavnom okviru koji prati ulagačke i druge poslovne aktivnosti.

Drugi sastanak partnera na projektu Chain Reactions

U bavarskom Regensburgu 29. i 30. listopada održan je drugi radni sastanak partnera na projektu Chain Reactions iz programa INTERREG Central Europe.

Županijska komora Zadar aktivno je sudjelovala u radu upravljačkog odbora gdje su analizirane dosadašnje projektne aktivnosti te je raspravljano o aktivnostima koje su pred partnerima u sljedećem polugodišnjem razdoblju. Sam grad Regensburg i njegov inovacijski centar R-Tech GmbH (partner na projektu), predstavili su dostignuća svojih preko tisuću istraživača u samo desetak godina postojanja inovacijskog centra.

Cilj je osnažiti regionalne ekosustave znanjem i alatima koji pomažu tvrtkama da trajno integriranjem procesa inovativnosti lanaca vrijednosti ne ometa njihov održivi rast. Projekt traje tri godine i predviđa implementiranje triple helix partnerstava utemeljenih na inovacijama i rastu u svakoj od ciljanih regija Središnje Europe (njih ukupno sedam) i poboljšanje kapaciteta regionalnih inovacijskih sustava za poticanje industrijskog rasta inovacijom lanca vrijednosti

U Albaniji održan sastanak partnera projekta BLUE_BOOST i transnacionalni studijski posjet

Albanski razvojni fond od 12. do 14. studenoga bio je domaćin petog sastanka Upravljačkog odbora projekta BLUE_BOOST, koji se održao u Tirani te šestog cross-field (studijskog) posjeta organiziranog u sklopu projekta.

Predstavnici Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Zadar, nositelja projekta, na sastanku Upravljačkog odbora projekta ostalim su partnerima predstavili stanje projekta te plan nadolazećih aktivnosti, posebice organizaciju isplate dodijeljenih vaučera nagrađenim tvrtkama plavog gospodarstva.

Sastanku upravljačkog odbora su prisustvovali i pridruženi partneri, od kojih i dva pridružena partnera Hrvatske gospodarske komore; Hrvatski klaster konkurentnosti pomorske industrije (MARK) i Ministarstvo ekonomije Crne Gore.

13. i 14. studenoga održao se šesti studijski posjet projekta, gdje su se već prisutnima pridružili poduzetnici pilot regija, iz Zadarske županije predstavnik tvrtke MEDITERAN 2000 d.o.o. Teme ovog studijskog posjeta bile su ribarstvo i akvakultura. Tako su sudionici posjetili tvrtke: Mare Adriatic, Ittica San Giovanni, Almarine – OR i Alb-Adriatico.

Posljednji studijski posjet održat će se u Anconi u travnju iduće godine.

U vaučer shemi projekta BLUE_BOOST dodijeljeno je 35 vaučera u sedam pilot-regija ovog projekta, od čega pet u Zadarskoj županiji. Projekt BLUE_BOOST na kojem je HGK – ŽK Zadar vodeći partner, ukupne finansijske vrijednosti približno 1,5 milijuna eura, sufinanciran je iz europskog fonda programa Interreg Adriion.

Dodijeljene plakete "Zlatna kuna" na sjednici Gospodarskoga vijeća ŽK Zadar

Na svečanoj sjednici Gospodarskoga vijeća ŽK Zadar u hotelu Koločep u Zadru 27. studenoga, na kojoj se okupilo osamdesetak sudionika, dodijeljena su tradicionalna priznanja ŽK Zadar plaketa „Zlatna kuna“ najuspješnijim tvrtkama za poslovne rezultate u 2018. godini. U kategoriji malih trgovачkih društava priznanje je dobilo poduzeće Angelina charter d. o. o. iz Biograda na Moru. Nagradu je članu uprave Luki Šangulinu uručio predsjednik ŽK Zadar Dario Jurin. U ime najboljeg srednjeg trgovачkog društva u protekloj godini HSTEC d. d. iz Zadra nagradu je od zamjenice gradonačelnika Zadra Jagode Surać preuzeo predsjednik Uprave Mladen Šarlja. Direktor najuspješnijeg velikog trgovackog društva LTH metalni lijev d. o. o. iz Benkovca Milivoj Knežević primio je od zamjenika župana Zadarske županije Šime Mršića.

Delegacija kineske otočne provincije Hainan pokazala zanimanje za suradnju sa zadarskim tvrtkama

U sklopu svog boravka u Zadarskoj županiji, izaslanstvo kineske provincije Hainan, koje predvodi Ma Yongxia, potpredsjednica

Odbora provincije Hainan u Političkoj savjetodavnoj konferenciji Narodne Republike Kine, posjetilo je 13. prosinca 2019. ŽK Zadar te održalo sastanak s poduzetnicima iz županije.

Hainan je najmanja i najjužnija provincija NR Kine, a ujedno i drugi najveći kineski otok, kazala je Ma Yongxia. Dobrodošlima smatra ulaganja u sektorima turizma, poljoprivrede, industrija utemeljenih na informacijskim tehnologijama, financija, osiguranja i modernoj logističkoj industriji. Ma Yongxia predstavila je glavne sektore provincije koja ima više od 9 milijuna stanovnika i više od 65 milijuna turističkih noćenja.

Denis Ikić, direktor ŽK Zadar, predstavio je gospodarstvo Zadarske županije istaknuvši sektore poput metaloprerađivačke industrije, prehrambene industrije te plave ekonomije (turizam, ribarstvo i akvakultura te pomorski prijevoz). Potom su predstavnici tvrtki Zadarske županije Kali tuna d.o.o., Paška sirana d.d., Badel 1862 d.d., Zračna luka Zadar d.o.o., Hoteli Zadar d.d., Ilirija d.d., Maraska d.d., kratko predstavili svoje tvrtke i planove za budućnost.

Kineska delegacija pokazala je veliko zanimanje za suradnju i pomoć pri uspostavljanju kontakata s tvrtkama provincije Hainan. Kako su istaknuli, proizvodi poput Paškog sira, uzgojene tune i vrhunskih alkoholnih pića zasigurno mogu pronaći tržište među stanovnicima provincije koja bilježi rast standarda i sve veću potrebu za luksuznijim dobrima, kao i među tvrtkama koje

žele unaprijediti turističku ponudu. Članovi kineske delegacije pozvali su predstavnike tvrtki na razmjenu kontakata i informacija kako bi im pomogli u pronalaženju potencijalnih poslovnih partnera iz provincije Hainan.

Ugodno ih je iznenadilo i što tvrtka Badel 1862 d.d. već ima predstavništvo u kineskom gradu Pekingu. Kinesku je delegaciju posebno zanimalo i projekt proširenja Zračne luke Zadar te trenutni i budući promet zračne luke. Ma Yongxia je na kraju pozvala tvrtke iz Zadarske županije iz djelatnosti turizma, poljoprivrede i prehrambene industrije na sudjelovanje u projektu WGT – *Window of Global Trade*, kompleksu zamišljenom za okupljanje svjetski poznatih tvrtki i dovođenje prekomorskih investicija.

Na kraju sastanka Ikić je zahvalio kineskoj delegaciji na vremenu odvojenom za ovakav sastanak, koji uz potpisivanje povelje prijateljstva između Zadarske županije i kineske pokrajine Hainan zasigurno može biti dobra podloga za buduću suradnju. Izrazio je nadu da će u budućnosti Zadar biti povezan izravnim letom s Kinom te istaknuo kako je Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Zadar na raspolaganju za sve informacije i poslovna umrežavanja u Hrvatskoj i u Zadarskoj županiji.

Ekonomski pokazatelji Zadarske županije

	Pokazatelj	2018.
Površina županije, u km ²	7.486	
Ukupan broj stanovnika županije (procjena DZS)	168.153	
Ukupno aktivno stanovništvo (zaposleni + nezaposleni) na dan 30.06.	62.540	
Ukupan broj zaposlenih (osiguranika HZMO), na dan 30.06.	58.893	
Ukupan broj nezaposlenih (registriranih), na dan 30.06.	3.647	
Stopa registrirane nezaposlenosti, u % aktivnog stanovništva, na dan 30.06.	5,8	
Broj poduzetnika (predani GFI za 2018.)	4.755	
Zaposleni u gospodarstvu, prosjek na temelju broja sati (GFI)	25.584	
Ukupni prihodi gospodarstva, u milijunima kuna (GFI)	14.995,6	
Udjel prihoda od prodaje u inozemstvu u ukupnim prihodima, u % (GFI)	24,8	
Stopa rasta turističkih dolazaka, u %	6,0	
Stopa rasta turističkih noćenja, u %	5,7	
NAJZNAČAJNIJE DJELATNOSTI		%
1. Trgovina		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	23,3	
Udjel u broju zaposlenih	19,1	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	9,6	
2. Prerađivačka industrija		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	20,5	
Udjel u broju zaposlenih	15,8	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	11,9	
3. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	10,7	
Udjel u broju zaposlenih	14,0	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	15,2	
4. Prijevoz i skladištenje		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	10,2	
Udjel u broju zaposlenih	8,2	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	15,2	
5. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	8,5	
Udjel u broju zaposlenih	6,8	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	9,6	
6. Građevinarstvo		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	8,7	
Udjel u broju zaposlenih	11,3	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	10,5	
7. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti		
Udjel u ukupnim prihodima poduzetnika	5,5	
Udjel u broju zaposlenih	7,4	
Udjel u vrijednosti aktive poduzetnika	3,5	

